

Uvodnik

Julijan Čavdek

Iz krize z enotno narodno stranko

Odkar se je začela svetovna gospodarska kriza, smo iz ust marsikaterega državnega voditelja in gospodarskega strokovnjaka večkrat slišali, kako je to lahko prava priložnost za prenovu in okrepitev. Morda bo vse to res, ne vem pa, če se s tem strinjajo vsi tisti, ki so bili ob službo oz. se jim je socialno stanje bistveno poslabšalo. Recimo, da jim verjamemo in naš pogled pozitivno ter optimistično usmerimo na stanje naše narodne skupnosti v Italiji.

Odkar se je pojavila bojazen, da bo Italija močno posegla po finančnih sredstvih, ki so namenjena Slovincem, so se tudi znotraj naše skupnosti pojavila podobna razmišljanja. Danes je ta bojazen že dejstvo, tako da se lahko upravičeno sprašujemo, kam je šla obljuba, ki jo je predsednik italijanske vlade Silvio Berlusconi dal slovenskemu kolegu Borutu Pahorju. Pa tudi lahko upravičeno zahtevamo, da se delo vodilnih ne omeji zgolj na opozarjanje, temveč mora preiti v odločen in dejaven protest, ki mora postaviti Italijo pred določene odgovornosti, ki naj bodo jasne pred celotno Evropsko zvezo. To bi bilo potrebno narediti v prvi vrsti v senatu, kjer imamo Slovenci izvoljeno predstavnico. Glede na upravičeno zaskrbljenost, ki vlada znotraj civilne družbe naše narodne skupnosti, prav tako opažamo, da vedno pogostejše prihaja do pozivov po reformiranju organiziranosti, ki naj bi spremenila tudi kriterije za finančno porazdelitev. Med zadnjimi pozivi, ki smo jih ravno v teh dneh brali v Primorskem dnevniku, je tudi ta, da mora v tem trenutku narodna manjšina delovati enotno in složno.

Vse to je zelo lepo in prav gotovo je v tem trenutku potrebno, saj je t. i. večnamenski dekret ("decreto milleproroghe") že mimo in mi ostajamo le nemočni gledalci tujega tkanja naše narodne usode. Je pa potrebno razmisliti o tem, s kakšnimi predlogi se bo enotno narodno zastopstvo ukvarjalo. Zakaj to? Preprosto zaradi tega, da se ne bi ponovil že znani scenarij, ko bo po krizi scena ostala nespremenjena. Pozivi k narodni enotnosti se lepo slišijo, vendar morajo imeti konkretno vsebino, ki bo prava podlaga za nadaljnje ukrepe. Taka vsebina ne more biti nič drugega kot enoten politični subjekt, ki bo tako navznoter kot navzven stična točka za ustvarjanje narodnega razvoja in za določanje prioritete.

Ubrati pot le delne reforme ali pa to načrtovati izključno na podlagi finančne porazdelitve, če dovolite, "pogreta jed", za katero dvomim, da bo prinesla kakšen učinek. Ravno nasprotno, bojim se, da bi tako postopanje še dodatno poslabšalo ohlapne odnose med nami.

Skratka, če želimo izkoristiti krizo, da si postavimo tiste temelje, na katerih bomo lahko učinkoviteje kljubovali dejstvu, ki so pred nami, moramo biti do sebe iskreni in si zastaviti moralno vprašanje glede tega, koga želimo zastopati in na kakšen način. Predsednik SSO Drago Štoka je na septembrskem srečanju *Kako manjšini ustvariti eno glavo* pravilno poudaril pomen politike, ki je prostor odločanja. Kljub vsem zaoblodam, skozi katere se prebija današnje politično delovanje, si odločitev v svojo korist lahko prislužimo samo z ugledom ter podobo močne in enotne skupnosti. Za kaj takega pa ni druge poti kot pot politične enotnosti. Naj ta kriza torej ne prinese enotnega zastopstva, temveč skupen politični subjekt!

Ekipe Olympia U 14 je osvojila Deželni pokal, čestitamo!

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE Predstavitev nove sezone

Gledališka duša je močnejša od finančne krize!

Najhujša finančna kriza, kar jo je Slovensko stalno gledališče v povojnem času okusilo, je v zadnjih mesecih silila upravo gledališke hiše, njen tehnični in igralski ansambel, navsezadnje tudi njegovo občinstvo ter vodstvo manjšine same, k upoštevanju najrazličnejših časovnih terminov, v sklopu katerih je bilo treba negotovi položaj SSG postopoma reševati. Po dolgem obdobju pogajalskih soočanj in političnih prizadevanj pa je SSG končno določilo najpomembnejši datum svojega življenja: datum začetka nove, sicer skrčene sezone na samo leto 2010. 21. januarja se bo namreč dvignil zastor nad prvo predstavo, ko bodo na velikem odru zaživeli liki Antona Pavloviča Čehova v uprizoritvi UH, ljubezen, ki jo je uspešno že postavil italijanski režiser Paolo Magelli.

Abonmajsko sezono so predstavili v četrtek, 7. januarja, v mali dvorani Kulturnega doma. Uvodne besede je pred novinarji, predstavniki javnih uprav in manjšinskih organizacij izrekel izredni pooblaščenec gledališča, odv. Andrej Berdon (njegov 'časni kolega' Paolo Marchesi se predstavitev ni mogel udeležiti). Berdon je obrazložil, da se z začetkom nove sezone začne ponovno življenje gledališča: s kolego sta v zadnjih mesecih (tržaški prefekt Giovanni Balsamo je Bordona in Marchesija imenoval za pooblaščenca novembra lani) skušala razumeti us-

troj ustanove in postaviti temelje poslovanju SSG za leto 2010, kar je bilo mogoče "zaradi priliva nekaterih finančnih sredstev". Berdon je tudi napovedal, da se bo 21. januarja sestala skupščina članov SSG, ki bo imela na dnevnem redu odobritev predračuna. Ravnatelj SSG Tomaž Ban pa je predstavil novosti letošnjega abonmaja, ki bo kljub finančnim težavam bogatejši kot druga leta, saj bo na voljo več dogodkov, več predstav, abonenti pa bodo imeli tudi možnost izbire med različnimi sklopi dogodkov. Namesto štirih velikih produkcij in nekaterih otroških projektov bodo v abonmaju ena predstava v celoti v produkciji SSG na velikem odru, nato še ena predstava v koprodukciji z gledališčem iz Kopra ob podpori ministrstva za kulturo Republike Slovenije (prav tako na velikem odru), dve produkciji na malem odru in dve gostujoči predstavi na velikem odru. Dodatno možnost predstavljajo trije obvezni sklopi na izbiro: dramski z dvema predstavama, monodramski s tremi predstavami in glasbeni z dvema

koncertoma. Vsega skupaj gre za trinajst dogodkov, poleg tega predstavlja novost tudi uvedba zlatega in srebrnega podpornega abonmaja. Umetniški vodja Primož Bebler, ki je lani nasledil Marka Sosiča, je novo sezono začel snovati junija lani in ji dal naslov Kaj bo padlo z neba. Bebler si je ponudbo zamislil "globalno, v kontekstu treh velikih padcev, ki so zaznamovali preteklih dvajset let – od padca berlinskega zidu 1989 s perspektivo vsesplošnega združevanja v miru in blagostanju, preko padca newyorških dvojčkov 2001 z grožnjo, da miru ne bo, do lanskega padca finančnih stebrov in slutnje, da tudi blagostanja ne bo", je dejal umetniški vodja, ki si tedaj še niti mislil ni, kako bi lahko to negotovost zaznali lokalno in tvegali v roku nekaj mesecev izgubiti gledališče samo. Še več: "Da bo krožil poziv k bojkotu našega gledališča, pa se mi še v najhujših sanjah ni pričaralo". Bebler pa je vsekakor prepričan, da so zdaj na vrsti boljše reči, tako "globalno kot lokalno". Režiser je pojasnil, da bo nova sezona slonela na temeljih ljubezni, vere in upanja. "Največ je, seveda, ljubezni, od prikritih do strastnih".

/ str. 9
Igor Gregori

Dan emigrantu v Čedadu

Igor Černo in pisatelj Boris Pahor sta bila slavnostna govornika na Dnevu emigrantu v Čedadu

3

Vljudno vabljeni
na odprtje razstave,
ki jo je pripravil Muzej novejših zgodovine iz Ljubljane

FAŠIZEM IN SLOVENC

izbrane podobe

Razstavo bosta predstavila dr. Iztok Durjava in Jože Dežman
Glasbeni poklon: MePZ Lojze Bratuž, zborovodja Bogdan Kralj

Kulturni center Lojze Bratuž
Četrtek, 14. januarja 2010, ob 18. uri

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu

Zaskrbljenost nad situacijo Slovencev v Italiji

Urad Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu (Urad) podpira dejavnosti slovenske narodne skupnosti v Italijanski Republiki (IR), ter se pridružuje opozorilom slovenskih krovnih organizacij v IR o neizpolnjevanju zakonskih določil in krčenju finančnih sredstev.

Slabši finančni položaj slovenske narodne skupnosti prispeva k pospešenemu zapiranju vitalnih slovenskih institucij za pripadnike skupnosti, tudi na kulturnem področju. V takšni situaciji se je znašlo tudi Slovensko stalno gledališče, ki sicer sodi v sklop italijanskih gledališč, njeno delovanje pa je pomembno tudi za slovenski kulturni prostor. Zato je Urad aktivno pristopil k reševanju situacije Slovenskega stalnega gledališča v Trstu, ki je pred kratkim začel novo gledališko sezono. Urad je iz razpoložljivih sredstev namenil 257.000 evrov sredstev.

S težavami se soočajo tudi v slovenskih otroških jasli, ki delujejo v okviru dijaškega doma Srečko Kosovel v Trstu. Gre za zasebne jasli in kot take ne prejemajo nobene finančne pomoči s strani občine Trst. Jasli s svojim kvalitetnim vzgojno izobraževalnim programom ne zadoščajo povpraševanju, bistveno pa prispevajo k ohranjanju slovenske kulture, jezika in identitete že v predšolski vzgoji. Urad je v letu 2009 jaslim namenil 50.000 evrov dodatne finančne pomoči, poleg rednega vsakoletnega osnovnega financiranja Dijaškega doma v Trstu.

Urad podpira gospodarsko čezmejno sodelovanje med Slovenijo in Italijo, saj so dobra gospodarska razvitost in navezani dobri med-sosedski stiki pogoj za blagostanje vseh prebivalcev obmejnega območja. Na Uradu smo organizirali srečanje predstavnikov Gospodarskega foruma slovenske narodne skupnosti v deželi Furlaniji Ju-

lijski krajini in v novem letu načrtujemo številne dejavnosti, ki bodo spodbudile vključevanje obmejnih občin v projekte. Trenutno so vsi upi na prioriteten projektu "Jezik - Lingua".

Urad bo tudi v prihodnje tesno sodeloval s krovnimi organizacijama SKGZ in SSO in tudi drugimi akterji znotraj slovenske skupnosti v IR ter pristojnimi slovenskimi institucijami. Le na podlagi dobre in usklajenega sodelovanja znotraj slovenske narodne skupnosti in s pristojnimi slovenskimi institucijami je mogoče učinkovito delovati in, v dialogu z italijansko stranjo, tudi najti ustrezne rešitve za ohranitev slovenskih institucij v Italiji.

Urad izraža zaskrbljenost, da bi utegnile navedene restrikcije s strani Italijanske republike, kljub temu da Slovenija aktivno pomaga pri reševanju nastalih zapletov, ogroziti vitalne interese slovenske narodne skupnosti v Italiji.

Izvoljeni predstavniki in krovni organizaciji Pisali bodo Schifaniju, Finiju in Gianniju Letti

Na tržaškem sedežu Demokratske stranke je senatorka Tamara Blažina v ponedeljek, 11. januarja, sklicala sestanek s predsednikoma krovnih organizacij SSO in SKGZ Drago Štoko in Rudijem Pavšičem ter deželniima svetnikoma Igorjem Gabrovcem in Igorjem Kocijančičem kot takojšen odgovor na preklicano obljubo rimske vlade, da bo v t. i. večnamenski dekret (milleproroghe) vstavila postavko, po kateri naj bi slovenski narodni skupnosti omogočila vrnitev milijona evrov prispevkov, ki je bil v finančnem zakonu črtan.

Prisotni so se dogovorili, da bodo čim prej poslali predsedniku parlamentarnih vej, Renatu Schifaniju (predsedniku senata) in Gianfrancu Finiju (predsedniku poslanske zbornice), podtajniku predsedstva vla-

de Gianniju Letti ter predsedniku dežele FJK Renzu Tondu v vednost spomenico, v kateri bodo pojasnili upravičene zahteve naše narodne skupnosti po spoštovanju zaščitnega zakona št. 38 in poudarili težave, ki bi se naši manjšini pisale v primeru, da bi financiranje ostalo okrnjeno. Spomenici bi priložili tudi prošnjo za sestanek s tremi politiki, da bi jih neposredno seznanili z obdobjem negotovosti, ki jo naša manjšina doživlja v tem trenutku.

Foto IG

Decembrska seja Izvršnega sveta SSO Sodelovanje je nujno!

Izvršni odbor Sveta slovenskih organizacij, ki je 22. decembra zasedal skupaj s člani

Nadzornega odbora na sedežu v Gorici, je ob zaključku seje izdal posebno tiskovno poročilo, na-

menjeno vsem članicam SSO in celotni slovenski javnosti v zamejstvu.

Izvršni odbor je soglasno odobril uvodno in širše predsedniško poročilo, ki ga je podal Drago Štoka, podrobneje analiziral problematiko naše organiziranosti in prišel do sklepov, katere bo posredoval drugi krovni organizaciji in vsem izvoljenim političnim predstavnikom v naši deželi.

SSO se zaveda težkega političnega položaja, ki ga trenutno preživlja naša slovenska narodna skupnost v Italiji. Tako na vladni kot na deželni ravni imajo v rokah krmi-lo stranke, ki niso do naše skupnosti vedno objektivne v svojem ravnanju, tako kot bi morale biti tudi v duhu državne ustave in mednarodnih sporazumov, ki široko ščitijo Slovence v Italiji.

Gospodarska kriza, ki je zajela Italijo in vso Evropo, ne sme v ničemer negativno vplivati na življenje in razvoj naše slovenske organiziranosti, ki temelji na trdnih stališčih visoke kvalitete, velike požrtvovalnosti in prostovoljnega dela kulturnih, športnih, verskih, socialnih in drugih ustanov, ki zgodovinsko delujejo v tržaški, goriški in videmski pokrajini že ves povojni čas.

/stran 12

Za izvedbo reform v Italiji

Ali bodo stranke ubrale pot dialoga?

Malokateri zahodnoevropski državi so tako potrebne nekatere reforme na področju notranje državne uprave in najvišjih ustavnih institucij ter ekonomskih socialnih razmer kot v Italiji. In vendar zdaj eni, zdaj drugi politiki na vladi ali v opoziciji že predolgo odlašajo z razumnim in po možnosti s čim širšim soglasjem glede rešitve tega ključnega vprašanja za učinkovitejše delovanje države tako v ožjem kot v širšem smislu in skladno z življenjskimi interesi predvsem njenih državljanov. Nekaterih reform se je, kot znano, lotila že zadnja Prodijska vlada, ki ji je pa bilo usojeno kratko življenje zaradi šibke večinske podpore v parlamentu in stalnih notranjih trenj zaradi strankarske razdrobljenosti. Desnosredinska vlada z Berlusconiem na čelu je dobila na zadnjih parlamentarnih volitvah zelo okrepljeno politično podporo državljanov za program potrebnih reform. Po dobrem poldrugem letu vladanja pa se ni še lotila napovedanih reform, ampak je "zgubljala" čas z vsakdanjim in ostrim polemiziranjem z opozicijskimi strankami in za sprejem nekaterih posebnih zakonov za odložitev sodnih postopkov proti vladnemu predsedniku. To je še dodatno podžigalo že tako napete odnose med vladno večino in opozicijskimi strankami. Tudi pri ukrepih za blažitev negativnih posledic gospodarske krize se je vlada branila konkretnjega sodelovanja opozicije, kakor da si hoče lastiti

zaslugo za končno uspešnost omenjenih ukrepov. Trenutno, recimo, noče slišati za utemeljene zahteve opozicije po sprejetju učinkovitejših socialnih ukrepov za povečanje kupne moči predvsem odvisnih delavcev in ustrezno pomoč malim in srednjim podjetjem za njihovo preživetje

na tržišču in ohranitev delovnih mest. O potrebnem medsebojnem dialogu so namreč doslej vsi veliko govorili, a do konkretnih pobud v tem smislu ni prišlo.

V takšnem napetem političnem ozračju je prišlo do znanega fizičnega napada na premierja Berlusconija na njegovem političnem shodu v Milanu, zato se zaradi okrevanja šele v teh dneh vrača v redno politično delovanje. Skoro vsi soglasno poudarjajo, da je končno prišel čas za prehod od besed k dejanjem na področju vzpostavitve dialoga za razpravljanje in izvedbo nakazanih reform. V tem pogledu je predsednik republike Napolitano imel ob izteku minulega leta 2009 tradicionalni nagovor, v katerem je nakazal objektivno skupno korist sodelovanja pri reševanju temeljnih problemov. To so predvsem gospodarske in družbene reforme, pravičnost in večja skrb za šibkejša družbene sloje in jug države. Poudaril je tudi reforme najvišjih državnih institucij, vključno pravosodnega sistema. Ozrače medsebojnega sumničenja onemogoča konkreten prehod od besed k dejanjem. Pri tem morajo biti zajamčena temeljna ravnovesja med vlado in

parlamentom, med zakonodajno oblastjo in jamstvenimi institucijami. Premier Berlusconi se mu je z zdravstvenega okrepčavanja telefonsko zahvalil za izraženo solidarnost ob nedavnem napadu nanj v Milanu.

Kaže, da je poziv državnega poglavarja načelno naletel na splošno odobravnje tako pri navadnih državljanih kot pri političnih predstavnikih. Vsi so se očitno zavedali da je grobo medsebojno politično napadanje šlo predaleč in doseglo kritično točko, ki odločno narekuje pomiritev duhov in trezno nadaljnje razmišljanje o načinu in obsegu dogovarjanja o ustreznih rešitvah vseh perečih problemov in ne samo pravosodja, na katero se je doslej omejeval premier Berlusconi. Glavni najvišji predstavniki opozicijske Demokratične stranke so izrazili pripravljenost za reševanje skupnih vprašanj. Po-

dobno pripravljenost je izrazila tudi sredinska UDC. Vodja Italije vrednot Di Pietro pa ostaja nezavpljiv do Napolitanovih predlogov, podobno tudi voditelj Severne lige Bossi. Ob nakazanih premikih pa se moramo tudi zavedati, da novo vzpostavljeno ozračje ne bo tako kmalu obrodilo konkretnih sadov. Upoštevati moramo namreč dejansko politično stanje v državi ter predvidene dogodke v prihodnjih mesecih. V mislih imamo predvsem napovedane volitve v trinajstih italijanskih deželah (na skupno dvajset) 27. in 28. marca. Zato je treba računati, da se tako vladne kot opozicijske stranke v tem predvolilnem obdobju ne bodo še izraziteje postavile glede sodelovanja pri reformnih postopkih. Trenutno poteka boj za oblikovanje volilnih zavezništev v okviru obeh političnih opcij. V okviru vladne koalicije največje zahteve postavlja Severna liga, ki si je načelno politično že izborila deželnega predsedniškega kandidata v Piemontu in Venetu. V pogledu omenjenih deželnih volitev se napovedujejo razgibani tedni in meseci.

Alojz Tul

Povejmo na glas

Opustiti pot naraščajoče napetosti

Nekdo je med prazniki zapisal, da novo leto 2010 nikakor ne more biti slabše od minulega in je imel pri tem v mislih vsesplošno poslabšanje razmer. In res, če se ozremo na finančno in gospodarsko krizo, na naraščajočo brezposelnost, ki se ne more in ne more umiriti, na svetovne napetosti, ki jih v veliki meri ustvarja terorizem in boj proti njemu, na vse izrazitejše podnebne spremembe, ki so posledica človekovega ravnanja z naravo, na vse večji prepad med razvitimi in revnimi, med bogatimi in lačnimi, na težave, ki jih še posebej občuti Evropa v zvezi s priseljenci. Če se ozremo na medverske nestrpnosti, na vse bolj grobo politično prizorišče v Italiji in izpade nasilja, kot sta napad na predsednika vlade in celo na samega papeža. Če se ozremo na ne najbolj sproščene sosedske odnose med Slovenijo in Italijo, na včasih sunkovita soočenja in sicer uspešni matični domovini ter ne nazadnje na razvojne težave, ki vse bolj pestijo tudi nas, se pravi slovensko narodno skupnost v Italiji, potem moramo priznati, da problemov ni malo in da si resnično želimo, da bi jih reševali prodorneje in uspešneje, kot smo jih v letu, ki je za nami. Na vsak način bi bilo treba iskati in seveda tudi najti nove in drugačne poti, nove in drugačne pristope do vseh odprtih vprašanj, ker si verjetno ne moremo delati utvar, da nam bo leto, ki ga pričenjamo, navrglo boljše pogoje in kar tako iz zraka ponovno dvignilo našo življenjsko raven, dalo krila gospodarstvu in širokogrudno ponu-

dilo možnost dela vsem, ki so ga izgubili, ter ga podarilo tistim, predvsem mlajšim, ki ga še nimajo. Zato bi bilo najbolj nevarno, ko bi v novem letu reševali probleme enako, kot smo jih v prejšnjem letu, saj bi se na ta način obstoječe težave le poglobljale in zaostrovale. Vprašanje je namreč, ali bo razviti svet s sedanjim načinom spopada s terorizmom dosegel kaj drugega kot poslabšanje svojega stanja, saj vsakršno zunanje zaostrovanje - v fazi proučevanja je vojaški poseg na Jemen - pomeni tudi zaostrene notranje razmere, policijske kontrole v naših krajih in mestih ter toliko bolj vse večji strah in občutek ogroženosti. Zelo dvomljivo je nadalje, če bomo s sedanjim načinom bodisi v svetu bodisi doma zaustavili ali celo zmanjšali prepad med bogatimi in revnimi, prepad, ki bo sicer pričel ustvarjati vse večje napetosti. Isto velja za sobivanje s priseljenci, isto velja za nepotrebno nezaupanje med tukajšnjima sosednjima državama, isto velja za probleme matične domovine in probleme nas, se pravi slovenske narodne skupnosti v Italiji. Ravno zaradi vsesplošne krize bi morali ubrati pot večje strpnosti, večjega medsebojnega razumevanja in celo solidarnosti ter odpraviti vsakršno možnost ostrega medsebojnega boja, ki se vsak dan bolj potiska v ospredje. Ne dopustimo torej, da materialna kriza razžre našo človečnost, brez katere se bomo spopadali med seboj vse bolj kruto in se pogrezali v temno prihodnost.

Janez Povše

Na dnu...

Na praznik Svetih treh kraljev v Čedadu

Že 46. Dan emigranta v znamenju pomena in vrednote jezika

O srednji kulturni praznik Beneških Slovencev Dan emigranta, ki zbere ljudi iz Beneške Slovenije, Režije, Terske in Kanalske doline in bližnje Slovenije, je na praznik Svetih treh kraljev popoldan potekal pod naslovom "Harmonika

reditvi kot župan, a že dejstvo, da se je udeležil vsako leto praznika Slovencev Beneške Slovenije, govori o tem, kako pozorna skuša biti občinska uprava do slovenskih prebivalcev. Mladi Igor Černo, domačin iz Barda v Terski dolini, je v sloven-

skem in italijanskem jeziku spregovoril zbranim in jim opisal lastno pot spoznavanja in učenja slovenskega jezika, ko se je kot mlad študent odpravil v Ljubljano na tečaj slovenskega jezika, in se tako naučil knjižne slovenščine, obenem pa spoznal, kako mu je to pomagalo, da se je naučil lepše in boljše izražati tudi v beneškem narečju, ki je njegov materni jezik. In je zato pozval vse mlade, naj se naučijo

slovenskega jezika, kot je tudi pozval politike, naj vendarle dojamajo, da je večjezičnost videmske pokrajine bogastvo za vse. Obregnil se je ob sedanjo italijansko vladno, ki reže finančna sredstva tako kulturi kot slovenski narodni manjšini, in se zavzel za širšo promocijo jezika. Svoj nagovor je Igor Černo končal s trditvijo, da sta "za študij slovenskega jezika potrebni šola in

mu nacionalizmu. Dneva emigranta so se v imenu Republike Slovenije udeležili podpredsednik DZ RS Vasa Klavž, predsednik Komisije DZ RS za Slovence po svetu in v zamejstvu Milan Petek, v imenu Urada RS za Slovence po svetu in v zamejstvu je bila v Čedadu Breda Mulec, prisotna je bila tudi konzulka RS v Trstu Bojana Cipot, več županov iz bližnje Slovenije ter več nekdanjih slovenskih poslancev. Kulturni večer na Dnevu emigranta v Čedadu so sooblikovali tudi ljudski godci in harmonikarji oddelka Glasbene matice iz Špetra, ki so za ta praznik, na katerem so se nekoč vsako leto združevali beneški izseljenci, pripravili poseben koncert "Harmonika igra, rimonika gode". Prisotni pa so se po kulturnem večeru zaustavili še pri ogledu zadnje komedije Beneškega gledališča Weekend na morju, ki jo je režiral Marjan Bevk.

Beneškim Slovincem je še dejal, da je prav jezik tisti, ki odpira svet, v svojem nagovoru pa si je tudi zaželel, da bi postala Furlanija Julijska krajina prostor, nekakšna jezikovna republika evropskih razsežnosti, v kateri bi z ramo ob rami dobrososedsko in složno živeli furlanski, italijanski, nemški in slovenski jezik. Predvsem pa je Boris Pahor na Dnevu emigranta večkrat zatrdil, da je slovenski jezik temeljnega pomena za ohranjanje narodne zavesti, ki je daleč in tudi odločno nasprotna vsakemu pogubne-

Igor Černo (foto JMP)

Boris Pahor (foto JMP)

igra, rimonika gode" v znamenju harmonikarjev in slovenskega jezika v gledališču Ristori v Čedadu. Ob prisotnosti uglednih gostov iz Slovenije sta številno občinstvo nagovorila pisatelj Boris Pahor in Igor Černo kot predstavnik Slovencev z Videmskega, oba sta se zavzela za ohranjanje in poglobljanje znanja slovenskega jezika v Beneški Sloveniji. Prireditev Dan emigranta, ki vsako leto v Čedad privablja številne pripadnike naše narodne skupnosti od Režije in Kanalske doline, Beneške Slovenije pa vse do Tržaškega, organizirata Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij iz videmske pokrajine pod pokroviteljstvom občine Čedad. Prav v imenu občine je že desetič na Dnevu emigranta spregovoril župan Čedada Attilio Vuga, ki je dejal, da je sicer sam zadnjič na pri-

Mlade Benečanke so presenetile s svežino (foto JMP)

reditev Dan emigranta, ki vsako leto v Čedad privablja številne pripadnike naše narodne skupnosti od Režije in Kanalske doline, Beneške Slovenije pa vse do Tržaškega, organizirata Slovenska kulturno-gospodarska zveza in Svet slovenskih organizacij iz videmske pokrajine pod pokroviteljstvom občine Čedad. Prav v imenu občine je že desetič na Dnevu emigranta spregovoril župan Čedada Attilio Vuga, ki je dejal, da je sicer sam zadnjič na pri-

Nekaj misli Benedikta XVI. ob praznikih

"Božje Dete naj vam podeli svoj blagoslov"

Papež prvič v menzi rimske Skupnosti sv. Egidija

Svet, ki dobro pozna gospodarsko, družbeno in moralno krizo, lahko najde upanje v božičnem sporočilu, je poudaril papež Benedikt XVI. na loži vatikanske bazilike ob Božiču 2009 opoldne. Cerkev ponuja svetu Jezusa, ki je prišel človeka odrešiti greha; "ponuja ga vsem, ki ga iščejo z iskrenim srcem, ponižnim in potrjim, žrtvam nasilja, vsem, ki želijo dobroto miru" v svetu, ki ga globoko zaznamuje gospodarska kriza, ki je še pred tem moralna.

V luči eksodusa tistih, ki zaradi lakote, nestrpnosti in degradacije okolja zapuščajo svojo domovino, je pozval ljudi k sprejemanju. Cerkev, je še rekel, izkazuje solidarnost z žrtvami naravnih katastrof in revščine. Božično sporočilo miru je namenil Sveti deželi, da bi njeni prebivalci zapustili logiko nasilja in maščevanja ter stopili na pot mirnega sožitja. Sporočilo je nato razširil na ves svet, od Šrilanke prek Koreje in Filipinov do Afrike, zlasti na dežele, kjer ljudje trpijo zaradi vojne in hudih sporov. Evropi in ZDA je Benedikt XVI. položil na srce željo, da bi presegle egoistično in tehnicistično miselnost, da bi se zavzele za skupno dobro in spoštovale šibkejšo, začeni s osebami, ki se še niso rodile. Dežele Južne Amerike je pozval, naj spoštujejo neodtujljive človekove pravice, ki naj zagotovijo celostni razvoj vsem ljudem v pravičnosti, bratstvu in edinosti. Več deset tisoč navzočim na Trgu sv. Petra in milijonom vernikom pred televizijskimi zasloni po vsem svetu je nato voščil v 65 jezikih in podelil blagoslov Urbi et Orbi. V slovenščini je rekel: "Božje Dete naj vam podeli svoj blagoslov". Polnočna maša, ki jo je sveti oče daroval na božično vigilijsko

ob 22. uri, je v medijih odmevala predvsem zato, ker 25-letna Susanna Maiolo, domnevno neuravnovešena italijanska in švicarska državljanka, še pred začetkom obreda preskočila varnostno ogrado in porinila papeža - in nekaj bližnjih oseb v procesiji - na tla. Benedikt XVI. je sicer hitro vstal in nadaljeval obred; nogo si je pa zlomil znani 87-letni kardinal Roger Etchegaray. Ženska je policiji izjavila, da je želela samo objeti papeža. Dva dni po Božiču, na praznik družine, je pred Angelovim češčenjem podčrtal, da se je Bog razodel kot novorojeni otrok v človeški družini, ki je tako postala ikona Boga. Nato je sveti oče delil kosilo s 150 reveži in priseljenci, gosti rimske menze, ki jo oskrbujejo prostovoljci Skupnosti sv. Egidija. Sprejeli so ga s toplim aplavzom in pozorno poslušali, ko je rekel, da jim je blizu, jih ima rad in da ima Cerkev pri srcu najrevnejše. Sedel je pri mizi, kjer so med drugimi sedeli afganistanski priseljenc, Rom in 90-letni klošar. Šlo je za zgodovinski obisk, saj je Benedikt XVI. prvi papež, ki je prestopil prag menze v ul. Dandolo, kjer vsak dan delijo 1.200 obedov brezdomcem, onemoglim, priseljencem in ostarelim.

Prvi dan v letu, ob svetovnem dnevu miru, je sveti oče pozval teroriste vseh oboroženih skupin po vsem svetu, naj se ustavijo, naj razmislijo in zapustijo pot nasilja. Spregovoril je o spoštovanju do ljudi, pa tudi do okolja. Na prvo nedeljo v letu 2010 pa je povedal, da težave ne manjkajo ne v Cerkvah ne v svetu kot tudi ne v vsakdanjem življenju družin. Hvala Bogu pa naše upanje ne slovi na napovedih ekonomistov ali čarovnikov, ampak je v Božjih rokah. / DD

Odprto pismo

EZTS in Trgovski dom

Spošt. Mirko Brulc župan Mestne občine Nova Gorica Poslanec v Državnem zboru Republike Slovenije

Odzivam se na Vaše izjave, ki so bile objavljene 6. januarja na goriški strani Primorskega dnevnika in zadevajo ustanavljanje EZTS-a ter njegovo namestitve v zgradbi Trgovskega doma v Gorici. Glede na to, kar je bilo podano, sem dolžan, da v imenu stranke Slovenska skupnost posredujem nekatera bistvena pojasnila.

1. Stranka Slovenska skupnost ni bila uradno obveščena glede projekta EZTS. Prav tako niso bili seznanjeni naši izvoljeni upravitelji na goriški občini. Osebo sem za projekt slišal le preko

kakšnega poročila v medijih, bežno ga je goriški župan Romoli omenil ob skupnem prižigu božičnih lučk na Evropskem trgu oz. trgu pri Transalpini, Vi pa ste ga omenili ob tradicionalnem srečanju s slovenskimi organizacijami, ki ga je Vaša občina priredila v torek, 22. decembra 2009. Mislim, da ne pretiravam, če imam za uradno obveščilo oz. predstavitev podrobnejši oris celotnega projekta, za katerega je potrebno srečanje ad hoc. Glede na to, da se o Trgovskem domu govori v državnem zakonu 38/01 za zaščito Slovencev v Italiji, bi bilo obvezno predstaviti namen uporabe Trgovskega doma paritetnemu odboru.

2. Stranka Slovenska skupnost podpira projekt za ustanovitev EZTS med Gorico in Novo Gori-

co, saj je to, med drugim, prvi resen korak pri čezmejnem sodelovanju, ki ga je sedanja goriška uprava naredila.

3. Stranka Slovenska skupnost tudi ni nasprotna temu, da bo EZTS imelo svoj stalni sedež v Trgovskem domu, in hvalevredno je, da je občina Nova Gorica to predlagala. Priporočljivo pa bi bilo, da bi o tem bila predhodno seznanjena slovenska manjšina.

4. Slovenska skupnost, glede na to, da je sedež EZTS izrecno omenjen v statutu ustanove, predlaga, da bi bili v statutu ravno tako omenjeni obe slovenski krovni organizaciji SSO in SKGZ, ki bi skrbeli, da bi slovenska narodna skupnost bila aktiven subjekt pri uresničevanju in delovanju EZTS. Pri tem pa je potrebno, da si razčistimo določene pojme:

a. Državni zakon 38/01 določa (kljub ohlapnemu in nedorečenemu besedilu), da morajo v Trgovskem domu dobiti prostor slovenske organizacije (začenši z Narodno in študijsko knjižnico). Zato je potrebno, da Italija uresniči ta zakonska določila, ki so do sedaj ostala mrtva točka na papirju. Alternativna pot bi naredila Italiji uslugo in jo tako olajšala za obvezo, za katero se je zavzela z državnim zakonom. Ne pozabimo, da je bil Trgovski dom nasilno odvzet Slovincem v času fašizma, kar nalaga Italiji poravnava nastale škode.

b. Slovenska skupnost zelo zaskrbljujoče gleda na dejstvo, da je potrebno naziv Trgovski dom prevesti tudi v italijanščino. Ko gre za uveljavljanje dvojezičnosti, slišimo s strani italijanskih javnih ustanov stalno oklevanje in zavajanje z razlogi, da bi to lahko kršilo omikano sožitje, ki sedaj vlada v mestu Gorica. Dejstvo je, da se na tak način zavlačuje s priznanjem slovenske prisotnosti v mestu in se slovenski narodni skupnosti povzroča ogromna

škoda, ki se kaže predvsem na mlajših generacijah.

c. Slovenska skupnost je glede določitve sedeža EZTS v Trgov-

skem domu zaskrbljena, da se ne bi ponovilo stanje, kakršno je sedaj v Narodnem domu v Trstu, kjer kljub določilom zakona imamo Slovenci na razpolago le skromno dvorano, vse ostalo pa je v uporabi tržaške Univerze. Prav zaradi tega je pomembno, da se problematika glede sedeža EZTS v Trgovskem domu podrobno preuči skupno s paritetnim odborom.

5. Tudi pri Slovenski skupnosti si z vsem srcem želimo gledati naprej in ne se venomer ukvarjati z neizpolnjenimi obljubami, obvezami in zakoni, ki vežejo Italijo v odnosu do Slovencev. Žal nas je izkušnja izučila, da se potem rado zgodi to, da ostanemo le pri gledanju.

Ostajam na razpolago za katerekoli morebitno informacijo ali srečanje in Vas prav lepo pozdravljam.

Julijan Čavdek
Pokrajinski tajnik SSK

Zavod sv. Družine v Gorici ob istoimenskem prazniku

Nagovor škofa msgr. Piriha ob vsakoletnem obisku

V nedeljo, 27. decembra, so šolske sestre v Zavodu sv. Družine praznovalе svojo zavetnico. Med mašo so se sestram pridružili še pevci iz Pevme. Že vrsto let mašuje na ta dan koprski škof Metod Piriha, ki s svojo prisotnostjo poudari velik pomen dela sester za otroke in starejše gospe. Ob praznovanju sv. Družine nas je g. škof Metod takole nagovoril: Sestram, vsem vam, vašim domačim, sorodnikom doma in po svetu, bolnim, tistim, ki so zaradi gospodarske krize v stiskah, ter vsem, ki praznujejo Božič, iz srca voščim blagoslovljen in radosten božični praznik. Odprimo Kristusu duha in srce, da bi živeli kot njegovi resnični prijatelji. Božični praznik ima bogato sporočilo za družine. Evangelist Luka,

ki natančno opisuje božične dogodke, je zapisal, da so pastirji: "Našli Marijo, Jožefa in dete, položeno v jasli" (Lk 2,16). Pastirji so, tako sporoča evangelij, našli družino. Jezus se je želel roditi v družini in živeti v njej. Lahko si predstavljamo, da bi Bog izbral lahko veliko drugih načinov, kako priti na svet, a je izbral ravno pot družine. To je za nas pomembno sporočilo. Odraščeni svet ni bil rojen v kakršnikoli skupnosti, ampak v skupnosti družine, v zavetju Božje matere Marije in njenega zakonitega moža sv. Jožefa. Jezusa sta sprejela z odprtim srcem in sta ga ogrevala s svojo ljubeznijo, pozornostjo in človeško toplino. V katoliški Cerkvi smo prepričani, da je zakonska zveza med enim moškim in eno žensko del člo-

veške narave in zato najbolj primerno okolje za psihološki, telesni in duhovni razvoj otroka. Zakonska zveza enega moškega in ene ženske je velika naravna in Božja dobrina, ki mora biti tako na zasebni ravni kot tudi na družbeni ravni ustrezno ohranjena, zaščiten in v javnosti promovirana. Zato odločno nasprotujemo predlaganim spremembam družinske zakonodaje v Sloveniji, ki bi pojmovanje in vrednotenje zakonskega in družinskega življenja izpostavile novim pretrksom in ga še bolj razvrednotile, smo zapisali slovenski škofje v izjavi Komisije Pravičnost in mir. Cerkve ne vztraja pri družini, ker bi hotela samo ohranjati vrednote ali morda izpasti tradicionalna. Ne. Pomen družine poudarja, ker

hoče dobro človeku, zlasti najbolj nemočnemu členu v njej, to je otrokom. Koliko srečnih otrok je izšlo iz urejenih družin in koliko nesrečnih otrok je izšlo iz neurejenih družin! Statistike pravijo, da otroci iz neurejenih družin in zakonov hitreje zaidejo na stran pota. Družina, ki temelji na skladnem, ljubeznivem in trajnem zakonu moža in žene, spada med najdragocenejše stvari. Sv. Oče Benedikt XVI. je označil to učenje skupaj s spoštovanjem življenja od njegovega spočetja do naravne smrti kot stvar, ki je Cerkve ne more

spremeniti.

Družina je vrednota, ki jo moramo ohraniti. Naša družba vidi družino kot nekaj prehodnega in ji noče dati tiste vloge, ki ji po naravi pripada.

Opogumljam vse družine, naj se ne bojijo, kajti družina je vedno bila in bo ostala podlaga družbi. Če družba ne bo spoštovala družine, bo propadla. Zelo napačno ravna družba, ki dela proti družini in omalovažuje urejen zakon kot nekaj preživetega in zastarelega. Narobe delajo javna glasila, država in družba, ko ne podpirajo družine, ji ne dajo ugodnosti in ne podpirajo družin z več otroki ter ne cenijo življenja od spočetja do njegovega naravnega konca. Kajti tudi več otrok se bo lahko rodilo v družini, kjer je ta osnovna skupnost človeške družbe vrednota. V razbitih družinah in neurejenih zakonih se ne bo moglo roditi več otrok. Brez otrok pa ni prihodnosti. Če si hočemo zagotoviti prihodnost, potrebujemo očete in matere, ki imajo pogum in veselje sprejeti novo življenje; potrebujemo starše, ki bodo pri sveti družini

iskali navdih za skupno življenje. Bog je prišel med nas kot nebo-gljen otrok v družini. Kot Emanuel-Bog z nami, bo ostal med nami do konca sveta. Kristus se zavzema za svoje ljudstvo, zato, ker ni le človek, ampak tudi Bog. Tudi danes moramo vedeti, da nismo sami, da nismo zapušteni, da nismo prepuščeni usodi. Bog je blizu vsakemu človeku, ki ga hoče poslušati in sprejeti. Tudi danes velja, "da je Bog svet tako vzljubil, da je poslal svojega edinorojenega Sina, da bi se nihče, kdor vanj veruje, ne pogubil, ampak bi imel večno življenje" (Jn 3,16). Bog vse naredi za človeka, za njegov častni in večni blagor. Verujemo, da bo stal ob strani tudi družinam, ko si bodo prizadevale živeti po Božji volji.

Bratje in sestre! Radostno obhajajmo praznik svete družine. Naj božično sporočilo, kako lepo je biti sprejet in ljubljen v družini, obogati te praznične dni z darom upanja, miru in ljubezni. Kapelo Zavoda sv. Družine so poleg sester in žena varovank napolnili goriški molilci za mir popoldne prvega januarja.

Duhovnjija sv. Ivana v Gorici Blagoslov otrok in nagrajevanje jaslic

Božični dnevi so bili posebno lepi in doživeti v duhovnjiji sv. Ivana v Gorici. Polnočne maše, ki jo je daroval g. Marijan Markežič in jo je v neposrednem prenosu predvajal Radio Trst A, se je kljub dežju in mrazu udeležila velika množica ljudi. Dan kasneje, na Štefanovo, je komisija - g. Marijan, katehistinja Ana Saksida Zorzut in Simon Peter Leban - obiskala kar 22 domov na Goriškem ter si ogledala jaslice otrok

in družin, ki so se prijavile na letošnje tekmovanje. Dan kasneje, na praznik družine, je namreč nedeljsko mašo obogatilo petje otrok, ki so dejavno sodelovali pri evharistiji. Župnik je tudi podelil - vsakemu posebej - poseben blagoslov. Po maši pa je v bližnji dvorani stekla prijetna in pričakovana slovesnost

Skupina nagrajencev

nagrajevanja jaslic. Katehistinja Katerina Ferletič je poudarila, da imajo znamenja v življenju vsakogar svojo

težo in pomen. Posebno znamenje je tudi priprava jaslic, ki so zlasti za otroke pravo doživetje. Po pred-

Blagoslov otrok

vajanju diapozitivov je Ana Saksida Zorzut povedala, da je imela komisija dan prej res zahtevno nalogo. Priznanje in knjižni dar je pode-

lila vsem udeležencem natečaja, na poseben način pa je želela nagraditi pet udeležencev, katerih jaslice so izstopale zaradi izvirnosti. Posebno priznanje za klasično postavitev jaslic sta prejela

Tadej in Mitja Pahor, za izvirnost pa Veronika Onesti, Sanja Vogrič, Janoš Koglot, Patrick in Desiree Schembri.

Božično sporočilo kristjanu Bog potrebuje orodje, potrebuje ljudi...

Marsikateri vernik danes z bolečino v srcu gleda, kako se nekateri norčujejo iz Cerkve, mnogi jo zapuščajo, veliko jih je brezbriznih do nje, nekateri pa jo kljub vsemu ljubimo. Prevladujoča kultura je danes ravnodušna, ali celo sovražna do evangelija. Vernike, Cerkve, duhovnike, redovnike in

redovnice gledajo z nezaupanjem. Upirajo se mišljenju, da bi bilo vredno upoštevati tiste resnice, ki jih Cerkve uči in posegajo v njihovo popolno svobodo. Ob vsej navidezni nemoči nam ostaja nekaj, kar lahko rečemo, da je privilegij vernega človeka, seveda če ta privilegij zna izrabiti; to je ljubezen. Ljubezen

je vedno izgnala ali pregnala strah. Poznan je kardinal Francois Xavier Nguyen Van Thaum, ko je v ječi spreobrnil stražarje s svojo dobroto, prijaznostjo in iskrenostjo. Če bi se na god sv. Valentina znašli na Dunaju, bi vas verjetno iznenadila nenavadna akcija. Na god zavetnika zaljubljenecv delijo povsod po mestu ljubezenska pisma Boga z njegovo najlepšo mislijo: "TO SI TI!" Vsakega, ki mu pismo ponudijo, nagovorijo: "Ljubezensko pismo za vas osebno"! Skoraj vsi mimoidoči ga vzamejo, saj ga Bog piše Tebi! V ovojnici pa je na listku

napisano povabilo k molitvi ali molitvenemu srečanju, v tej ali oni cerkvi, za ta ali naslednji večer. Iz tega se vidi, da tudi danes (tudi pri nas!) Bog potrebuje orodje, potrebuje ljudi, ki jih pošilja s svojim oznanilom odrešenja. Evangelij se ne oznanja samo z besedo, oznanja se predvsem preprosto z našo navzočnostjo. Bog ni nikoli zapustil Cerkve, ne bo je tudi danes, ni pa nikoli dal zagotovila, kje se bo Cerkve razvila in obstajala. V zgodovini so Cerkve preprosto izginile, recimo tiste v današnji Turčiji, v Mali Aziji, kjer je bila zibelka tedanje Cerkve, ali v času sv.

Avguština, ko je bilo v severni Afriki kar dvesto škofij. Upadanje rojstev po evropskih mestih nam pove, da bo kmalu prišel čas, ko bodo rojstva izenačena med kristjani in muslimani. Kristjan mora svoj pogled usmeriti v realnost, pred katero se ne sme skrivati! Zemlja ni ločena od nebes, čeprav si ne predstavljamo, da so zvezde in mesec obešeni na nebesni svod, to še ne pomeni, da smo nehali verovati, da je Bog začetek vsega in hoče povezati vse v svoje občestvo. Bog ni na zemlji, ni eden izmed nas, ni kakor mi. Mi pa tudi nismo angeli in tudi ne bogovi,

smo ljudje! Naše življenje kroži med Bogom in nami, zato Bog ni poslal svojega edinorojenega Sina, da bi svet obsodil, ampak da bi po Njem svet zveličal. Človek mora živeti s tem, kar ima; s takšno in drugačno vodo, zemljo, onesnaženjem, boleznimi, pa tudi radostmi... Nebesa so odprta in to ne z raketo, kot pravi kardinal Andre', ampak ker je Kristus poslan od Očeta in tako je prihodnost razlita na nas vse. To pa je tisto, kar, čeprav maloštevilni, velikokrat neopazni, oznanjamo in sporočamo svetu.

Ambrož Kodolja

PAVEL IN NJEGOVO JUDOVSTVO

Pavel rimskemu poveljniku v Jeruzalemu: "Jaz sem jud iz Tarza, meščan ne neznanega mesta v Kilikiji. Prosim te, dovoli mi, da spregovorim ljudstvu" (Apd 21,39).

Pavel judom v Jeruzalemu: "Jaz sem jud, rojen v Tarzu, v Kilikiji, vzgojen pa v tem mestu, pri nogah Gamalielovih natančno poučen v postavi očetov, vnet za Boga, kakor ste danes vi vsi" (Apd 22,3).

Pavel pred judovskim velikim zborom: "Ker je pa Pavel vedel, da so v zboru deloma saduceji, deloma farizeji, je zaklical: "Bratje, jaz sem farizej, sin farizejev, zaradi upanja v vstajenje mrtvih me sodijo" (Apd 23,6).

Pavel pred Feliksom: "To ti pa priznam, da po nauku, ki ga ti imenujejo ločino, tako služim Bogu naših očetov, da verujem v vse, kar je pisano v postavi in v prerokih, in da upam v Boga, da bodo vstali pravični in krivični, kakor pričakujejo tudi oni sami. Zaradi tega si tudi sam prizadevam, da bi pred Bogom in ljudmi imel vedno čisto vest" (Apd 24,14-16).

Pavel pred Festom: "Nič se nisem pregrešil, ne zoper judovsko postavo, ne zoper tempelj ne zoper cesarja" (Apd 25,8).

Pavel pred kraljem Agripo: "Tudi zdaj stojim pred sodbo zaradi upanja v obljubo, ki jo je Bog dal našim očetom in ki jo upa doseči naših dvanaest rodov s stanovitno službo noč in dan. Za-

radi tega upanja, o kralj, me judje tožijo. Zakaj imate vi za neverjetno, da Bog obuja mrtve?" (Apd 26,6-8).

Pavel med judi v Rimu: "Določili so mu torej dan in jih je prav mnogo prišlo k njemu na stanovanje. Razlagal jim je in izpričeval Božje kraljestvo ter jih iz Mojzsove postave in prerokov od jutra do večera pridobival za Jezusa. Nekateri so se temu, kar je govoril, dali prepričati, drugi pa niso verovali" (Apd 28,23-24).

"V nečast pravim: smo bili pač slabotni! V čemer si pa kdo kaj upa - v nespameti govorim - si tudi jaz upam: So Hebrejci? Jaz tudi! So zarod Abrahamov? Jaz tudi! So služabniki Kristusovi? V nespameti govorim: jaz še bolj! Večkrat v hudih napori, večkrat v ječah, nepri-merno bolj pod udarci, večkrat v smrtni ogroženosti" (2 Kor 11,21-23). "Če kdo drug meni, da se more zanašati na me-so, se morem veliko bolj jaz: Obrezan osmi dan, iz Izraelovega ljudstva, iz Benjaminovega rodu, Hebrejec od Hebrejcev, po postavi farizej, po gorečnosti preganjalec Cerkve, po pravičnosti v po-

stavi neoporečen. Toda, kar je bil zame dobiček, to imam zaradi Kristusa za izgubo" (Flp 3,4-7). "Resnico govorim v Kristusu, ne lažem - to mi izpričuje moja vest v Svetem Duhu - da sem v veliki žalosti in imam vedno bolečino v svojem srcu. Želel bi namreč, da bi bil sam zavržen, ločen od Kristusa - za svoje brate, ki so moji rojaki po mesu. Oni so Izraelci, njihovo je posinovljenje in veličastvo in zaveze in zakonodaja in Božja služba in obljube. Njihovi so očaki in od njih je po telesu Kristus, ki je nad vsem, Bog, blagoslovljen na veke. Amen!" (Rim 9,1-5). Celotna razprava: Rim 9 - 11.

"Ker so judje ugovarjali (Pavlovi oprostite!), sem bil prisiljen sklicati se na cesarja, vendar ne zato, ker bi hotel tožiti svoj narod. Iz tega razloga torej sem vas poklical, da bi vas videl in nagovoril. Zaradi Izraelovega upanja namreč nosim to verigo" (Apd 28,19-20).

ker bi hotel tožiti svoj narod. Iz tega razloga torej sem vas poklical, da bi vas videl in nagovoril. Zaradi Izraelovega upanja namreč nosim to verigo" (Apd 28,19-20).

PAVEL IN NJEGOVA VZGOJA (1.

del)

Pilat: "Dal ga bom torej vzgojiti (paideúsas!) in ga bom izpustil" (Lk 23,16). "Še tretjič jim je rekel: Kaj je vendar huđega storil? Nič smrti vrednega nisem našel na njem. Dal ga bom torej vzgojiti (paideúsas!) in ga bom izpustil" (Lk 23,22). "Jaz sem Jud, rojen v Tarzu v Ciliciji. Bil sem pa v tem mestu vzgojen in pri nogah Gamalielovih natančno poučen v postavi očetov, vnet za Boga, kakor ste danes vi vsi" (Apd 22,3).

"Če pa se ti imenuješ Juda in se opiraš na postavo in se ponašaš z Bogom in poznaš njegovo voljo in po postavi poučen presojaš, kaj je boljše, in si prepričan, da si vodnik slepim, luč tistim, ki so v temi, vzgojitelj nerazumnih, učitelj preprostih, ker imaš v postavi pravilo spoznanja in resnice in poučuješ druge, kako to, da ne poučiš sam sebe?" (Rim 2,17-21).

"Kajti ko bi imeli tudi na tisoče vzgojiteljev v Kristusu, vendar nimate mnogo očetov; zakaj v Kristusu Jezusu sem vas po evangeliju jaz rodil" (1 Kor 4,15).

"Ker pa nas sodi Gospod, nas vzgaja, da bi ne bili s svetom obsojeni" (1 Kor 11,32).

"Kakor nepoznani in vendar znani, kakor umirajoči in, glejte, živimo, kakor vzgojeni (!) in vendar ne usmrčeni" (2 Kor 6,9).

"Postava je torej postala naša vzgojiteljica za Kristusa, da bi bili iz vere opravičeni; ko je pa vera prišla, nismo več pod vzgojiteljico" (Gal 3,24-25).

Klub krščanskih izobražencev iz Kopra: predavanje

Muhovič o duhovniku kot človeku med soljudmi

Klub krščanskih izobražencev iz Kopra je v decembru povabil na svoja tradicionalna adventna predavanja tudi g. Jožeta Muhoviča, slikarja in filozofa, ki je v sejni sobi na Markovcu spregovoril številnemu zbranemu občinstvu na temo "Duhovnik kot človek med soljudmi". Spričo zanimivosti predavanja sem v nadaljevanju povzel iz svojih zabelečk nekaj avtorjevih misli, ki so se mi zdele uporabne tudi za navadne ljudi, ne samo za duhovnike. Pri tem se avtorju vnaprej opravičujem, če sem kaj pomembnega preslišal ali prezrl, saj v tako kratkem povzetku ni mogoče predstaviti celote.

Za izhodišče je predavatelj opozoril, da se ob vprašanju, "kakšnega duhovnika si želim", rade prikradejo ideje o duhovniku "kot inženirju duš, izpopolnjenem psihorobotu ipd.", kar pa je biološka iluzija in pastoralna fikcija. Dejal je tudi, da ljudje prepogosto vidijo v duhovniku zgolj nosilca poslanstva in mnogo manj človeka s poslanstvom, ki živi med nami. Torej živo človeško bitje s podobnimi potrebami, stiskami, vrlinami in slabostmi, kot so naše. In

predvsem o takem, realističnem profilu modernega duhovnika nam je želel spregovoriti. Zato je izhodiščno vprašanje spremenil in se vprašal, "kaj želim svojemu duhovniku, da bi se med nami dobro počutil?" Želi mu predvsem, da bi bil ozemljen, prepros-

G. Jože Muhovič

to človeški in dober pastir svoje črede. Kot so bili ozemljeni Kristusovi apostoli: navadni ribiči, delavci, kmetje. Če je bilo to dobro za Kristusa-Božanstvo, mora biti dobro tudi za nas. Želi mu, da bi znal tanko prisluhniti božjemu glasu, kar je pri današnjem

načinu življenja skrajno težavna naloga. Pri tem naj mu pomagajo molitve, potrpljenje, dar čakanja. Božji glas se namreč ne razmetava vseprek naokoli, niti ga ni mogoče izsiliti z naprežanjem in na točno določeno dan ali uro. Potrebna je vzhodnja vrlina, to je umetnost čakanja, ko se zatečeš v zbrano globino samega sebe, v čisti,

ne za družino ne za prijatelje in tudi ne za mnoge druge prave vrednote, želi avtor duhovniku, da pa bi bil "bogast s časom", to je, da bi bil "njegov čas neprestano bogast" z razdajanjem za druge. Da bi namreč sooblikoval svoje verno občestvo na način, da bi v njem vladala ljubezen, sočutje, človeška toplina, solidarnost, vedrina in topel človeški nasmeh, kar ljudje danes najbolj potrebujejo. Tudi sicer velja rek, da kdor daje drugim, daje tudi sebi. Da bi torej spregovoril ljudem o Bogu bolj s svojimi dejanji kot pa s svojimi besedami. Želi mu, da bi se dobro počutil sredi svojega občestva. Zato naj si, ob vseh bremenih, ki padajo po njem, najde čas, da se dobro spočije. Pa čas za molitev, pogovor z Bogom, branje in zdravo razvedrilo. Da bo ohranil smisel za humor in z njim nasmejan obraz, ki je pravi balzam za ranjene duše. In da bo najprej sam ohranjal svoje ravnotežje, da bi lahko potem drugim pomagal in v primernem trenutku našel zanje spodbudno besedo, ki ima lahko čudovito moč za človeka v stiski. In, končno, mu želi, da bi imel razčiščen odnos do celibata, da ne bi ta problem vnašal v njegovega mir in izčrpaval njegove energije. Da bi pa lahko duhovnik vse to zmozel in dostojanstveno opravljal svoje zahtevno poslanstvo, mu morajo stati ob strani tudi verniki, mu pomagati, mu izkazovati hvaležnost, ga spodbujati, opogumljati in mu dati čuti, koliko jim njegovo delo pomeni. Končno, so oni njegova družina.

Milan Gregorič

Ajdovščina / Podlo dejanje

Oskrunitev Križanega na župnijski cerkvi

V soboto, 26. decembra 2009, smo opazili, da je nekdo vrغل več jajc v razpelo s Križanim, ki je na jugovzhodni fasadi župnijske cerkve sv. Janeza Krstnika v Ajdovščini: en madež razbitega jajca je bil na beli steni cerkve,

eden – od spodaj neviden – je bil na gornji ploskvi nosilne konstrukcije križa, več razbitih jajc se je poredilo po Kristusovi glavi in po prednji strani korpusa; po tleh pod križem in okoli so ležali ostanki jajčnih lupin. Križ in korpus na njem sta

že od zdavnaj na cerkveni fasadi in verjetno sta spadala k pokopališču, ki je bilo do srede 19. stol. okrog cerkve. Ob obhajanju 500-letnice omembe cerkve, leta 2006, je bil križ obnovljen in korpus strokovno restavriran. O dogodku smo 26. t. m. obvestili center za obveščanje in okrog polne je prišla na ogled policistka Renata Cigoj, ki je korektno opravila ogled in napravila zapisnik. Škodo smo ocenili na 500 evrov in hoteli

dejanje okvalificirati kot izraz verske nestrpnosti; policistka je telefonsko vprašala nadrejenega kriminalista, ali je kvalifikacija primerna, in ta ji je odgovoril, da gre le za škodni primer; dejanje bi bilo menda verska nestrpnost, če bi bil križ/korpus fizično poškodovan. Dejanje oskrunitve križa bomo kot versko nestrpnost v prihodnjih dneh prijavili na javnem tožilstvu v Novi Gorici.

Alojz Milharčič, župnik

Grenko spoznanje

Božič, ki ni bil Božič

Iz toplega vzdušja božičnega večera v podgoski cerkvi, kjer so verniki in zlasti pevci oblikovali lepo svetonočno bogoslužje, sem se vračal proti domu. Po poti so me pozdravljale raznobarvne lučke vrtnih dreves in jelk, redki avtomobili in težke dežne kaplje. Dospem do štandreškega trga in zapeljem svojega konjička v njegovo "štalco". V cerkev grede opazim dvojno vrsto oseb, ki so se pomikale čez trg: eni, mlajši, so zavili v sosednjo gostilno, drugi, še mlajši in starejši, skozi cerkvena vrata. Bilo me je strah, da bi se morda ponovilo, kar smo doživeli na štandreškem trgu v noči med 31. oktobrom in 1. novembrom, ko so se pogani – zavrženi kristjani – norčevali iz pokojnih in svetih in vlačili iz praznih bajk podobe duhov, čarovnic in okostnjakov. Moj strah ni bil prenašljiv in moj šest čut je tokrat, žal, dobro predvidel stanje našega trga čez nekaj minut. Bližala se je polnoč, ko so mladi podajali še zadnje misli med božičnico, ki so jo pripravili za prijetno vzdušje in

prilagovali jo strokovnjaki satanističnih gibanj povezujejo z najbolj protikrščanskimi orgijami. Celo mašo, od začetka do sklepa nas je moril, tepel po ušesih in rnil v srcu ta zunanji nemir. Tu pa tam ga je preglasilo nekoliko

močnejše petje našega zbora, ki je prepeval to noč lepše in milejše kot sicer. V srcu sem otožen, v obraz potr, v čustvih ranjen. To notranje razpoloženje me še toliko bolj mori, ko pomislim, da sem pred dnevi prosil najvišjo krajevno oblast za pomoč pri redu in skrbi za miren in nemoten potek božičnega obreda. Očitno mi ni nihče prisluhnil... Ali pa se je celo strinjal z divjaki na cerkvenem stopnišču. Po maši izvem, da so morali naši moški ostati ves čas polnočnice pri vratih in preprečevati vstop mladim in manj mladim, ki so vinjeni in s steklenico ali s kozarcem v roki hoteli vstopiti v tempelj. Verjetno je prav ta prepoved botrovala, da so si nekateri privoščili metati steklenico v cerkvena vrata. Tako imenovano praznično bogoslužje se konča, vsakemu stisnem roko v pozdrav in voščilo, ko se pa cerkev izprazni, se odpravim k vratom, da bi jih zaklenil. Nisem takoj uresničil svojega namena, skozi vrata vstopi trojica mladih iz ene izmed slovenskih vasi in mi v vinjenem stanju pove (ne vpraša, si!), da gredo na zvonik. Na zvonik? "Da", mi odgovorijo, "saj je fešta"! Ob

1.45 ponoči! Povabim jih, naj me pospremitjo do vrat in mi jih pomagajo zakleniti. No, bili so le toliko olikani, da so mi še voščili vesel Božič. Da, vesel Božič! Kakšen Božič? Stopim iz cerkve: stopnišče polno cigaretnih

ogorkov, steklenice in kozarci razmetani tu pa tam, mladi s "flaskami" v rokah kar sredi ceste in pod močnim dežjem. Glasba ali nekaj njej podobnega pa taka! Pogledam nekoliko v te obraze: veliko jih poznam – med njimi moji mladinci, ki sem jih pripravljaj na zakramente, na birmo, ki so obljubili Bogu, Cerkvi, škofu in meni svojo popolno krščansko predanost Gospodu Kristusu! Kje so te obljube?

Trga se mi srce: niti ob smrti svojega očeta, ki je odšel v večnost na samo božično vigilijo, ni bilo v meni toliko žalosti in razočaranja. Da smo kristjani državljani druge kategorije, smo že vedeli: pomislite samo, kako se vedeljo v parlamentu do človeških in krščanskih vrednot (družina, splav, križ..., jaslice v deželnem svetu). In da spadamo slovenski kristjani v C kategorijo zaradi svoje narodne pripadnosti, smo tudi vedeli. Da pa spadamo sedaj v D kategorijo, ker nimamo več pravice obhajati v miru svojih obredov niti v svojih bogoslužnih prostorih, je pa novost. Prihodnje leto bom moral prositi goriškega župana, ki je dovolil noreenje v javnih lokalih na sam božični dan do četrte ure jutraj, naj nam tudi določi, v katere katacombe naj se skrijemo pred vandali.

P. S.: Nekateri izmed tistih nočnih obrazov sem srečal naslednji dan. Peli so med pevci naših zborov v goriški stolnici.

Karel Bolčina, dekan

Kratke

Film o kaplanu Solidarnoša

V četrtek, 21. januarja, bo ob 18.30 v kinodvorani Cinecity v Trstu večer, ki ga bosta priredila škofijski tednik Vita Nuova in služba za mladinsko pastoralno: predvajali bodo namreč film Rafala Wiczynskija z naslovom Popieluszko. Film, ki ga bodo premierno predstavili na rimskem filmskem festivalu, je posvečen življenju Jerzja Popieluszka, duhovnika, ki je s svojim dušnopastirskim delom v obdobju Solidarnoša v Gdansk podpiral delavsko gibanje, prirejal konference in negoval bolne, revne in osebe, ki jih je režim zatiral. 19. oktobra 1984 so ga nekateri funkcionarji notranjega ministrstva ugrabili in nato ubili. Filmu bo sledil pogovor, pri katerem bodo sodelovali tržaški škof msgr. Giampaolo Crepaldi, poljska fotografinja in pisateljica Monica Bulaj in filmski kritik Mario De Luyk. Ob 21.45 bodo film ponovili. Pri blagajni bodo gledalci lahko dvignili vstopnico s kuponom, ki bo na voljo v časopisu Vita Nuova 15. januarja.

2. zimski višarski dnevi mladih

Na Sv. Višarjah se bodo od četrta, 11. februarja, do sobote, 13. februarja 2010, odvijali 2. zimski višarski dnevi mladih. Ko 1. zimski višarski dnevi mladih še močno odmevajo v udeležencih - pravijo, da so se super imeli -, lepo vabimo mlade Slovence iz domovine in tujine na naše drugo srečanje! Tudi tokrat bomo: smučali, ob večerih klepetali z gosti na temo izseljenstva in identitete, poglobljali duhovnost, se družili in prepevali. Starostna omejitev: od 20 do 35 let. Število udeležencev je omejeno na 15, zato pohitite s prijavo! Več informacij na tel. 01 438 30 50, e-naslovu rafaelova.druzba@siol.net ali na www.rkc.si/rafaelova-druzba.

Ljubljanski nadškof Stres je predstavil papeževo novoletno poslanico

Novoimenovani ljubljanski nadškof in metropolit Anton Stres je v predstavitvi papeževe poslanice ob 1. januarju, svetovnem dnevu miru, v ponedeljek, 28. decembra 2009, poudaril, da poslanica nagovarja predvsem k spremembi mišljenja na način, da bi to vplivalo tudi na ekonomijo. Slednja po mnenju nadškofa Stresa ne bi smela usmerjati moralnih vrednot, kot se dogaja v sodobni družbi. Kot je povedal nadškof, je prav poudarek glede spremembe mišljenja v tokratni novoletni poslanici Benedikta XVI., ki nosi naslov Če želiš gojiti mir, varuj stvarstvo, stičen z zadnjo papeževo socialno okrožnico, predstavljeno pred nekaj meseci. Tudi v tej papež zahteva, da bi morale moralne vrednote voditi ekonomijo in ne obratno, kot se dogaja v potrošniški družbi. Vedno nujnejša postaja dejanska sprememba mišljenja, ki bi vse vodila k sprejemanju novih načinov življenja. Moralne vrednote bi po besedah nadškofa Stresa v tem primeru narekovevale tudi investicije, torej ekonomijo, na kar je v eni izmed svojih okrožnic opozoril tudi pokojni papež Janez Pavel II. Ljubljanski nadškof je ob tem opozoril tudi na odgovornost, ki jo imajo na tem področju mediji. Prav ti bi po njegovem mnenju morali biti pozitiven zgled spremembe mišljenja, saj imajo pri oblikovanju javnega mnenja odločilno vlogo. Papež se v tokratni poslanici med drugim navezuje tudi na medgeneracijsko in generacijsko solidarnost. Pri tej gre po nadškofovih besedah za globalno solidarnost, brez katere ne more priti do bistvenih in potrebnih sprememb.

Sestre usmiljenke v Draču ne bodo ostale praznih rok / Pomoč v Albaniji

Pred Tednom karitas smo lahko na TV in v medijih zasledili skopo poročilo o poplavih v Albaniji. Kaj kmalu je prišlo na več naslovov e-pismo s. Mirjam Praprotnik, zdravnice iz Drača, v katerem vsa žalostna sporoča, da je tudi njih prizadela poplava. "Vse, kar smo imele v našem skladišču pripravljeno za pomoč družinam iz barakarskega naselja na robu smetišča, je uničila voda ali bolje gnojnica", je zapisala. V isti sapi je prosila pomoč in nas opravičevala, češ, da je tudi pri nas kriza in moramo skrbeti za pomoči potrebne. "Vse je res", sem si dopovedovala, vendar, ko se te enkrat dotakne

beda smetišča, vsako dopovedovanje nima smisla. Kaj kmalu se je pokazalo, da to ni bilo le moje mnenje, temveč smo se dali skupaj številni ljudje, prijatelji in znanzi S. Mirjam in uspelo je.... Ni bilo lahko, pomoč smo zbirali v Centru karitas v Ajdovščini, vsak dan je kdo pripeljal pomoč in to prav v času, ko je pri nas divjala burja tudi preko 180 km/h. Sodelavke karitas in naš br. Gregor smo svoje poslanstvo opravili v dobrem tednu, zlagali in preštevili pakete in v petek, 18. decembra, je z dvorišča odpeljal kontejner z več kot 10 tonami pomoči. Hrana, higienski in sanitetni material, sladkarije, obleke, obutev, šolske potrebščine, igrače, posteljina. S. Mirjam vsem sporoča: "Vi ste se trudili, me pa za vas molimo in prosimo sv. Jožefa, naj vam stoji ob strani". Ob tem dodajam: "Zaradi te pomoči ne bo noben človek pri nas, ki je pomoči potreben, prikrajšan, kajti mreža dobrih ljudi se razpreda po vsej Sloveniji in tudi preko njenih meja, saj 'veter veje, koder hoče'". / Jožica Ličen

Kratke

Pomazali Gregorčičev kip

V goriškem Ljudskem vrtu so nedavno običajni neznanci pomazali kip pesnika Simona Gregorčiča, ki je bil tu postavljen pred nekaj leti. To dejanje je izraz nekulturnosti in nasprotovanja vsemu, kar je v Gorici slovenskega. Zato naj goriška občina odločno poseže in vrne pesnikovemu kipu prejšnji videz.

Dobrodelna baklada: od Štandreža do Jeremitišča

Med božičnimi in novoletnimi prazniki v Štandrežu že več let poteka dobrodelna baklada, ki jo organizira rajonski svet ob sodelovanju župnije in društev. Zbrana sredstva, letos skoraj tisoč evrov, namenijo zdravstveni ustanovi Via di Natale v Avianu. Na letošnji bakladi se je 27. decembra zbralo na vaškem trgu lepo število udeležencev in krenilo proti Jeremitišču. Istočasno so z baklami šli na pot tudi iz Vrtojbe v organizaciji občinskega urada za kulturo, šport, turizem in mladino. Do srečanja med Štandrežci in Vrtojenci je prišlo na območju mejnega prehoda, od koder je več kot petsto udeležencev zakorakalo proti Jeremitišču. Sodelovanje med sosedi je že prava tradicija, ki utrjuje dobre odnose. Jeremitišče je sprejelo nositelje luči z lepo okrašenimi in razsvetljenimi božičnimi drevesi ter lesenimi jasicami, ki jih je izdelala Sonja Maligoi. Pred velikimi jasicami z lepo izrezljanimi podobami je skupina štandreških deklet in fantov ubrano zapela več božičnih melodij. Jeremitarji in organizatorji so postregli s toplo pijačo in klobasami, žene iz Vrtojbe pa s pecivom. Ob jasicah je zavladalo prijetno in veselo vzdušje. Prisotni so si segli v roke in si voščili vse najlepše ob praznikih.

Božičnica v Števerjanu

Tradicionalno božičnico prireja SKPD F. B. Sedej iz Števerjana že več desetletij. Tudi tokrat je potekala v domači cerkvi sv. Florijana; kljub slabemu vremenu jo je obiskalo veliko ljudi, srečanje pa je bilo predvsem zborovsko obarvano. Najprej so se zvrstili domači pevci mešanega sestava, ki bogati nedeljske mašne daritve in jih vodi Aleksandra Pertot. Prisotnim so ponudili interpretacijo štirih božičnih pesmi, na orglah je zbor spremljala Martina Hlede. Gostje večera so bili doberdobski pevci MePZ Hrast pod taktirko Hilarija Lavrenčiča. V Števerjanu so se predstavili z izborom sedmih pesmi iz božične zakladnice, tako slovenskih melodij kot drugih bolj ali manj znanih sakralnih motivov, od priredb ljudskih pesmi do Vodopivca, Dipiaze in Sattnerja. Na večeru so obenem podelili tudi nagrade zmagovalcem natečaja Moje jaslice, ki ga pri društvu Sedej prirejajo že vrsto let v organizaciji Mladinskega krožka. Komisija je med božičnimi počitnicami obiskala števerjanske domove in ocenila približno dvajset jasic.

Božični koncert v Zgoniku

V nedeljo, 27. decembra, je naša župnija priredila božični koncert. To je že tradicija, da takoj po Božiču pripravi in povabi k sodelovanju tudi druge zборе. V gosteh je bil MePZ Rupa-Peč, ki ga vodi dirigentka Zulejka Devetak. Najprej je zapel šest pesmi domači Otroški pevski zbor Zgonik. Božične pesmi so bile izbrane predvsem iz narodne zakladnice. OPZ Zgonik vodi prav tako Zulejka Devetak. Otroci so zapeli lepo in pristrčno, kar je ugajalo vsem navzočim, ki so napolnili domačo cerkev. Nato je kitarist Michele Schincariol podal dve klasični skladbi J. S. Bacha in F. Sora. S tem je uvedel v spored nastopajoči MePZ Rupa-Peč. Zapel je šest pesmi iz domače zakladnice. Najlepši sta bili staroslovenska Oj, Dete je rojeno nam in V. Vodopivca Blažena noč. Koncert je zbor sklenil s pesmijo Sveta noč. Koncert je bil lep in pristrčen. Zahvaljujemo se vsem nastopajočim in želimo še veliko uspehov pri nadaljnjih nastopih, posebno zahvalo zasluži neutrudna dirigentka Zulejka Devetak, ki skrbno in zavzeto vodi naš otroški zbor. Posamezne pesmi je z izbranimi besedami povezovala Mateja Černic. / JM

Božične čipke v sovodenjski cerkvi

V nedeljo se je v sovodenjski cerkvi sv. Martina končala razstava nabožnih čipk, ki jih je izdelala skupina sovodenjskih žena. Razstava se je začela za Božič in je bila postavljena v gotski kapelici sv. Križa,

ki stoji za glavno cerkevno ladjo. Pri pripravi čipk so sodelovale Evelina Makuc, Mara Fajt, Oliva Štrukelj, Alina Ghelfi in Majda Pelicon. Prav gotovo je skupina žena porabila več časa za pripravo izdelkov, saj so čipke zares lepe. Največ jih upodablja Božjo Mater Marijo. Več pa jih spominja na jaslice, angelčke, nekaj je tudi obeskov za božično jelko in prtičkov. V celoti predstavlja razstava lep način, kako domači dom lahko pripravimo za božični čas v pristnem slovenskem duhu, ki odraža ustvarjalnost in potrpljenje spretnih prstov sovodenjskih klekljaric. Obenem je bil to tudi lep božični poklon sovodenjski župnijski skupnosti.

Večstopenjska šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici se predstavlja

Večstopenjska šola s slovenskim učnim jezikom v Gorici bo predstavila šolsko ponudbo v mestni šoli Oton Župančič v sredo, 20. t. m., ob 18.30. Informacije o ostalih predstavitvah, dnevih odprtih vrat in o vpisu, ki jih bomo objavili prihodnji teden, lahko dobite že v teh dneh na naši spletni strani www.noviglas.eu.

Spodbudna pevska obletnica

Dvajset let živahnega otroškega petja v Štmavru

V letu 2009 je potekalo že dvajseto leto neprekinjenega delovanja otroškega pevskega zbora iz Štmavra. Svojo obletnico so obeležili na dveh koncertih ob petdeseti obletnici moškega pevskega zbora iz Štmavra. Že od vsega začetka skrbi za zborček zborovodja Nadja Kovic, ki se neprestano trudi, da bi se otroci naučili novih pesmi in da bi skupaj preživeli kakšno prijetno urico. Štmaver je zelo majhna vas, zato privablja tudi otroke iz okoliških vasi in celo iz mesta. Vaje pričenjajo vsako leto v oktobru in potekajo ob sobotah popoldne. Vsako leto imajo v jesenskem času prvi sklop vaj, med katerim se pripravljajo na nastope za miklavževanje, Malo Cecilijanko in predajo Luči miru iz Betlehema v Štmavru. Drugi sklop vaj poteka pomladi. V toplejših mesecih se učijo slovenskih ljudskih pesmi. Štmavrcem je namreč zelo pri srcu, da bi se otroci naučili čim več pesmi iz slovenske ljudske zakladnice in tako krepili svojo narodno zavest.

Otroški pevski zbor je član Združenja cerkvenih pevskih zborov iz Gorice. Zato skrbi tudi za učenje cerkvenih pesmi, s katerimi olepša bogoslužja v božičnem času in v Marijinem mesecu ter ob posebnih verskih priložnostih, na primer pri sv. birmi, sv. obhajilu in sv. krstu. Prvi sklop vaj v letošnji sezoni so izvedli na poseben način. Pod mentorstvom prizadene mamice Majde Klanjšček so s pomočjo staršev in babic izdelovali okrasne angelčke iz sponk in biserčkov.

Vseh trinajst otrok je bilo nad ročnim delom navdušenih. Zborovodja nam je zaupala, da otroci radi pojejo in prihajajo rade volje na vaje. Če petje popestrijo z igranjem na orff-in-

strumente, pa kar žarijo od sreče. Da je zbor tako aktiven, se lahko društvo Sabotin, v katerem zborček deluje, lahko zahvali vsem pošttrvalnim in prizadevnim staršem, ki so si glasbeno vzgojo svojih otrok priželi k srcu in jih vztrajno vozijo v malo vasi pod vznožjem Sabotina. Drugi sklop vaj bodo tudi v letošnji sezoni pričeli v mesecu marcu. Medse vabijo vse otroke, ki jim je všeč petje in bi radi preživeli kakšno veselo urico v družbi vrstnikov.

Slavica Radinja

Več božičnih koncertov za štandreške pevce

Bila je noč ...

Mčšani pevski zbor Štandrež je pripravil bogat spored božičnih pesmi in jih predstavil na več koncertih. Že v predbožičnem času so štandreški

pevskih zborov. S samostojnim božičnim koncertom z naslovom *Bila je noč...* pa so pevci zbora Štandrež pod taktirko Davida Bandlja nastopili na dan Svetih treh

pevci sodelovali na Prazniku miru in prijateljstva v domači cerkvi, na štefanovo pa so peli na božičnem koncertu v stolni cerkvi v Gorici, ki ga je organiziralo Združenje cerkvenih

kraljev v župnijski cerkvi sv. Gotarda v Marianu in navdušili številne poslušalce. Nastop je spadal v pobudo Nativitas v organizaciji deželnega združenja italijanskih zborov USCI, župni-

je in občine. Uvodoma so zapeli pevci domačega zbora Portelli, prisotne so nagovorili župnik, županja in predstavnica USCI-ja. Eno pesem sta zbora zapela skupaj. Pri izvedbi programa so z zborom sodelovali sopranistka Alessandra Schettino, kitarist Michele Schincariol, Gregor Spačal na klavir in orgle, Luka Klanjšček na bas kitaro ter David

Ličen, Aljaž Srebrnič in Joahim Nanut na tolkala. Nastopu v Marianu je 9. januarja sledil koncert v cerkvi sv. Ivana v Gorici. Na začetku je g. Marijan Markežič toplo pozdravil goste in še posebno dirigenta Davida, ki je bil v goriški cerkvi več let strežnik, še vedno pa v njej občasno orgla. "Kdor poje, dvakrat moli", je povedal župnik; zato je prisotnim zaželel, da bi se ob poslušanju pesmi v zbraniosti čudili božični skrivnosti, ki govori o miru. Program štandreškega zbora je tudi tokrat obsegal božične skladbe raznih av-

torjev in priredbe slovenskih ljudskih božičnih melodij. V prvem delu so zapeli Rahmani-novo pravoslavno himno *Bogorodice djevo, radusja*, nato psalm št. 104 estonskega skladatelja Cyrillusa Kreeka, *O magnum mysterium* sodobnega filipinskega skladatelja Johna Augusta Pamintuana in afriški aleluja ameriškega skladatelja Benamina Harlana, s katerim so se pevci prav razživeli. Ob teh sta prav lepo izzveneli skladbi mlajših goriških skladateljev Marca Colelle *Inu je Diete rojeno* in Davida Bandlja *Tota silescit*, ki sta bili ob tej priložnosti tudi prvič predstavljene. Drugi del večera je bil posvečen delom in priredbam slovenskih skladateljev Pavleta Merkuja, Hilarija Lavrenčiča, Matije Tomca, Nina Špehonje, Aleksandra Vodopivca in Ubalda Vrabca. Bučno ploskanje občinstva je zbor nagradil z nepogrešljivo Sveto nočjo in ponovitvijo afriške aleluje. Koncert je MePZ Štandrež dan kasneje ponovil v cerkvi sv. Lovrenca v Ronkah v organizaciji društva Jadro in ženskega pevskega zbora. Zaključni nastop pa bo v nedeljo, 17. januarja, ob 18. uri v štandreški cerkvi.

PD ŠTANDREŽ Abonma Štandrež 2009

Poroka Štefa Vampiča

Tako je Bernarda Gašperčič, režiserka gledališke skupine Belansko, ki deluje v KUD Bela, spremenila naslov zelo znani komediji francoskega dramatika Georges Feydeaua (1862-1921), ko jo je priredila za potrebe domače skupine in jo iz francoskega okolja prenesla na Gorenjsko v današnji čas ter vanjo postavila še primorskega ribiškega kapitana, ki se k svoji ženi vrne po dveh letih, potem ko vsi mislijo, da je utonil z barko vred. Zaradi občinskega uradnika, ki velikokrat pregloboko pogleda v kozarec, se presneto čudno zasueča poroka mladega Vampiča, a k sreči se ob koncu, kot vselej v dobrih komedijah, vse srečno razplete. Feydeau je s svojimi vr-

toglavimi bulvarskimi komedijami kar trd oreh za ljubiteljske igralce in kot tak se je izkazal tudi v odrski postavitvi skupine iz Bele. Čeprav so se nekateri igralci kar dobro odrezali v izoblikovanju likov, je predstavi manjkala sapa: vse se je vilo v prepočasnem ritmu, zato je tudi izgubila tipični lesk Feydeauovih del, pa tudi kar precej satirične osti, tako tipične za tega avtorja. Kljub temu se je polna dvorana zabavala ob dogodivščinah in neslučenih zasukih ter seveda ob končnem songu in po njem tudi prisrčno zaploskala nastopajočim, v imenu katerih se je igralec Klemen Klemenc zahvalil in izrazil upanje, da se bodo še kdaj vrnili v Štandrež.

Pred predstavo je kot po navadi Božidar Tabaj povedal nekaj besed o skupini, ki deluje v vasi Bela blizu Bleda in ima približno sedemsto prebivalcev. Včasih je bila, kot Štandrež, izrazito kmečka vas. Gledališka skupina – poleg te

imajo tudi otroško - ustvarja že od leta 1946, gledališko delovanje pa sega še veliko dlje v preteklost. Poleg predstavitev gostov je Tabaj vodil Zreb, ki je štiri srečne gledalce popeljal na dve

predstavi v Slovensko narodno gledališče Nova Gorica; dva sta si ogledala Kaj je resnica? L. Pirandella (19. decembra), dva pa komedijo C. Goldonija Nenavadna prigoda (21. decembra).

Božični koncert v goriški stolni cerkvi

Nežne pesmi v čast Odrešenikovega rojstva

Pesem razveseli srce in napolni duha, še toliko bolj, če je nabožne vsebine in s svojo nežno spevnostjo opeva rojstvo Božjega Deteca, ki je pred več kot dva tisoč leti privedlo na svet, da bi odrešilo to našo bomo zemljo, na kateri ni miru in jo še zmeraj naseljujejo tudi taki ljudje, ki se v zakrknjenosti duš ne razlikujejo od tistih iz Jezusovih časov.

Lepe slovenske božične pesmi so zazvene v goriški stolni cerkvi, kot je že zakoninjenjena navada, na dan sv. Štefana, v soboto, 26. decembra. Na to srečanje s cerkveno glasbo smo goriški Slovenci še posebno navezani, saj pobuda zanj je vzklikla že v davnih petdesetih letih prejšnjega stoletja; v zadnjem času se je po številu nastopajočih zborov prireditev kar razbohotila. Letos je povabilo Združenja cerkvenih pevskih zborov, ki mu že dolgo let predseduje prof. Lojzka Bratuž, sprejelo kar devet zborov. Preden se je ogasila milina božičnih pesmi, je stopil pred mikrofona pater David Šrumpf iz samostana na Kostanjevici, da bi na željo prireditelja v božičnem nagovoru povedal nekaj svetlih misli. Patra Davida dobro poznajo verniki, ki obi-

skujejo nedeljsko slovensko mašo v cerkvi sv. Ignacija na Travniku, saj večkrat nadomešča zaradi študija odsotnega g. Alessia Stasija. V svojih besedah se je najprej spomnil pevec, ki nedeljo za nedeljo pojejo Bogu v čast in "lepšajo slovenska bogoslužja v Gorici". Tudi s petjem namreč delimo veselje,

Foto DP

ki ga čutimo ob rojstvu Jezusa. "Božič je za nas kristjane praznik Božje bližine, Božje dobrote in njegove neizmerne ljubezni do človeka", je dejal pater in ob ugotavljanju, da Božič praznuje na tak ali drugačen način velik del človeštva, poudaril, da mora nas kri-

stjane še toliko bolj nagovarjati, kajti "za nas je veselo sporočilo praznika jasno in radostno: Bog ni pozabil na nas, Bog nikoli ne pozabi na nas – po Jezusu Kristusu je vedno v naši sredi kot Emanuel – Bog z nami". Prav zaradi tega je pater David vsem voščil, da bi občutili to Božjo bližino in jo tudi

znali posredovati. Ob koncu se je spet povrnil k pevcem, ki s pesmijo skušajo povedati to, kar nosijo v svojih srcih, in povezuje pesem s čutom za narodno pripadnost sklenil nagovor s toplo mislijo: "Naj božična pesem še dolgo pričuje za našo ljubezen do Kristu-

sa, naj slovenska pesem, kot v najtežjih časih preteklosti, pričuje za ljubezen do našega naroda". Za njim so se pred glavnim oltarjem zvrstili MoPZ Mirko Filej (zbiorovodja Zdravko Klanjšček), MePZ Podgora (Peter Pirih), Pevska skupina Musicum, MePZ Jazbine-Plešivo (Zdravko Klanjšček), MoPZ Štmaver (Nadja Kovic), MePZ Rupa-Peč (Zulejka Devetak), MePZ Štandrež (David Bandelj), s solistom Alessandro Schettino in kitaristom Michelejem Schincariolom, ter Fantovski pevski zbor in MoPZ Anton Klančič iz Mirna, ki sta ločeno zapela pod vodstvom Zdravka Klanjščka; mlade Mirence so spremljali Eva Dolinšek (orgle), Ana Cotič (violina) in Andrej Bresciani (viola), ki so med nastopom obeh zborov tudi občuteno in v zlitih homogenosti zaigrali Pastoralo Antonia Vivaldija. Moški zbor iz Mirna je na flavto spremljal Nikolaj Štanta.

Orgelska spremljava Eve Dolinšek je požlahtnila tudi nastopa MoPZ Mirko Filej in MePZ Jazbine-Plešivo. Zbori so v glavnem peli slovenske božične umetne pesmi, tudi sodobnih glasbenikov (F. Cigan, S. Jeričijo, J. Močnik, A. Vodopivec, V. Vodopivec, I. Laharnar, N. Špehonja, U. Vrabec) in ljudske melodije, ki vedno znova z nezmanjšanim žarom ogrevajo srca. Dvakrat se je oglasila tudi s čustvenostjo prepojena Gruberjeva Sveta noč; pevci iz Mirna so jo zapeli v priredbi nepozabnega Lojzeta Bratuža.

Iva Koršič

VRH Pozdrav novemu letu

Božično in novoletno voščilo v znamenju petja in smeha

Tudi leto 2009 je izteklo. Koliko prijetnih in manj prijetnih spominov nam bo ostalo od tega leta! Nekateri si želijo, da bi bilo novo leto podobno prejšnjemu, ostali pa upajo, da bo uspešnejše in bolj prijetno. V torek, 22. decembra, je v kulturnem centru Danica na Vrhu Sv. Mihaela potekala prireditev "Pozdrav novemu letu", na kateri so si člani in gostje v veseli družbi in v znamenju petja in smeha voščili vesele praznike. Za uvod so na

odru nastopile pevke ženske skupine Danica, ki so pod vodstvom Patricije Rutar Valič raznežile prisotne. V očarljivi svet petja so jih peljali tudi člani moškega pevskega zbora Srečko Kumar Kojško. Zbor združuje 17 pevcev iz Brd. Bodisi zborovodja kot pevci si prizadevajo za dvig pevske kulture z obiskom različnih seminarjev. Skupina poje različne pesmi, ki gredo od slovenskih ljudskih do pesmi z nabožno vsebino. Skupino vodi

Aleksander Sluga. Veselo vzdušje se je nadaljevalo v znamenju smeha, saj so nastopili fantje mladinske gledališke skupine Sovodnje, ki so pod vodstvom Maje Devetak in Anne Roversi pripravili komedijo Trojčki. Že ker smo v obdobju globalizacije in so angleške pesmi del vsakdana, so te prišle tudi na Vrha. Za to je poskrbel moški pevski zbor Srečko Kumar Kojško, ki je z dvema črniskima duhovnikoma

zaključil večer. Ob vhodu v dvorano so bili razstavljeni božični in novoletni izdelki naših otrok, ki vsako leto aktivno sodelujejo pri dejavnostih, ki jih prireja vaško društvo, in se vedno odlično izkažejo. V letošnji sezoni se je pridružilo veliko otrok, tako da šteje otroška in mladinska skupina kar 17 članov. Večer je povezovala Christine Abrami. Veselo vzdušje se je nadaljevalo z večerjo in glasbo, saj sta harmonikarja Egon Tavčar in Manuel Visintin zabavala prisotne.

ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE IZ GORICE

sklicuje

REDNI LETNI OBČNI ZBOR

v četrtek, 21. januarja 2010, ob 20.30
komorna dvorana Kulturnega centra Lojze Bratuž v Gorici

Dnevni red:

1. tajniško poročilo; 2. blagajniško poročilo; 3. predsedniško poročilo; 4. odobritev obračuna za leto 2009 in odobritev programa dejavnosti in proračuna za leto 2010; 5. poročilo članic Zveze; 6. posegi nevlaničenih skupin in posameznikov; 7. pozdravi; 8. poročilo nadzornega odbora in razrešnica odboru; 9. izvolitev predsednika občnega zbora; 10. volitve predsednika Zveze; 11. volitve nadzornega odbora; 12. razno

Koncertna sezona
2009-2010

CARMINA SLOVENICA - Maribor

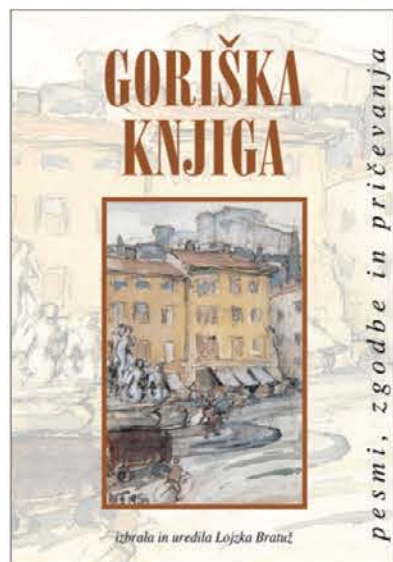
Na juriš in the mood! - Od koračnic do swinga

Janez Dovč, harmonika
Karmina Šilec, zborovodja

Kulturni center Lojze Bratuž
ponedeljek, 18. januarja 2010, ob 20.30

Predprodaja vstopnic na tel. 0481 531445 od 8.30 do 12.30
ali po elektronski pošti info@kclbratuz.org

SLOVENSKA MATICA IN GORIŠKA MOHORJEVA DRUŽBA VABITA NA PREDSTAVITEV GORIŠKE KNJIGE

Izbrala in uredila
Lojzka Bratuž

Slikovno gradivo odbral
Ivan Žerjal

Četrtek, 21. januarja 2010, ob 17. uri
Galerija Ars, Travniki 25, Gorica

Obvestila

Tudi letos so člani slovenske družine Gon iz Ronk postavili v stari cerkvi v Selcah premikajoče se jaslice. Corrado jih je prvi postavil l. 1981 in vsako leto jih izpopolnjuje, tako da tokrat ima 270 "osebic in živalic", ki se gibljejo s pomočjo enega samega električnega motorja. Ogled je možen od 17. januarja od 14.30 do 17. ure.

Prodajam in na Goriškem vam dostavim na dom gozdna drva. Kmetija Aleš Komjanc, Števerjan, tel. 0481 390238.

Vabimo vas na osemdnevno potovanje z Novim glasom v Romunijo od 18. do 25. maja 2010 z ogledom Moldavije, Bukovine z znamenitimi samostani in Transilvanije. Vpisovanje na upravi v Gorici in uredništvu v Trstu vse do razpoložljivih mest, najkasneje do konca februarja. Akontacija pri vpisu 200 evrov.

Darovi

V spomin na ljubo sestro Vilmo daruje Mirjam za misijonarja P. Opeko "Riž za otroke" (1 leto) 60 evrov in za misijon R. Rudeža - Zambija 50 evrov.

V isti namen Zucchini Boris in Marica - Vrtojba - za misijonarje v Zimbabve 50 evrov.

Za cerkev sv. Ivana: v spomin na pokojno teto Vilmo darujeta Barbara in Erika 100 evrov.

Sožalje

Prosvetno društvo Štandrež izreka iskreno krščansko sožalje Majdi Zavadlav-Paulin in družini ob izgubi dragega očeta Emila (Milčeta)

Zavadlava. Ravnateljstvo Večstopenjske šole v Gorici izreka nekdanji učiteljici in kolegici Majdi Zavadlav iskreno sožalje ob izgubi dragega očeta Emila. Izrečenim sožaljem se pridružujeta uredništvo in uprava Novega glasa.

RADIO SPAZIO 103

Slovenske oddaje
(od 15.1.2010 do 21.1.2010)

Radijska postaja iz Vidma oddaja na ultrakratkem valu s frekvencami za Goriško 97.5, 91.9 Mhz; za Furlanijo 103.7, 103.9 Mhz; za Kanalsko dolino Bele 98.2 Mhz; za Karnijo 97.4, 91, 103.6 Mhz; na internetu www.radiospazio103.it. Slovenske oddaje so na sporedu vsak dan, razen ob nedeljah, od 18.30 do 19.30, na soboto ob 15. uri. Spored:

Petek, 15. januarja (v studiu Andrej Baucon): Domače viže in popevke - Zborovski kotiček - Iz krščanskega sveta - Zanimivosti v naši okolici - Humor in obvestila.

Sobota, 16. januarja (vodi Ezio Gosgnach): Okno v Benečijo: oddaja v beneškem in rezijanskem narečju.

Ponedeljek, 18. januarja (v studiu Andrej Baucon): Lahka glasba - 'Za znoret' in vroči šport - Zanimivosti in obvestila.

Torek, 19. januarja (v studiu Matjaž Pintar): Utrinki v našem prostoru - Glasbena oddaja z Matjažem.

Sreda, 20. januarja (v studiu Danilo Čotar): Pogled v dušo in svet: Trdokljuni dlesk - Izbor melodij.

Četrtek, 21. januarja (v studiu Niko Klanjšček): Zvočni zapis: posnetki z naših kulturnih prireditev - Glasba iz studia 2.

PROSVETNO DRUŠTVO ŠTANDREŽ

BILA JE NOČ...

koncert božičnih pesmi

MePZ ŠTANDREŽ

Alessandra Schettino - sopran

David Bandelj - zborovodja

Sodeluje ŽPZ ROŽE iz Nove Gorice

Silvan Zavadlav - zborovodja

Štandrež, cerkev sv. Andreja ap.
nedelja, 17. januarja 2010, ob 18. uri

POD POKROVITELSTVOM ZVEZE SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

KULTURNI CENTER LOJZE BRATUŽ
ZVEZA SLOVENSKE KATOLIŠKE PROSVETE

ISKRIVI SMEH NA USTIH VSEH

NIZ VESELOIGER LJUBITELJSKIH ODROV

- Nedelja, 17. januarja 2010, ob 17. uri

Dario Fo

ŠE TAT NE MORE POŠTENO KRASTI

REŽIJA MARIJAN BEVK

Kulturno umetniško društvo - Igralska skupina DREŽNICA

- Nedelja, 24. januarja 2010, ob 17. uri

Carlo Goldoni

CAMPIELLO

PREVOD IN REŽIJA SERGEJ VERČ

Slovensko kulturno društvo TABOR z Opčin

- Četrtek, 4. februarja 2010, ob 20. uri

Natečaj Mladi oder - nagrajevanje

Vik Grabovšek

KAJ SE SKRIVA ZA VELIKIM TREBUHOM?

REŽIJA MATEJA ČERNIC IN MARTA FERLETIC

Otroška dramska skupina SKD HRAST iz Doberdoba

- Nedelja, 7. februarja 2010, ob 17. uri

Novak Novak

GUGALNIK

REŽIJA JOŽE HROVAT

Dramski odsek Prosvetnega društva Štandrež

VELIKA DVORANA
KULTURNEGA CENTRA LOJZE BRATUŽ

Razmišljanje Resnica vas bo osvobodila

Nekdaj neverni mlajši nemški pisatelj Maier pravi, da ga je v vero uvedel prijatelj, ki ga je s svojim življenjem pravoslavnega meniha prepričal, da človek lahko živi primerno življenje, če ga utemelji v Bogu. Duhovnost in pošteno delo človeka odvrača od zaverovanosti vase in ujetosti v svet ter mu omogoča primeren odnos do vsega. Postmoderni individualist je izgubil življenjski kompas, kar je še posebej usodno v politiki in gospodarstvu in je tudi vzrok sedanje krize. Pri nas dobiva to že bolezenske razsežnosti, saj se ne moremo več zanašati na verodostojnost besede, ker se v medijih, politiki in na drugih področjih družbe tolerira poplava praznih, neobvezujočih besed, neodgovornost in celo lažnost besede.

Prihaja, kot pravi sociolog Beck, do podružabljanja tako imenovanih "navideznih zasebnih religioznosti, torej "lastnega Boga", ...v treh različnih arenah: v državi, ...v političnem diskurzu (javnosti) in v (globalni) civilni družbi. " Poenostavljeno rečeno, vsaka skupina si ustvarja 'lastne bogove' in demone. Premeteni politični spretneži in njihovi propagandisti svoje bogove kujejo v zvezde, razredne sovražnike pa pošiljajo v pekel. Bogovom

kljub napakam medijski lakaji pogladijo avreolo, ki blesti zaradi nespretnosti političnih potez in uveljavljanja lastnih sebičnih interesov. Kako globoko smo zabredli v družbeno krizo, potrjujejo poskusi oblastnikov, da bi s stalnimi vzporednimi dejavnostmi prekrili stanje, v katerem se nahaja slovenska družba. Temu služijo tudi planirani pogromi, ki se od časa do časa sprožijo in nas podobno kot stagniranje družbe opominjajo, da nismo še prerezali vse popkovine polpreteklosti. Bliskovito odstranjanje ministra Erjavca je ne glede na to, kaj je bilo narobe z njegovim ministrom, vsaj zelo ne navadno. Očitno ne velja za vse, da je po besedah predsednika države treba kdaj kako napako tudi odpustiti. Odmevna javna predstavitev ministrovih napak v vidnih medijih in revolucionarna retorika njegove odstranitve so znamenja, da gre spet za poskus ustvarjanja izrednih razmer, za katere se bodo lahko skrile napake drugih in nemoč Vlade, da bi rešila zapleten družbeno-gospodarski položaj. Kot v primeru tako imenovanih 'izbrisanih', poimenovanja Titove ulice ali od-

likovanje bivšega sekretarja SDV tudi sedanja vnema razodeva nemoč in obenem arogantnost te oblasti. In očitno ob tem ni brez razloga omenjen tudi bivši predsednik države. Že v Stari zavezi so preroki opozarjali, naj si družba ne dela rezanih podob. Če maliki postanejo in se obnašajo kot bogovi, je to pot v zanesljiv propad družbe. Človek pač ne more imeti božanskih lastnosti. Če si približe ogledate ljudi sedanje oblasti, lahko opazite, da se sicer svetijo v pretežno dogovornem medijskem sijaju, ki ga je ob novoletnem sprejemu za

smo jih že nekajkrat preplačali, a je odtekel raznim političnim botrom. A ura resnice tiktaka vztrajno naprej. Kot pravi uvodoma omenjeni pisatelj, ljudje potrebujemo za resnično življenjsko vero v resničnega Boga, ki človeku daje ustrezen razgled in ga opozarja na njegove osebne in družbene meje. Te so se pri nas očitno izgubile s tem pa tudi čut za resničnost osebnega in družbenega življenja, za kar bi bila nujna zvestoba Božjim in človeškim postavam. Lahko razmetavamo prazne besede, a neobveznost bo pokončala tudi nas. Pota-

blje Evropi in demokraciji nas sedanjí oblastniki s metodami laži, manipuliranja in prisile manjšine nad večino ne vodijo v prihodnost, pač pa omenjeno polpreteklost. Ob tem se nekateri oblastniki obnašajo, kot da je vse normalno in celo hvalijo svoje metode kot nov standard, čeprav jim to očitno vedno teže uspeva, saj jim taki spektakli vedno bolj spodkopavajo realna tla pod nogami. Vseh državljanov kljub vsemu ne morejo imeti za konje, kot se je slikovito izrazil Igor Grdina, ne da bi tega ne opazili. Prav tako upam, da smo

postali le bolj strukturirana civilna družba, kot je bila komunistična raja, s katero je Partija z vsemogočno tajno policijo ravnala, kot je hotela, razen s peščico, ki se ji je uprla in so ene zato stavili za rešetke, drugim pa na različne prefinjene načine odvzeli možnosti normalnega življenja.

Predvsem smo bili pod nadzorom duhovniki, ki smo bili v policijskem dokumentu za izredne razmere označeni kot nevarni element, katere mu mora milica posvečati večjo pozornost.

Po novi maši leta 1974 mi je Udba preprečila študij v tujini, potem so me še celo v času demokracije spremljali njihovi voluhni v različnih podobah in vlogah, izrazito še ob koncu osemdesetih let. Kot sestavni deli družbe, smo bili torej tudi verni podobno kot drugi potegnjeni v krvavi ples revolucije in vse njene mašinerije. Res je,

kar je dejal mariborski nadškof koadjutor Turnšek, da so bili kristjani in z njimi Cerkev na vseh straneh in za vse ljudi, tudi za partizane in domobrance. Res pa je tudi, da je kristjane in ostale Slovence v usodno delitev porinila Komunistična partija. Kristjani so pred drugo svetovno vojno sicer mislili pluralno, a delitve med njimi ni bilo, kot se je zareklo celo cerkvenemu arhivarju, dokler je niso začeli in jo z dolomitsko izjavo celo uzakonili komunisti, ki so vse Slovence razdelili na »naše« in »vše«.

Ena hujših anomalij zadnjega časa je, da se pod pretvezo novih standardov s to vlado ta delitev znova krepi in po finančno-gospodarski ter medijsko-upravni plati skuša celo »zacementirati« za prihodnost.

Odgovorni in občutljivi trenutek tudi za verne in njihove (nove) voditelje predstavlja izživ, saj se bo treba zelo prisebno z globoko vero in državljansko odločnostjo odzivati na dogajanje. Vera kot vpogled v nevidne temelje nas navdaja z rezervo do vsega vidnega, posebno do videza in blišča oblasti, a nas odgovornost za zemeljski blagor kliče tudi k neustrašni zavzetosti za resnico o sebi in svetu in za pravico vseh ljudi, posebej prizadetih in zatiranih. Če je diagnoza bolne družbe točna, potem seveda to delo ne bo ne lahko ne enostavno, še posebej ob sedanjem zelo slabem posluhu za dialog in sodelovanje. Vendar če bomo kar dopustili, da delajo z nami po svoje, bo ta družba postajala vedno bolj družba izključenih in prizadetih.

Janez Juhant

Kaj se dogaja pri Primorskih novicah? Sesuvanje pluralnosti časopisa

Že dlje časa opažamo, da Primorske novice (PN) ne prinašajo več zanimivih, samostojnih in prodornih notranje- in zunanjepolitičnih komentarjev Tina Mamića in

komentarje. Kot da se v preteklega pol stoletja še nismo dovolj nazevali od levoliberalnega enoumja, in kot da si ne zaslužimo česa boljšega. Kot edini regionalni dnevnik, ki nima

v PN, očitno, sestavni del širšega kadrovskega cunamija, ki pustoši tudi še druge. Začelo se je s čistkami na Delu (Slivnik, Mag-ovci idr.), sledila je ukinitve za oblast motečih Slakovih Trenj na POP TV, pa kadrovske zamenjave na Slovenski tiskovni agenciji, poskusi diskreditacije vodstva RTV idr. S tem tako znotraj PN kot širše v družbi kar se naprej ponavljamo napako, na

konkurence, bi morale PN stremeti za notranjo pluralnostjo, ne pa jo, nasprotno, dušiti. Če že ne zaradi drugega, pa vsaj zaradi njihove večje branosti in naklade. Če to koga na časopisu sploh še zanima. Končno smo v preteklosti ta časopis prek SZDL in davkoplačevalskega denarja soustvarjali vsi prebivalci Primorske, take in drugačne opcije, ter bi tudi zaradi tega moral ohranjati notranjo pluralnost in biti na razpolago obema opcijama, komladni in levi. Tudi spričo dejstva, da je Slovenija danes edina evropska država, ki nima niti enega konservativnega dnevnika. Saj levica po lanski zmagi na volitvah nadzira prek novih nadzornih in upravnih organov ter kapitalistiških "spreg" spet vse slovenske dnevnike. Kar je v pravi posmeh demokratičnim standardom, ki predpostavljajo razpršitev medijske moči na različne politične komponente družbe. Stvar je toliko bolj zaskrbljujoča, ker so dogodki

katero je večkrat opozoril pisatelj Boris Pahor, da smo namreč Slovenci zaradi vsiljenega enoumja po vojni napravili priložnost, da bi iz novonastalih družbenih razmer po drugi svetovni vojni "ustvarili novo duhovno vstajenje, ki bi črpalo moč iz sožitja in dialektičnega razmerja dveh svetovnih nazorov, dveh etik, dveh eshatologij..., in ki bi tako bilo v srcu Evrope zgled edinstvenega družbenega in hkrati kulturnega koncepta (projekta)". Kajti, tudi še potem, ko je komunizem kot družbeni eksperiment slovenske in vzhodnoevropske levice propadel, in je slednja morala sklonjene glave priznati svoj poraz, nas v Sloveniji spet poskuša z vseh strani zasuvati s svojim videnjem sveta. Kot da zaradi naših preteklih zablod še ni bilo storjene dovolj škode, in kot da bi bila levoliberalna razlaga sveta edino zveličavna in družbeno legitimna tudi še potem, ko je doživela svoj družbeni fiasko.

Milan Gregorič

Gledališki abonma Štandrež 2009

Veseloigra s pogledom v preteklost

Novo leto se je v Prosvetnem društvu Štandrež začelo pod gledališkim nebom. Nič čudnega! Saj se prav v tem slovenskem društvu na Goriškem najbolj pogosto pretaka žlahtni dramski sok. Kljub božičnim praznikom se je v nedeljo, 3. januarja 2010, župnijski dvorana Anton Gregorič v Štandrežu napolnila z gledalci, zvestimi abonenti abonmaja ljubiteljskih gledaliških skupin, ki devet let pod taktirko štandreškega društva pestri gledališko

ponudbo pri nas. Na abonmanskem sporedu napovedana predstava Butalci, ki bi jo morali po literarni predlogi Frana Milčinskega prikazati igralci Amaterskega gledališča Vrba iz Vrbe v režiji Bogomirja Verasa, je žal odpadla. Namesto njih so vskočili igralci Gledališke skupine BC iz Bovca z veseloigro Hodl de Bodl, s podnaslovom Pri vaškem vodnjaku, A. E. Greidanusa v priredbi in režijiški postavitvi Marije Gabersček, ki se je odločila to pravilčno igro postaviti na domača tla in zato so se nastopajoči sproščeno izražali v bovškem narčju, ki pa goriškim gledalcem ni delalo večjih preglavic. V srčiko odrskega dogajanja so uvedle vaške klepetulje, ki med zajemanjem vode pri vodnjaku obirajo sovaščane ter ob tem zapojejo tudi nekaj narodnih pesmi. S tem uvodom je režiserka

delomrznega očeta-policajsa s prebrisanostjo cunjarja Hodla de Bodla, ki neopazno zavrti vse stvari v pravi tok. Izmed šestih igralcev so posebej bile like najboljše označili Mitja Cuder kot bankir Fonzi, z govornim slogom in posrečeno hojo - ki je sicer spominjala na protagonista Didija v predstavi SNG Nova Gorica Čakajoč Godota! -, Peter Cuder kot lenuški in lahko- verni policaj Johan, in Ema Wojcicki Germovšek, ki se je simpatično vživela v mladega zbiralca odvrženih stvari. Več kot uro in pol trajajoča predstava bi gotovo

Foto DP

pridobila dodatne živosti, če bi imela malce hitrejši ritem, sicer pa so se ob avtorjevih in režijskih domislicah gledalci zabavali in s toplim ploskanjem poplačali trud igralcev, pa tudi njihovo pripravljenost

in razpoložljivost zapolniti nastalo programsko vrzel. Abonma Štandrež 2009 bodo, kot je že ustaljena navada, sklenili igralci domačega dramskega odseka v nedeljo, 31. januarja 2010, ob 17. uri, ko bo v štirinširideseti sezoni neprekinjenega delovanja - daljnjega leta 1972 so tudi oni z velikim uspehom uprizorili veseloigro Hodl de Bodl ali dve vedri vode v režiji Aleksija Pregarca - prva ponovitve njihovega novega odrskega napora, dela N. Novaka Gugalnik, ki ga bodo pod režijskim vodstvom Jožeta Hrovata premierno predstavili v soboto, 30. januarja, ob 20. uri in z njim nadaljevali trdno zakoreninjeno tradicijo januarske ponudbe nove dramske postavitve. / IK

Foto DP

gledalce popeljala v preteklo stoletje, ko se je pri vaškem vodnjaku marsikaj izvedelo. Kolesje zgodbe poganja ljubezen, čustvo, ki ne sme manjkati v tovrstnih predstavah, v katerih se po začetnih zapletih vse lepo zgleda. Tudi v tej je tako. Hčerki, godni za možitev, premostita svoje ljubezenske težave in nasprotovanja

primorske novice

Vide Gorjup Posinković, ki sta po pol stoletja levoliberalne sivine osvežila politični del časopisa, ga naredila zanimivega in mu, po nekaterih podatkih sodeč, tudi povečala naklado. Zaradi česar smo se njunega prihoda bralci razveselili in upanju, da prinašata v časopis notranjo pluralnost, kar pa ni trajalo dolgo. Da ne omenjam posebej njune strokovnosti, saj ima Mamić dve fakulteti (novinarstvo in zgodovino), Posinkovičeva pa se je ob visoki izobrazbi potrdila tudi z delom, najprej kot večletna uspešna urednica Primorskih srečanj in potem še kot urednica glasila Slovenske matice. Po zmagi levoliberalne opcije na zadnjih parlamentarnih volitvah pa sta počasi in brez vsakega tehtnega pojasnila izginila s političnih strani časopisa, kar bi lahko pomenilo, da so bili njuni komentariji za nove gospodarje moteči in ju je bilo zato treba utišati. S tem posegom je bil časopis osiromašen in bralci prikrajšani za dobre

Kratki

Možina gost večera v Vipavi / Duhovniki v primežu kapitalizma

Primorski duhovniki so v sedanjem času bolj ogroženi kot so bili prej v komunizmu in fašizmu, je ocenil direktor slovenske nacionalne televizije Jože Možina. Sodobna potrošniška družba je namreč duhovništvu in krščanskim vrednotam sovražna, je bil prepričan gost vipavskih krščanskih izobražencev. Na tretjem adventnem predavanju krščanskih izobražencev na Vipavskem je bil gost direktor Televizije Slovenija Jože Možina. V svoje vrste so ga povabili ne le kot medijskega strokovnjaka, ki je bil za svoje dokumentarne filme

Jože Možina (foto Mojca S. Mamič)

večkrat nagrajen, ampak tudi kot domačina, saj je doma iz Dobrave. Čeprav živi v Ljubljani, pa ga med vikendi velikokrat vidimo na traktorju, posebej v času bendime.

V sklopu petkovih večerov posvečenih duhovništvu, je Možina spregovoril o duhovnikih in medijih. Kot zgodovinar in sociolog je poudaril velik pomen duhovnikov tako v slovenski zgodovini kot danes. Opozoril je, da so duhovniki danes velikokrat prepuščeni na milost in nemilost agresivnim pritiskom medijev. Hkrati pa duhovniki po njegovih besedah nimajo vedno prave opore v škofih.

Predavanju je sledilo precej vprašanj iz občinstva polnega auditorija vipavske škofijske gimnazije, med katerimi je bilo več kot deset okoliških duhovnikov. Možina, ki je zaradi uveljavljanja finančno skromnejše in bolj pluralne javne televizije postal slovenskim levičarskim mnenjskim voditeljem trn v peti, je govoril tudi o aktualni družbi in politiki: "Na eni katoliški gimnaziji imajo dvajset pevskih zborov pa nobenega političnega ali družbeno usmerjenega krožka". Ker Možina posebej od zadnjih volitev naprej doživlja veliko pritiskov in lažnivih obtožb s strani podpornikov nove oblasti, bo verjetno po izteku mandata direktorja televizije na stranskem tiru. Na vprašanje iz publike, kaj bo počel potem, je dejal, da si želi ponovno vrniti v novinarsko delo, če bo to seveda mogoče. / TAM

Žive jaslice v Postojnski jami si je ogledalo rekordno število obiskovalcev

Letošnja prireditev žive jaslice v Postojnski jami, sicer že dvajseta po vrsti, je bila ponovno rekordna. Med prazničnimi gosti Postojnske jame, ki so v večini prišli na ogled živih jaslic, so prevladovali slovenske in italijanske družine ter nekaj tujih gostov iz okoliških smučišč. V šestih dneh si je žive jaslice ogledalo 12.544 obiskovalcev, povprečno 1755 na dan, kar pomeni, da so bile to rekordne jaslice po povprečnem obisku na dan. Leto poprej je bilo obiskovalcev več, našteali so jih 13.518, vendar so predstave

uprizarjali en dan več kot letos, so sporočili iz družbe Turizem Kras, ki upravlja s Postojnsko jamo. Kar tri četrtine vseh obiskovalcev je bilo Slovencev, med katerimi so prevladovali predvsem družine; petino vseh gostov pa so predstavljale italijanske družine. Ponovno je bilo nekaj več gostov tudi iz držav nekdanje skupne jugoslovanske države. Večina med njimi je prišla na ogled živih jaslic, kljub vsemu pa se jih je dobrih tisoč odločilo le za ogled samo podzemne jame. Svetopisemske prizore so v Postojnski jami uprizarjali mladi iz Postojne in okolice. V prazničnih dneh sta tam nastopila tudi znana slovenska pevca Helena Blagne in Oto Pestner, pa tudi pevski zbori iz Slovenije in zamejstva. Koncertno dvorano pa je krasila največja podzemna novoletna jelka na svetu. V družbi Turizem Kras so z obiski na splošno zadovoljni; dodajajo pa, da bi si ob nekoliko boljših vremenskih razmerah lepote podzemnega sveta in prireditev v njej zagotovo ogledal še kakšen obiskovalec več. S prireditvijo so bili zadovoljni tudi obiskovalci, kar so povedali tako v odgovorih na anketo, ki so jo izvajali v teh prazničnih dneh, kot tudi v pozitivnih odzivih.

Prejeli smo

Odgovor na razmišljanje Jolke Milič

Spoštovani! V zvezi s pismom gospe Jolke Milič, ki je bilo objavljeno v tem tedniku 12. novembra, bi rada v imenu založbe Mladika zapisala nekaj misli. Najprej bi se želela zahvaliti dragi Jolki Milič za to, da je v svojem pismu omenila obsežno antologijo v italijanskem jeziku L'altra anima di Trieste, ki jo je uredila prof. Marija Pirjevec in je izšla pri naši založbi. To je bilo res "prepotrebno" delo, kot pravi Jolka Milič, da bo lahko tudi drugi, italijanski del Trsta začel spoznavati tržaško slo-

vensko literaturo, jo ceniti in upoštevati ter da bo lahko prebiral našo literaturo v dobrih, kvalitetnih prevodih. Pri tej točki pa z Jolko Milič ne delimo istega mnenja.

Delo različnih prevajalcev, ki so pri nastajanju te knjige sodelovali, je revidirala sicer mlada (saj se mladost šteje do štiridesetega leta), ne pa neizkušena prevajalka italijanskega materinega jezika, ki je z odliko in pohvalo diplomirala iz prevajanja na Visoki šoli za prevajalce in tolmače v Trstu, ki je v italijanščino prelila delo Dorice

S 1. strani
Gledališka duša je močnejša...

Druška dva pojma, vera in upanje, pa se skozi ljubezenske zgodbe najbolj dramatično in tragikomično izražata v negotovosti ljubezenskih protagonistov "kot njuno usodno pomanjkanje". Bebler je prepričan, da bo bogata in raznolika ponudba prepričala občinstvo, ker bo "polna smeha, joka, razburjanj in presenečenj"; letošnji abonma bo hkrati tudi priložnost, "da dokažemo, da se taka krizna obdobja ne smejo več ponoviti. Dober odziv abonentov – je dodal umetniški vodja – bi bil najboljši odgovor na to krizo".

Primož Bebler je nato predstavil posamezne dogodke letošnje abonmajske sezone. Po premierni uprizoritvi že omenjene Čehove Uh, ljubezen bo na vrsti koprodukcija z Gledališčem Koper, ko bo na velikem odru zaživelo delo Fausta Paravidina Bolezen familje M v režiji Mihe Goloba;

na malem odru bodo uprizorili delo Ivana Aleksandroviča Gončarova Luigi de Oblomov v režiji Egon Savi- na in svetovno uspešnico Petra Quilterja Dueti. Gostovala pa bosta SNG Drama iz Ljubljane z uprizoritvijo dela Jeana Baptista Moliera Tartuffe v režiji Dušana Jovanoviča in Mestno gledališče ljubljansko z delom Petra Stona, Julia Styna in Boba Merrilla Sugar - Nekateri so za vroče v

Tomaz Ban, Andrej Berdon, Valentina Repini, Primož Bebler in Tanja Sternad

režiji Stanislava Moše.

Poleg omenjenih predstav bodo abonentom na voljo še trije izbirni dodatni programi. Dramski program bo obsegal gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja z delom Vinka Möderndorferja Lep dan za umret (režija

Vinko Möderndorfer) ter koprodukcijo Slovenskega mladinskega gledališča Ljubljana in SNG Nova Gorica, ki bosta ponudila delo Nede Rusjan Bric Eda - zgodba bratov Rusjan. Monodramski program bo obsegal delo Roba Beckerja Jamski človek v so-produkciji Gustav gledališča in islandskega Theatra Mogul, dalje Hagado Gregorja Čušina v produkciji Mestnega gledališča ljubljanskega in delo Čefurji raus! Gorana Vojnoviča v produkciji Dejmo stisni teatra, Glej in Zavoda No History Ljubljana. Glasbeni program bo obsegal Poklon Jožetu Privšku v izvedbi Big Band RTV Slovenija in koncert zbora Carmina Slovenica Na juriš in the mood!

mlajši populaciji omogočajo neposrednejši stik z gledališkim svetom. Repinijeva je poudarila, da poleg ogleda predstav ponuja SSG otrokom in mladim tudi vodeni ogled kulturnega doma ter spoznavanje delovanja gledališča in raznih gledaliških poklicev.

Med mnogimi gosti je spregovorila edinole predsednica tržaške pokrajine Maria Teresa Bassa Poropat, ki se je zahvalila pooblaščenca Berdonu in Marchesiju, da sta omogočila začetek sezone kljub časovni stiski. Predsednica pokrajine je prepričana, da je SSG del tržaške kulture in tržaške skupnosti, ker ima globoke korenine in ga je treba zato ovrednotiti. Poropatova je hkrati dejala, da se

gledališča in druge lokacije, ki ponujajo raznoliko kulturno ponudbo širokemu krogu obiskovalcev, nikakor ne smejo zapreti, saj tako dejanje obuboža splošno kulturno ravnen družbene-

ga tkiva. Iskati je treba raje možne rešitve in finančno manj obremenjujoče načine, da bi ta nivo ponudbe ohranili: predsednica pokrajine je v tem vidiku svetovala uravnoteženo ponudbo lastnih produkcij in gostovanj ter sodelovanje med gledališči.

Pomemben življenjski jubilej

Duhovnik, publicist in literarni urednik
Ognjišča Silvester Čuk je obhajal 70 let

Prvega januarja 2010 je duhovnik, publicist in literarni urednik Ognjišča msgr. Silvester Čuk praznoval svoj 70. rojstni dan.

Rodil se je leta 1940 v kraju Lome pri Črnem Vrhu nad Idrijo. Po osnovni šoli v Črnem Vrhu je obiskoval gimnazijo v Ajdovščini in Teološko fakulteto v Ljubljani ter bil leta 1964 na Sveti Gori posvečen v duhovnika.

V Postojni, kjer je služboval kot kaplan (1965), je spoznal urednika Ognjišča Franca Boleta in tako sodeloval pri rojevanju revije Ognjišče, ki se je v začetku imenovala Farno Ognjišče. Po

težji prometni nesreči je že med okrevanjem v bolnišnici dejavno sodeloval pri reviji,

napisal ogromno člankov ter za založbo Ognjišče prevedel, uredil ali napisal več knjig.

Več o njegovem delu si lahko preberete v rubriki Gost meseca v januarjski (2010) številki Ognjišča.

Čukove samostojne knjige

Silvester Čuk je res ogromno napisal. Veliko knjig, zlasti za otroke, pa je tudi prevedel. Naj omenimo samo njegove samostojne publikacije. Njegov knjižni prvenec

Foto DPD

avgusta leta 1968 je prišel na uredništvo Ognjišča v Koper in pri njem vestno sodeluje vse do danes, saj je za revijo

je knjiga o sodobnih sprebrnjencih Iskalci in pričevalci (1984). Ob 25-letnici romanj bolnikov, invalidov in ostare-

lih na Brezje, ki jih prireja Ognjišče, je uredil knjigo Četrt stoletja naših romanj (1993), ob prvem obisku svetega očeta v

Sloveniji (1996) pa obsežno delo o papeževih potovanjih: Potujoči pastir sveta. Leta 1999 je v dveh delih izšlo delo Svetnik za vsak dan, kjer je za vsak dan opisal enega svetnika, kakor so bili pred tem že predstavljani na Radiu Ognjišče. Knjigi, v katerih opisuje tudi povezanost svetnika s slovenskim ljudskim izročilom in razlaga etimologijo imen, sta doživeli ponatis. Leta 1984 je v Ognjišču začel urejati rubriko Zajemi vsak dan. Iz tega sta nastala dva knjižna izbora misli: Zajemi vsak dan (1986) in Misel za lepši dan (2001). Ta je bila v njegovih mesecih razprodana in je doživela več ponatisov. V knjigi Misli srca (Maribor 2002) so izšla njegova nedeljska razmišljanja, ki so izhajala v našem tedniku.

Uredniku in prijatelju ob jubileju iskreno čestitamo!

Macuk Primorska dekleta v Nemčijo gredo, Pahorjev Parnik trobi nji in ima še marsikaj v delu. Mislim, da kakovostno prevajanje Martine Clerici in njeno odlično poznavanje italijanskega jezika ni sta vds vprašajem.

Pri prevajanju besedil za knjigo Altra anima di Trieste so sodelovali različni prevajalci, katerih seznam je na koncu knjige, ne izstopa pa podatek, da bi šlo le za starejše prevajalce. Naj omenim le naslednja imena: Neva Zaghet, Darja Betocchi, Veronika Breclj, Aleksandra Foraus, Tom Hmeljak, Giulia Sandrin.

Pa preidimo k bistvu. Prevajalko Jolko Milič moti podatek, da so bili vsi prevodi v italijanščino revidirani, da je na koncu knjige tudi navedeno ime "revizorke", tj. Martine Clerici, in da sta o tem odločali "samo" urednica knjige in

založba oz. podpisana urednica, to pa sta dejansko osebi, ki sta odgovorni za izid dela in za njegovo kakovost.

Naj povem, da se problema prepotrebne revizije v italijanščino prevedenih besedil nismo lotili lahkotno. To je problem, ki nas je veliko zaposloval in o katerem smo stvarno razmišljali, tako urednica prof. Pirjevec, do pred kratkim docentka na tržaški univerzi in zadnjih petnajst let prav na Visoki šoli za prevajalce in tolmače, in vsi pri založbi, podpisana Nadia Roncelli ter vodja Marij Maver. Zavedali smo se, da se morda kak prevajalec ne bo strinjal z vnesenimi, sicer pa prepotrebnimi popravki in spremembami, vendar tudi, da mora biti delo ob izidu kvalitetno. Večina prevajalcev tekstov za Altra animo je bila hvaljezna za jezikovno revizijo, ki je

bila nujna pri tako obsežni antologiji (nad petsto strani), pri kateri je sodelovalo trideset prevajalcev. Poseg, s katerim smo uravnovesili jezikovno podobo knjige, je bil tako rekoč nujen, drugače bi antologija ne imela enotnosti. Pri nastajanju te obsežne antologije smo zasledovali predvsem kvaliteto, ki je pri tem delu neizpodbitna, saj o njej pričajo tudi pisma in čestitke, ki smo jih prejeli od italijanskih avtorjev in kulturnikov, to pa tudi nekaj velja, saj je delo namenjeno prav njim. Žal nismo predvidevali, da bodo naši dobri nameni slabo sprejeti; naš cilj je bil ponuditi italijanskim bralcem odličen izdelek, ki bo ovrednotil slovenske avtorje in delo prevajalcev. Menim, da je bistvo prevajanja (gl. Umberto Eco, Come dire quasi la stessa cosa) ne le posredovanje nekega sporočila, ampak tudi in

predvsem estetski užitek, ki ga ima bralec ob prebiranju besedila, zato mora biti jezik prevoda, v našem primeru italijanščina, tekoč, jase, domač bralcu, nemeten, ne sme se zatikati zaradi nejasnosti. Italijanščina kot romanski jezik ima drugačno zgradbo od slovenščine, že s tem, da se osebek še enkrat ponovi (čeprav ga v slovenskem izvirniku ni), da se prislovno določilo postavi na začetek povedi (čeprav je v slovenščini nekeje na sredini), se bistveno izboljša berljivost dela. Pravico, ki naj bi si jo lastili z uredniškim delom pri sprejetju revizije, je v resnici dolžnost do bralca, da bo lahko z veseljem vzel knjigo v roke in jo z užitkom prebral. Dejanje, ki bi se odmikalo od teh ciljev, bi ne naredilo nikomur usluge.

Nadia Roncelli

Kratke

Boristu Pahorju nagrada Trst, kultura omike

Spontani odbor svobodnih in enkopravnih občanov je tržaškemu pisatelju Borisu Pahorju podelil nagrado Trst, kultura omike za njegovo pokončno držo in zaradi nenehne pričevanjske vloge pri obsojanju preteklega in današnjega fašizma. Ta nagrada naj bi nekako simbolno nadomestila občinsko priznanje zaslužnega meščana Trsta, ki ga je pisatelj odklonil, potem ko je župan Dipiazza zavrgel Pahorjevo zahtevo, naj se v utemeljitvi ob nasilju nacizma omenijo še hudodelstva fašističnega režima. (več prihodnjič)

Film o Angeli Vode v DSI

Prihodnji ponedeljek bo Društvo slovenskih izobražencev posvetilo svoj redni večer predvajanju filma o tragični usodi Angele Vode, predvojne slovenske komunistke, ki pa jo je partija izločila in zavrnila, ker ni, med drugim, odobraval sporazuma Molotov-Ribbentrop med Sovjetsko zvezo in nacistično Nemčijo. Aretirali so jo najprej Italijani, nato je doživela nacistično taborišče v Ravensbrücku, po vojni pa je bila zaprta v ječah socialistične Jugoslavije. Bila je žrtev zloglasnih Nagodetih procesov: obsojena je bila na 20 let, v zaporu pa je preživela 6 let. Več let je bila brez državljanskih pravic. Z režimom in bivšimi tovariši se ni več sprijaznila. O njenem trpljenju pričajo pretresljivi spomini, ki jih je uredila Alenka Puhar in so izšli pod naslovom *Skriti spomini*. Knjiga je dala spodbudo tudi za film, ki ga je lani izdelala RTV Slovenija. Pred tvevanjem filma v Peterlinovi dvorani bodo o delu, njegovem pomenu in odmevih govorili publicistka Alenka Puhar, režiserka filma Maja Weiss in zgodovinar Renato Podberšič.

Deželni svetnik Gabrovec izraža solidarnost prof. Borisu Pahorju

Zgodba okrog podelitve zasluženega meščanstva profesorju Borisu Pahorju je postala že prava farsa in ponovno kaže na klimo psihodrame, ki vlada v Trstu in ki zaznamuje dober del njegovih upraviteljev. Cincanje v zvezi s tem odlikovanjem je samo na sebi že dovolj zgornjo. Pričelo se je z razglasitvijo na veliki boben, nato se je zadeva zaustavila, sledila so pogojevanja in nato še zaviranja k podelitvi priznanja enemu izmed najbolj imenitnih Tržčanov vseh časov. Pahor je Človek z veliko začetnico, saj se je pokončno spoprijel z divjanjem totalitarnih režimov, katerim je marsikdo drug klonil ali jim celo služil. Tudi Pahorjeva kulturna in umetniška dimenzija pripovedujeta o pisatelju, ki ni prišel takoj do zaslužene slave samo zato, ker se je izražal v jeziku, ki ga je domače trgovsko mesto obravnavalo za drugorazrednega in tudi ker je s svojimi deli vztrajno pripovedoval in pričal o dogodkih in vsebinah, ki jih je italijanska javnost hotela pozabiti ali zanikati. Med slednje spada prav gotovo obdobje fašizma, ki bi ga mnogi radi še danes označili kot nek lahkoten, bežen in nedolžen izpad. Žal se še vedno tudi pojavlja skrajno krivično in nespoštljivo označevanje pisatelja Pahorja kot nacionalista, kar vzbuja bolečino in bes, saj ostaja za nekatere (beri Spadarove izjave na današnjem Piccolu) profesor Pahor tisti, ki je "dal tradicionalni slovenski nacionalistični interpretaciji naše polpretekle zgodovine glas in dostojanstvo". Boris Pahor je doživel visoka priznanja po vsej Evropi, kar je pripomoglo, da so ga naposled spoznali tudi v državi, kjer je doma. In še za to imata morda največje zasluge posebna občutljivost in daljnovidnost voditelja televizijskih oddaj Fabia Fazia. Župan Dipiazza in njegovi pajdaši naj si zato kar obdržijo svoje pločevinaste medalje in naj prenehajo nadlegovati Človeka, ki s svojimi skoraj 100 leti življenja vsak dan neutrudno dokazuje, da je pravi steber družbe, ki bi sicer bila zelo revna. Nam je v čast, da smo njegovi soobčani. / Igor Gabrovec

O novoletnem intervjuju

Devinsko nabrežinski župan Ret se je v svoji novoletni poslanici po slovenskih radijskih valovih pohvalil z uspehi v minulemu letu: "Zgradili smo pločnike od nabrežinske postaje vse do Kamnolomov" (pozabil je povedati, da je to naredila Tržaška pokrajina), "končan je Hotel Evropa, ki našo občino uvršča med turistične občine". Vse v redu, če bi samo omenil, da je Občinski svet skoraj soglasno podprl spremembo namembnosti javne zgradbe v privatno, kar je omogočilo, da se nad sto družin vseli nad nabrežinsko obalo; kaj bo od tega imela Občina? Tokrat ni omenil Sesijskega zaliva, kjer se izkopavanje nadaljuje; stari Park hotel, za katerega je bilo že zdavnaj odobreno gradbeno dovoljenje, razpada; sedež navtičnih društev (Čupa!) ostaja neizpolnjen sen, dostop do morja je celo pešcem onemogočen, čeprav zakon dovoljuje prost prehod do same morske gladine. Toliko, da ne gre v pozabo! / n. k.

Slovensko dobrodelno društvo je porazdelilo denarne prispevke

Na zadnji seji v letu 2009 je upravni odbor Slovenskega dobrodelnega društva iz Trsta porazdelil 10.300 evrov za potrebe slovenskih šolobveznih učencev in dijakov s Tržaškega, z Goriškega in iz Benečije. Gre za utečeno dejavnost društva, ki sicer skromnimi sredstvi skuša pomagati družinam, ki zaprosijo za pomoč v zvezi s šolanjem, prevozi in dopolnilnimi dejavnostmi svojih otrok. Dragoceno pomoč pri zbiranju prošenj nudijo ravnateljstva in tajništva šolskih zavodov. V letu 2009 je bilo prošelj veliko, kar je zgoren podatek o slabšanju socialnih razmer. Vsem prošnjam ni bilo mogoče ugoditi in tudi prispevki, ki jih lahko nudi SDD, žal, niso visoki. Na osnovi predlogov posebne delovne skupine, ki je pregledala dokumentacijo, je upravni odbor odobril pomoč za 44 mladih na Tržaškem, 9 na Goriškem in 3 iz Benečije. Na seji konec januarja pa bo na vrsti obravnavanje prošelj za Flajbanove nagrade za visokošolce. Na začetku decembrske seje so se odborniki Slovenskega dobrodelnega društva spoštljivo spomnili dolgoletne podpredsednice Irene Srebotnjak, ki je umrla na svojem domu v Trstu 29. novembra. Več desetletij je bila članica odbora, dolgo pa podpredsednica SDD. Posebno uspešna je bila pri zbiranju sredstev med našimi trgovci in podjetniki za nekdanje otroške kolonije in miklavževanja, za pakete in druge oblike pomoči potrebnim. Stregla je tudi bolnikom in skušala pomagati vsakomur, ki je potreboval pomoč.

Društvo slovenskih izobražencev / Prvi večer v novem letu

Goriška knjiga: dokument slovenske prisotnosti v posoškem mestu

Društvo slovenskih izobražencev je prvo predavanje v novem letu posvetilo kulturnemu zanosu goriških Slovencev oziroma vlogi, ki so jo Slovenci vse do današnjih dni imeli pri oblikovanju kulturnega obličja posoškega mesta: Gorica je namreč zgodovinsko, gospodarsko in kulturno tako zaznamovana s slovensko prisotnostjo, da jo lahko nedvomno imamo vsaj delno tudi za slovensko mesto. Tega dejstva se je zavedala tudi Slovenska matica, ki je monografijo o družbenokulturni dediščini Gorice pred časom zapala prof. Lojzki Bratuž. Z dovršenim in visoko strokovnim delom je založba, tokrat v partnerstvu z Goriško Mohorjevo družbo, končno obogatila svojo zbirko, ki razčlenjuje preteklost slovenskih mest, posebnega pomena pa je zato, ker v slovenski

prostor uvršča tudi predele etničnega ozemlja, ki so zaradi zgodovinskih preobratov izostali iz območja matične domovine. Urednica in vodja projekta prof. Lojzka Bratuž je tako v Goriško

rokopisa do najnovejših literarnih in publicističnih tekstov. Besedila v knjigi so kronološko urejena, od leta 1.000 do Goriških grofov, prek reformacije in naprej do hudega fašističnega udarca vse

nost. Zbrana so besedila in mnenja starejših avtorjev, kot na primer Otona Župančiča, Simona Gregorčiča, Alojza Gradnika, Edvarda Kocbeka, Stanislava Škrabca, Ivana Preglja, in novejših ter so-

dobnih piscev in publicistov (Alojza Rebule in Borisa Pahorja ter Ljubke Šorli, Davida Bandlja in likovnika Ivana Žerjale, ki je med drugim publikacijo tudi grafično opremil). Kot je na predstavitvi knjige v Peterlinovi dvorani dejala prof. Marija Pirjevec, publikacija ponuja bralcu celosten vpogled v mestno preteklost, saj zaobjema zapise različne snovne narave, od gospodarske do politične, od verske do šolske: "Gre

torej za pravo enciklopedično antologijo, iz katere izžareva zlasti ljubezen, s katero je avtorica portretirala svoje rodno mesto".

IG

Lojzka Bratuž in Marija Pirjevec (foto IG)

knjigo (ki nosi podnaslov *Pesmi, zgodbe in pričevanja*) uvrstila pričevanjska, literarna in zgodovinska besedila v širokem razponu, od tako imenovanega Goriškega

do današnjih dni. Delo je zastavljeno kot skupek besedil pomembnih ustvarjalcev, od poezije do proze, iz katerih lahko razberemo različne poglede na goriško stvar-

in ki je bila mogoče še najlepše izrisana za priredbo Georgeja Strida, francoske Na božični dan. Domači organist in zborovodja Herman Antonič je letos nastopil s polno zvenečim in zanesljivim mešanim devinskim cerkvenim pevskim zborom, ki ga v javnosti premalo slišimo (še edino na dekanijskih revijah ZCPZ). Štiri pesmi so zapeli, med temi Harejevo priredbo Riharjeve Novoletne a cappella, in praznično zaključili z Venturinijevo Zori, noč vesela. Nositelji tradicije, Fantje izpod Grmade, so pod vodstvom dirigenta Iva Kralja nastopili v desetih. V dneh pred nastopom so, kot smo slišali, eni zboleli, drugi se ponesrečili, tretji morali zadostiti poklicnim obveznostim, tako da je pred oltar dejansko stopila vokalna skupina, ki je nas, starejše poslušalce, mogoče spomnila na prva leta tega zbora, ko so nastopali v približno takem številu. Seveda sta barva in zvok sedanjega zbora drugačna. Pa vendar, naboj je isti! Pet-

V.J.

Štivan

Koncert božičnih pesmi v duhu tradicije

Nekoč so koledniki hodili od hiše do hiše in s svojimi obrednimi božičnimi, novoletnimi ali trikrakljevskimi pesmimi ustvarjali praznično vzdušje ter voščili ljudem. Danes je drugače, pravzaprav obratno. Ljudje zahajajo na koncerte božičnih pesmi, ki jih mnogi zbori izvajajo, prislunemo priložnostnim mislim in sporočilu pesmi ter si voščimo ob praznikih. Tako nekako je med predstavitvijo izvajanega programa ugotavljal pevec moškega zbora Fantje izpod Grmade, ki je v Štivanu tudi letos od otroškem in mladinskem zboru Ladja in Ladja ter mešanim cerkvenem zboru iz Devina na štefanovo priredil tradicionalni koncert božičnih pesmi.

Za ta štivanski koncert lahko res mirno zapišemo tradicionalni, saj so bili Fantje med prvimi na devinskem koncu, ki so se lotili tovrstnih pobud, in to že pred štirimi desetletji. Najprej so pred oltar stopili najmlajši in pod vodstvom Olge Tavčar pristrčno zapeli ponarodelo Snežinke, bele zvezdice. Nekoliko starejši pevci in pevke pa so pod vodstvom Marje Feinig dvoglasno podali štiri pesmi, med katerimi zelo občuteno slovensko ljudsko ljub' Jezusček zdiše, ki jo je skladatelj Matija Tomc vključil v svoj znani oratorij Slovenski Božič. Natančno in učinkovito je oba zborčka spremljala Barbara Corbatto, posrečeno zboru iz Devina na štefanovo priredil tradicionalni koncert božičnih pesmi.

Toda moji spomini nate, draga Nadja, segajo daleč nazaj. Spominjam se te še kot majhne deklice, ki jo je mama večkrat pripelja-

In memoriam Spomin na Nadjo Pahor Verri

Dopolnjeno je. Svoj kelih trpljenja si, draga Nadja, izpila do dna in če je res, kot pravijo, da Bog s trpljenjem preizkuša človeka, potem je tebe še kako preizkusil. Kajti tvoja bolezen je bila težka in neizprosna. Ko si nam pred približno devetnajstimi leti povedala, da so ti zdravniki ugotovili multiplo sklerozo, smo prijatelji to vest sprejeli s težkim srcem in zlo slutnjo, nikakor pa nismo pričakovali, da bo bolezen tako zelo kruta. Počasi in v presledkih je neusmiljeno napredovala in te postopno hromila. Ob vzorni skrbi in negi moža Livie, ob svojih sinovih Marku in Petru in ob pomoči sestre Sonje si v postelji preživela celih šest let. Tvoje telo je bilo izmučeno, a tvoj um bister. Vse si vdano prenašala, dokler se nisi prav na božično vigilijo za vedno poslovila. Devetega januarja bi dopolnila šele štiriinšestdeset let.

la v naš blok k slovenskima šiviljama Herščak. Tvoj oče, znani organizator mladinskega gibanja Roman Pahor, je bil pretežno zdoma, saj je bil razpet med družino in svojim nenehnim in neutrudnim kulturnoprosvetnim delovanjem, zaradi katerega je bil tudi konfiniran na Ponzo, poslan v internacijo blizu Chietija, prepeljan v koprške zapore, na drugem tržaškem procesu pa obsojen na dvanaest let ječe in poslan v S. Giminiano, od koder se je vrnil po razsulo Italije. Rasla si torej v narodno zelo zavedni družini, kjer je bilo delo za narodni obstoj in za prosvelto nekaj vsakdanjega. To, draga Nadja, je tudi tebe zaznamovalo. Bila si željna izobraževanja, izpopolnjevanja, kulture nasploh. Znanje, ki ti ga je bila posredovala Trgovska akademija, ti ni zadostovalo. Tudi delo v uradniški službi ni potešilo tvoje želje po večji izobrazbi in uveljavitvi. Ustvarila si si družino

in imela dva otroke, a hrepenenje po nadaljnjem študiju ti ni dalo miru. Ne da bi razglašala svoje odločitve, si se po rojstvu sina Petra vpisala na fakulteto slavistike na univerzi v Vidmu. Vem, da si intenzivno študirala večinoma ponoči. V kratkem času si doktorirala pri prof. Jevnikarju, ki te je vedno omenjal z velikim občudovanjem. Dosegla si, kar si želela. Postala si profesorica slovenščine in v ljubljeno si svoje delo in svoje dijake, ki so te prav tako imeli radi. S svojimi prispevki si sodelovala tudi pri tržaški radijski postaji, za katero si napisala več kulturnih oddaj, rubriko za otroke ter zelo lepi seriji o Marijinih božjih poteh na Slovenskem in o Mohorjevi družbi. A tvoje najzahtevnejše delo je bila knjiga o taborišču v Gonarsu v letih 1941-43 "Oltre il filo", ki je izšla leta 1993 v italijanskem jeziku z uvodno mislijo tudi v slovensčini. V njej si zbrala veliko podatkov, zanimivih pričevanj internirancev in zgodovinskih dokumentov. Veliko raziskovalno delo, ki si ga s svojo sposobnostjo odlično opravila in ki je morda med Slovenci premalo poznano. Navidež plaha, a vedno olikana, skromna in še preveč obzirna, si

proti pričakovanju imela v sebi veliko trdne volje. Bila si razgledana, prijetna sogovornica in dobra prijateljica, v družini dobra žena in mama. Rada si prihajala v naš rojanski Marijin dom, rada si pela v cerkvenem pevskem zboru, lepo si se vključila v našo skupnost in vedno si z Livio prihajala na naše prireditve in praznovanja. Vsi smo te občudovali, ker je tvoj odlični spomin zabeležil datume vseh rojstnih dnevoj prijateljev in njihovih otrok. Na nikogar nisi pozabila. Tvoje utrjeno telo je zdaj podleglo bolezni, a čutim, da tvoj duh živi v večnosti, o kateri sva se večkrat pogovarjali in v katero si trdno verjela, čeprav je bila nama obema njena podoba skrivnostna. Upam, da je tvoj nemir potešen in da si končno našla kraj, kjer ni več boleznij in trpljenja. Vsi, ki smo te imeli radi, te bomo ohranili v svojem srcu in se te z lepimi občutki spominjali. Predvsem take, kakršna si bila, ko je v tebi kar prekipela želja po pisanju in udeleževanju: prijazne, živahne, radovedne in polne volje do potovanja, do doživetij, do življenja. Počivaj v miru, draga Nadja!

Dorica Žagar Filipčič

DSI Zadnje srečanje v lanskem letu

Msgr. Crepaldi o papeževi encikliki Caritas in veritate

Zadnji večer Društva slovenskih izobražencev pred novim letom (21. decembra) je bil kot običajno posvečen škofovemu božičnemu voščilu: za občinstvo Peterlinove dvorane pa je bilo tokratno predbožično srečanje hkrati priložnost, da bi поближе spoznalo novega tržaškega škofa, nadškofa Giam-paola Crepaldija, ki se je tudi sam prvič soočal s slovensko tržaškim okoljem.

Msgr. Crepaldi je med svojim predavanjem razčlenil vsebino enciklike papeža Benedikta XVI. z naslovom Caritas in veritate, pri izdaji katere je bil tudi sam soudeležen. Enciklika svetega očeta se zaradi vsebine uvršča med dela, ki tvorijo filozofsko podlago sedanje t. i. družbene doktrine katoliške Cerkve. Papež Benedikt XVI. je s svojim razmišljanjem razvil in nadgradil ustroj socialnega razmišljanja, ki ga je svojčas v prenovljeni luči načel njegov predhodnik, papež Pavel VI., nadaljeval pa papež Janez Pavel II. "Sodobno katoliško Cerkev so radi sprejemali oz. istovetili z ustanovo, katere poslednji cilj je zasledovanje milosti in solidarnosti z revnimi, potrebnimi, zlasti z državami tretjega sveta. Obdobje, ki je sledilo zadnje-

mu koncilu, je bilo prepojeno s temi prizadevanji, ki pa so nekoliko zasenčila vprašanje verske resnice", je dejal nadškof Crepaldi. "Enciklika papeža Benedikta XVI. združuje milost katoliške Cerkve z versko resnico: druga se ob drugi oplaja. Resnica ovrednoti milost, milost ovrednoti res-

okusilo v zadnjih desetletjih. Nekateri so zato pričakovali, da bo enciklika ostro naravnana proti mrežnemu globalizacijskemu tržišču: papeževo stališče pa nikakor ne obsoja sistema kot takega, "zagovarja pa dejstvo, da je kriza nastala zaradi pomanjkljivosti človeške želje po neobremenju-

etičnih načel, kar je posledica splošnega političnega nereda in pomanjkanja odnosa, ki naj bi ga politika imela do splošnega dobrega. "Politika je po krizi in propadu vodilnih ideologij prejšnjega stoletja zašla v škripce in svoj vodilni položaj pomotoma prepustila gospodarstvu". Nadzor gospodarsko-finančnega sistema moramo zato ponovno poveriti politiki, zlasti pa družbi, ki mora temeljiti na ovrednotenih vrli-nah: nadškof Crepaldi je papeževo mišljenje strnil s pojmom "človeška ekologija": vsako človeško dejanje bo dobro, če bo izhajalo iz etično poštenih načel, med katerimi je krščanska vera temeljnega značaja. Nadškof Crepaldi je poudaril tudi vzajemni odnos, ki ga je papež Benedikt XVI. v svoji encikliki namenil pravicam in dolžnostim ljudi: pravica ne more obstajati brez dolžnosti, dolžnost je brez pomena, če je ne spremlja pravica. "Edina dva primera neomajne pravice sta verska svoboda in svoboda do življenja.

Papež prvo opredeljuje z mislijo, da izven evangelija ni mogoča nikakršna celostna zahteva, ki jo človek ima po ljubezni; drugo pa s prepričanjem, da se mora človek dokončno odločiti, ali je on sam zgolj proizvod ali načrt, ki so ga skovale Božje roke.

Igor Gregori

Foto IG

nico". Gre torej za prepričanje, ki neločljivo postavlja pod isti imenovalec družbeno etiko z etiko življenja: "Zaradi tega vidika je razmišljanje sedanjega papeža tako inovativno", je dejal tržaški škof, ki je tudi spomnil, da je to besedilo izšlo sredi največje gospodarske krize, kar jo je občestvo

joči svobodi. S tem, da sveti oče potrjuje svojo vero v človeka, zatrjuje, da je globalno tržišče mogoče ponovno pognati in ga postaviti na zdrave temelje le v primeru, da se gospodarski akterji držijo pravil igre". Finančni polom je namreč nastal zaradi nespoštovanja osnovnih

skupnosti. Razstava iz leta v leto pridobiva kakovost, saj so posamezni izdelki res prave umetni-ne. Poleg domačinov obeh narodnosti, vključno z otroki vaških šol s Krasa, sodelujejo razstavljalci iz Slovenije. Razstavo si je vred-

farni cerkvi sv. Roka Kraški šopek in Mešani pevski zbor Sežana priredila koncert božičnih pesmi. Po uvodnem pozdravu dr. Markuže in župnega upravitelja dekana Bastianija so pevke Kraškega šopka zapele vrsto starih ljudskih pesmi pod vodstvom Andreje Gerželj Breščič, nato se je predstavil mešani zbor, ki ga vodi prof. Bojana Kralj, in podal nekaj božičnih pesmi v umetniški priredbi: med drugimi Ubaldina Vrabca in same dirigentke. Spored po povezovale lepe božične misli Mirande Novak ter orgelska glasba, ki je tudi spremljala nekaj zaključnih pesmi. Številna publika je zadovoljna zapuščala cerkev z željo, da bi bili taki nastopi pogostejši.

n. k.

no ogledati, tako tudi nagradimo trud razstavljalcev. Božično praznovanje se je končalo prvo nedeljo v letu, ko sta v

stvom Rosande Kralj, pevke od Sv. Ivana in s Katinare, ki vadijo že drugo leto še dodatni program, pa so zapele v zasedbi vokalne skupine, katere mentor je Maurizio Marchesich. Samantha Mazziero je z običajno prisrčnostjo prevzela nelahko koordinacijo velikega zbora osnovne šole Župančič. Ob pevski glasbi so zaigrali tudi instrumenti didaktične ponudbe svetoivanskega glasbenega laboratorija. Jasna Gornik in Federica Lo Pinto sta skupaj z malim orkestrom (Alenka Cossutta, Kevin Bržan, Marko Purič, Andrea Stagnini, Tamara Orlich) zastopali harmonikarski oddelek. Bolj nežne vtise je na svojo kitaro posredoval Rafael Baldassi, nato je instrumentalne trenutke sklenil kvartet flavt (Yosvani Leon Alonso, Valentina Bisiacchi, Ivana Cossutta, Yulia Karpova). Tudi

profesorji šole so se želeli preizkusiti s presenečenjem, ki je navdušilo učence in publiko, in sicer z dvojnimi nastopom v zasedbi instrumentalne skupine in pevskega zbora pod vodstvom Marchesicha. Modernnejša usmeritev nastopov učencev se je zrcalila tudi v izbirah profesorjev (ob omenjenih še flavtistka Silvia Di Marino, pianist Aljoša Starc in kitarist Paolo Bembi), ki so v svojo sredo povabili še priznanega gosta; vokalist skupine Perpetuum jazzale Sašo Vrabčič je namreč sodeloval z ustvarjanjem ritmične osnove oz. beatboxa. Velika bazovska cerkev je bila pretesna za množico nastopajočih in njihovih spremljevalcev, ki jih je po prvi skupni skladbi združila trojezična izvedba nepogrešljivega božičnega klasika Sveta noč.

PAL

Nabrežina

Slovesno praznovanje božičnih praznikov

Letos so se nabrežinski farani resnično potrudili in temu primerno izkazali. Praznično polnočnico smo doživljali ob prijetnem petju cerkvenega zbora, ki se je okrepil z nekaj kvalitetnimi moškimi glasovi in nam predvajal sveto mašo našega organista prof. Mamola. Žal se njegova želja, da bi vsi prisotni peli njegov Oče naš, ni uresničila bodisi zaradi skromnosti vernikov ali bolje, ker v Nabrežini nismo vajeni ljudskega petja. Lepo je bilo videti kar štiri ministrante (običajno gospod Janko pred oltarjem sameva!), kar nas navdaja z upanjem, da se bodo časi izboljšali. Poglavlje zase so velike jaslice, ki so tokrat usmerjene na ovrednotenje kraškega kamna. Skrbni Sergio je pripravil pravo umetnino, vredno ogleda, kjer pravi kraški kamen ograjuje velike jaslice, ki nas s svojo

izvirnostjo še vabijo na veliko tradicionalno razstavo v župnijsko dvorano. To razstavo si je pred tridesetimi leti omislil tedanji župnik Bogomil Breclj, ki se danes kot invalid preživlja s pokojnino v Gorici, a to mu ni preprečilo, da bi si jo tudi letos ogledal. Požrtvovalni Slavni mu je kot običajno priskočil na pomoč in ga pripeljal v njegovo župnijo. Škoda, da je malokdo bil seznanjen z obiskom, sicer bi mu lahko tudi neposredno izrazili željo, da bi se kar najbolje počutil v krogu svojih sobratov, ob skrbni negi takšnega osebja. Vsekakor je to novoletno voščilo vse župnijske

Cerkev v Bazovici

Božično voščilo učencev iz šole na Vrdeli

Božič mladim oz. prikaz njihovega doživljanja tradicije v nekoliko drugačnem tonu je bil cilj adventnega koncerta, ki ga je Večstopenjska šola na Vrdeli priredila v cerkvi v Bazovici kot voščilo za bližajoče se praznike. Šolski božični nastopi so nekaj običajnega, profesorji in učenci od Sv. Ivana in s Katinare pa so pripravili izreden dogodek, ki je po besedah zadovoljne ravnateljice Fiorelle Benčič postal povezovalni trenutek znotraj šole kot tudi navzven, saj ga je obogatilo še sodelovanje osnovne šole iz

Škofij. Koncert je nastal na pobudo nekdanjih in sedanjih profesorjev glasbenega laboratorija Nižje srednje šole sv. Cirila in Metoda, ki so sestavili in pripravili program, napisali priredbe skladb ter navezali stike za čezmejno sodelovanje. "Razširjeni družini" v pozdrav so zapeli najprej otroci Mini Mavrice osnovne šole Oskar Kovarčič iz Škofij; na klaviaturu jih je spremljal njihov pevovodja Stefan Bemb, ki je vodil tudi zbor Velike Mavrice. Tržaški vrstniki zbora Sv. Ivan-Katinara so podali svoj božični utrinek pod vod-

jejo Sonja Ukmar 10 evrov, Nada Martelanc 20 evrov, Uča Gasperšič Berce 20 evrov, Diomira in Tine Franceschi 30 evrov, družina Civardi 20 evrov, N. N. 20 evrov.

Za Novi glas daruje S. Ž. 5 evrov.

Ob 19. obletnici smrti dragega Makša Šaha daruje žena Jelka Terčon Šah 25 evrov za misijone; 25 evrov za cerkev v Mavhinjah, 25 evrov za Društvo Marijin dom v Rojanu in 25 evrov za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu.

Za Slovensko Vincencijevo konferenco v Trstu, v hvaležen spomin na starše, darujeta Nada in Uča Gasperšič 100 evrov.

Za Novi glas daruje Gospa Olga Franza 5 evrov.

Čestitke

Društvo Rojanski Marijin dom iskreno čestita g. Dušanu Jakominu ob visokem življenjskem jubileju ter mu želi še veliko zdravja in uspešnega ustvarjalnega dela.

Zahvala

Mladinskemu domu iz Boljunca ter Slomškemu domu iz Bazovice z veseljem izražamo iskrene čestitke ter najglobljo hvaležnost ob čudovito ponujenem, kulturno prisrčnem doživetju v organiziranem popoldnevu v prekrasni božičnosvetlikajoči se Ljubljani, v pričakovanju, da bo podobno doživetje ponovljivo. Izrabimo priložnost, da voščimo organizatorjem izleta v Ljubljano zdravja ter uspehov polno leto 2010! Elena Cerkenič in družina

ZVEZA CERKVENIH PEVSKIH ZBOROV – TRST

prireja

na pobudo častnega predsednika Zorka Hareja

božični vokalno-instrumentalni koncert

GLEJ, ZVEZDICE BOŽJE

Sodelujejo:

Recitator: Aleksij Pregarc

Sopranistka: Krisztina Nemeth

Baritonist: Damjan Locatelli

Mešani mladinski pevski zbor Trst – pripravila Aleksandra Pertot

Priložnostni mešani zbor pevcev s Tržaškega

Dude: Janez Jocif

Orkester Arsatelier – SCGV E. Komel

Orkestracija in vodstvo: Adi Danev

Trst, stolnica sv. Justa,
nedelja, 17. januarja 2010, ob 16. uri

ŠEMPOLAJ Cerkev sv. Pelagija

Nepozaben božični koncert

Vidilni atmosferi sredi zasnežene vasi so v šempolajski cerkvi svetega Pelagija pevke in pevci doberdobskega mešanega zbora Hrast, šempolajskega cerkvenega zbora in solist Goran Ruzzier z občutenim in vrhunskim petjem izvedli nepozaben koncert božičnih pesmi. Najprej je cerkveni zbor pod taktirko in orgelsko spremljavo Iva Kralja zelo ubrano zapel tri skladbe: neznane avtorja Pred tebe, Božje Dete; Franca Kramarja Detece Božje in Janeza Pogačnika Tiho vlada Sveta noč. Ne preštevilno občinstvo (slabo vreme je naredilo svoje), med katerim smo opazili tudi devinsko-nabrežinskega župana, je lepo petje domačega zbora nagradilo s toplim aplavzom. Sledil je nastop basista Gorana Ruzzierja, ki je z izvedbo treh skladb: Franckovo Panis Angelicus; Ignacija Hladnika Angelsko petje in Francisca Wade Adepte fideles, še dodatno očaral občinstvo. Na orgle je solista spremljal Hilarij Lavrenčič. Buren aplavz je napolnil našo prelepo in akustično cerkev. Pod korom se je nato začela zbirati množica pevk in pevcev mešanega zbora Hrast, ki so nato docela napolnili prostor pred glavnim oltarjem. Profesionalnost zbora je

bila opazna že pri sami urejeni postavitvi pevcev kljub tesnemu prostoru. Mešani zbor iz Doberdoba je pod taktirko dirigenta Hilarija Lavrenčiča zapel sedem skladb: avtorja Z. Randalla Stroppe Caritas et Amor; Orlanda Dipiazze O Magnum Misterium; Matije Tomca Oj Dete je rojeno nam; Hugolina Sattnerja Sveta noč; Leopolda Bellerja Že počiva vsa narava; Aleksandra Vodopivca Otroci v Božični noči; ljudsko v priredbi samega Hilarija Lavrenčiča Kaj se vam zdi. Od prelepega petja prevzeto občinstvo je na koncu izkazalo izredno občudovanje in simpatijo zboru kakor tudi dirigentu s toplim neskončnim aplavzom. Ploškanje je ponehalo samo, ko je domači župnik dr. Markuža stopil pred peve in se jim s priložnostnimi besedami zahvalil za tako kvaliteten božični koncert. Organizatorji so se še enkrat zahvalili vsem nastopajočim za tako občuteno petje in nato izročili božična darila dirigentoma Ivu Kralju in Hilariju Lavrenčiču, basistu Goranu Ruzzierju, in župniku dr. Markuži. Vsi skupaj smo potem šli v prostore društva Vigred, kjer smo ob dobro obloženih mizah in v prijetni družbi doživljali še nekaj božičnega veselja.

Znamenita stavba, del regionalne dediščine, žalostno propada

Vila Rafut naprodaj

Januarja 2008 je takratna ministrica za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo Mojca Kucler Dolinar med obiskom vlade na Goriškem skupaj s predstavniki novogoriške univerze, univerzitetnega centra za evro-sredozemske študije EMUNI in Znanstvenoraziskovalnega centra Slovenske akademije znanosti in umetnosti (TRC SAZU) na procelju vile Rafut svečano odkrila obeležje za njeno temeljito obnovo. Država naj bi za obnovo znamenite hiše goriškega arhitekta Antona Laščaka, kjer naj bi na 800 kvadratnih metrih površin zaživele znanstvenoraziskovalne vsebine omenjenih treh ustanov, namenila dva milijona evrov. Obnovitvena dela bi morala biti končana spomladi leta 2009, a se je zataknilo. Vila Rafut tako še vedno propada in deli usodo s podobno zamenjenim parkom, ki bi bil lahko s svojimi eksotičnimi drevesi ponos mesta. Razlog za to je bila odločitev ministrstva, da več kot polovico za prenovalno rezerviranega denarja nameni za reševanje finančne krize Univerze na Primorskem. "Tudi mi bi lahko začeli gradnjo, se zadolžili za 1,5 milijonov evrov, potem pa hodili od vrat do vrat prosit za denar. Bedaki smo bili, da tega nismo naredili. Morali bi tvegati, tako da je to tudi moja krivda", je pred dnevi povedal Oto Luthar, direktor ZRC SAZU, ki je do nedavnega upravljal Laščakovo vilo. Velik del krivde je pripisal tudi nekdanji ministrici, saj je, kljub temu da so na ZRC SAZU imeli gradbeno dovoljenje in bi lahko takoj začeli dela, vztrajala z izvedbo dodatnih ekspertiz za protipotresno varnost, ki so odmaknili začetek obnove. Ko so na ZRC SAZU po nekaj mesecih le dosegli vse, kar so od njih zahtevali, pa, tako Luthar,

na ministrstvu naenkrat niso hoteli nič več slišati o obnovi oziroma so predvidena sredstva poslali za kranje luknje v Kopru. Sledila je sprememba vlade, in ker je nova ekipa na ministrstvu za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo pod vodstvom Gregorja Golobiča ugotovila, da bi bil strošek obnove za načrtovani program previsok, je pravico upravljanja z objektom vrnila ministrstvu, ki namerava vilo prodati, saj je ne potrebuje. Luthar je opozoril tudi na to, da je gradbeno dovoljenje, za katerega pridobitev so skupaj z idej-

braževanje ali kulturo, zdaj pa se bodo morali zainteresirani o tem pogovarjati z ministrstvom", je še povedal Luthar in dodal, da interes za obnovo vile še vedno obstaja, saj očitno ni nikomur vseeno, kaj se bo z njo zgodilo. Omenil je resno zanimanje mednarodne znanstvenoraziskovalne mreže, ki jo je preko Fakultete za Pomorstvo oziroma njenih profesorjev predstavila novogoriška podžupanja Darinka Kozinc, druga, še tako sveža iniciativa, da je ni želel komentirati, pa je pred kratkim prišla od direktorja Regijske razvojne agen-

no študijo za obnovo parka vložili okrog 120 tisoč evrov, poteklo 17. decembra lani, in da streha vile pušča, tako da je dragocena kulturna dediščina po vsakem dežju bolj poškodovana. Kritičen je bil tudi do novogoriškega župana Mirka Brulca, ki naj bi ob postavitvi obeležja za obnovo vile obljubil, da bo občina nekaj prispevala za deset tisoč evrov vredno idejno študijo za obnovo parka, ko je bila ta izvedena, pa naj bi obljubo prelomil oziroma se skliceval na to, da je občina v rdečih številkah. "Gradbeno dovoljenje smo bili pripravljeni dati tudi zastoj komurkoli, ki bi v vilo pripeljal takšne vsebine, kot smo jih nameravali sami, se pravi raziskovanje, visokošolsko izo-

cije za Severno Primorsko, Črto-mirja Špacapana. Po njej naj bi do prostorov v Laščakovi vili vendarle prišla Univerza v Novi Gorici za izvajanje svojih podiplomskih programov. Direktor ZRC SAZU je povedal še, da je nameraval prav na drugo obletnico postavitve obeležja, torej 22. januarja 2010, pripraviti medijski piknik, na katerem bi predstavniki sedme sile podrobneje seznanili s celotno zgodbo okrog obnove oziroma neobnove pomembne stavbe, ki je sestavni del regionalne dediščine, ker pa se stvari trenutno še premikajo, namerava novinarje sklicati v mesecu marcu, ko bo slika morda že bolj izostrena.

Nace Novak

Pismo o nameri investicijskega vlaganja v družbo Bosch

V Bovcu si obetajo 20 delovnih mest za visoko strokovne kadre

Mitja Gorenšek, direktor za Bovško pomembne družbe Iskre avtoelektrike avto deli d. o. o. Bovec, in bovški župan Danijel Krivec sta 5. januarja v hotelu Mangart v Bovcu, ki ga je zgradil in letos odprl investitor iz Maribora, predstavila obetajočo pridobitev za bovško gospodarstvo - pismo o nameri o novem poslovnem sodelovanju s firmo Robert Bosch. Iskra Bovec, odvisna družba Iskre Avtoelektrike iz Šempetra pri Go-

rici, se je prehodu v tržno gospodarstvo prilagajala z velikimi žrtvami - z izgubo naročil skoraj dveh tretjin zaposlenih. Prav uspešen prehod na pozitivno poslovanje je vzbudil zaupanje njihovega glavnega kupca družbe Robert Bosch. Že okvirne napovedi iz projekta kažejo, da se jim obeta iz današnjega obsega prodaje 10 milijonov evrov letno preiti na dodatnih 19 milijonov evrov iz osnovne dejavnosti. Za vse to bodo lahko

ponovno zaposlili 60 delavcev v proizvodnji in 20 strokovnjakov tehničnih in ekonomskih smeri. Novo proizvodnjo bodo uredili na 1000 m² delovnih površin. Že do konca januarja bodo pripravili vso potrebno infrastrukturo za proizvodnjo prvih dveh proizvodnih linij, ki jih nameravajo zagnati z letom 2011.

Danijel Krivec, bovški župan, je ugotavljal, da omogoča sedaj Iskra 12% delovnih mest in rast proizvodnje bo priložnost zlasti za mlade kadre različnih stopenj izobrazbe. Ena najlepših novic minulega leta je bila prav ta, da se obeta Iskri noven prevzem mesta perspektivne gospodarske družbe z najbolj kakovostnimi delovnimi mesti v občini.

Od leve proti desni: Mitja Gorenšek, Danijel Krivec, župan ob. Bovec, Robert Trampuž, podžupan

MM

VIDA VALENČIČ

KO SE DOTAKNEŠ OSEBE

"Puščavska roža" in njena ter naša potreba po komunikaciji

Vsakič odideš z nekakšnim okrepljenim zavedanjem hvaležnosti za tako življenje, kakršnega imaš. Dve uri v vrsti v mestnem uradu, kjer v mesecih, ko nimam delovne pogodbe, zaprošam za doklado za brezposelnost. Vedno znova. Občutek ni prijeten. Kdor ni več kot deset let vsakič izpolnjeval tovrstnih formularjev in presedel dolgih ur v vrsti, ne more razumeti občutka, ki se te polasti, ko si tam. Dokler ne prisluhneš delčku življenjskih zgodb, ki se odmotavajo pred tvojimi ušesi. Šestdesetletni moški v dopolnilni blagajni, tuje negovalke, ki prihajajo vedno v dvojce, srbski delavec, ki si uradno ne more nič z vsem preteklim delom na črno, starejši hrvaški delavec, ki mu je sin za prevajalca, uslužbenec, ki se je po stečaju podjetja znašel na cesti. In še in še. Takrat se končno izvlečeš iz otročje zabubljene malodušja in razumeš, za kaj vse si lahko hvaležen. Čudno čakanje v vrsti. Zato-pljena sem v "Pismo moji materi", delo borke za pravice afriških žensk, nekdanje somalske mamekenke Waris Dirie. Izpoved me pritegne. Ženska, ki je doživela svetovno slavo in uspeh, z Lechom Waleso in Mihailom Gorbačovom kot ambasadorica Združenih narodov govorila o svojem aktivizmu zoper obrezovanje nekajletnih afriških deklet, se udeleževala mednarodnih konferenc, ta ženska piše o veliki ljubezni do matere in duševni rani, ki se nikoli ne celi. "Vedno si je želela le, da bi bila mati ponosna nanjo, da bi občudovala, kako se njena svojeglava in ključovalna hči spopada z novim življenjem, da bi jo razumela. A čeprav sta iste krvi, sta si povsem različni. Nikoli nista znali prisluhniti druga drugi". Morda je utopična že sama želja po medsebojnem razumevanju dveh žensk, matere in hčere, ki sta si diametralno različni. Obe sta hčeri piska, puščave, v kateri se moraš znajti, in to v kakršnikoli situaciji. Mati je tam ostala, hči je

dvanajstletna zbežala pred državljansko vojno in vsiljeno poroko s starcem. V letih je razumela, kako napak je dejanje, zaradi katerega je petletna skoraj do smrti izkravala, kako daleč je vse to od besede Preroka. Tradicija. Mati govori vedno o Tradiciji. Hči zagovarja edinole novo Afriko, ki se bo rodila iz zavračanja vsega, kar tišči ljudi k tlom: dojemanje žensk kot služkinj, ki imajo na grbi več kot 90% vsega fizičnega dela in nobene pravice, ter začarani krog, ki ga vzdržuje sistem pomoči bogatega Zahoda. Afriki je treba nuditi sredstva, da se sama postavi na svoje noge. Jasno sporočilo, ki ga poznamo: ne rib, pač pa učenja ribolova.

Razmišljam o njenem dolgem pismu materi. O skopih pogovorih, ki se jih spominja. Morda je včasih medsebojno razumevanje res izredno težko. Kako razumeti nekoga, ki je izbral tebi diametralno pot? Mislilec pravijo, da je to možno, a je morda ravno v tem največje "razsvetljenje". Razmišljam o neverjetni avtoričini potrebi po pogovoru. Ista nebrzdana potreba po pogovoru v vseh razsežnostih, ki me je označevala

v najstniških letih in še dlje. Zelo zbanalizirano me razmišljanje vodi do sinočnjega televizijskega programa: serija o strokovno usposobljenih otroških varuškah, ki analizirajo napačne vzgojne navade po družinah. Sinoči niso bila v ospredju pravila (ki so po navadi stalnica), pač pa popolno pomanjkanje komunikacije med družinskimi člani. Televizija v dnevni sobi, televizija med obedi, mala televizija v otroški sobi. Komunikacije ni. Gotovo stavek, napisan z željo po močnem učinku, a dejansko resničen: "koliko tišine pri izklopljenem televizorju je potrebna, da starši prisluhnejo čustvovanju svojih otrok"? Zbanalizirano razmišljam o vsesplošni potrebi po pogovoru, otroci želijo, da jim končno starši prisluhnejo, mož in žena se vse življenje uči, kako bistveno je resnično prisluhniti drug drugemu, družba se ravno tako uči, kako neverjetno težko je vzpostavljati dialog, ki ga nikakor ni. Se vam ne zdi?

Z 2. strani

Sodelovanje je nujno!

To bogastvo nam ne morejo in ne smejo uničiti nobeni politiki ali stranke, ki imajo v svojih vidikih morda pristranska ali nam vsem nejasna stališča. SSO se zaveda velike odgovornosti, ki jo ima pred svojimi članicami in vslovensko javnostjo, zato je trdno na stališču konstruktivnega in pozitivnega sodelovanja s SKGZ, katere ne sme nihče uničevati, posebej ne zaradi svojih ožjih koristi ali drugačnih negativnih namenov. SSO je zvest zaključkom, ki so izšli iz raznih simpozijev, konkretnih analiz potreb svojih članic, zato vztraja na stališču, da je v današnjem času oblika sodelovanja, skupnega izpopolnjevanja in pozitivnega združevanja še vedno najboljša, najbolj konkretna in najbolj ustrezna pot za reševanje naših odprtih vprašanj. Ker se v zadnjem času množijo, posebej v političnih vrstah, razne pobude, ki nimajo s poštenim sodelovanjem kaj dosti skupnega in ker je prav, da naša organiziranost ne zabrede v prihodnjem času v kako nepopravljivo kritično stanje, posebej v skupnih ustanovah in ker moramo učinkovito reagirati na izzive sedanjih težkih ekonomske in politične situacije, Izvršni odbor SSO predlaga, da se poveri dvema zunanjima strokovnjakoma analizo finančnega in organizacijskega stanja naših sku-

pnih ustanov. Svoje zaključne in strokovne nasvete naj posredujejo krovni organizaciji SKGZ in SSO z namenom, da se analizira njihovo sedanje stanje in z namenom, da se na učinkovit način preprečijo nove krizne situacije. Prepričani smo, da je ključ reševanja naše manjšinske organiziranosti v preventivni analizi stanja naših skupnih organizacij in ne v zadnjem reševanju problemov, potem ko so ti postali že akutni. Izvršni odbor SSO je ob koncu svojega zasedanja izrazil svojemu predsedniku Dragi Štoki vso svojo solidarnost ob raznih neumestnih in neutemeljenih napadih na njegovo delo in poziva vso slovensko javnost, da je Svetu slovenskih organizacij ob strani s konkretnimi predlogi v duhu sožitja, mirnega dialoga in konstruktivnega ustvarjanja naše prihodnosti.

Deželni svetnik SSK Igor Gabrovec ogorčen Nezaslišano zadržanje občinske uprave v Viscu

Občinska uprava Visca je v soboto, 9. januarja 2010, evropski poslanci Debori Serracchiani, poslancu Ivanu Strizzolu ter deželnima svetnikoma Paolu Menisu (DS) in Igorju Gabrovcu (SSK) onemogočila ogled območja nekdanje vojašnice in prej še medvojnega fašističnega taborišča. Odločitev občinske uprave, da "iz varnostnih razlogov" ne dovoli ogleda taborišča, je vredno odločne obsodbe. To zaradi več razlogov. Obisk je bil napovedan z zadostnim časovnim odmikom, obenem pa ni mogoče prezreti dejstva, da imajo na območju taborišča svoj sedež in vadbene prostore (torej tudi do-

stop) številne organizacije, kar že samo postavlja pod vprašaj osnovanost utemeljitve občinske uprave. Zanimivo je, da italijanski in evropski poslanci imajo pravico, da stopijo celo v zapore brez vsake predhodne napovedi. To očitno ne velja za ogled opuščenih barak, v katerih so v času fašizma trpeli in umirali slovenski interniranci. Verjetno pa gre razloge iskati v dobesedno alergičnem odnosu do fašistične preteklosti, ki je v Italiji še danes zelo občuten in razširjen. Tako se je 9. januarja pred zaprtim vhodom v taborišče zbrala manjša množica, ki so jo ob že omenjenih poslancih in svet-

V največjem sindikatu napovedujejo, da bodo "začeli spopad s kapitalom in državo"

Borut Pahor je prepričan, da bo leto 2010 uspešno pri premagovanju krize

V Sloveniji še kar naprej objavljajo razne ankete in javnomnenjske raziskave o tem, kakšno je stanje v državi in zlasti, ali obstajajo upanja in možnost za premaganje gospodarske in drugih kriz. Mnenja in ocene so različni, odvisni od tega, kdo jih izreka in navaja. Najbolj optimističen je bil in ostaja predsednik vlade Borut Pahor, ki vztrajno ponavlja, da je bilo lansko leto, ob začetku krize, ustvarjeno dobro izhodišče za konkretne ukrepe zoper krizo, ki bi bila zato v letu 2010 lahko v glavnem premagana. V pogovoru za neki politični tednik je pomenljivo dejal, "da bomo v tem letu presekali nekaj ključnih stvari, ne podcenjujte me, presekali jih bomo. Slovenska javnost naj pričakuje nekaj zelo velikopoteznih primerkov". Javna občila ob tem ugibajo, kaj pomeni Pahorjevo novoletno voščilo, ko je dejal, "da vsem ljudem želi tisto, kar želi sebi: da bi bil spet srečen". Ob leporečju besed in govorniških spretnostih slovenskega premierja pa seveda obstajajo dejstva, ki razmere kažejo bolj v stvarni luči. Država ne more ali pa tudi noče izpolniti temeljne zahteve sindikatov, da najnižjo plačo s sedanjih 459,11 evrov poviša na 600 evrov neto na mesec. Ekonomski inštitut v Ljubljani je ugotovil, da v Sloveniji ena oseba za preživetje potrebuje vsaj 562 evrov mesečno. Veliko je primerov, da delavci, ki so delali tudi po 41 let, zdaj dobivajo le po 430 evrov pokojnine. Predsednik zveze svobodnih sindikatov Slovenije Dušan Semolič pravi, da bo ta sindikat zaradi slabih socialnih razmer in zmanjševanja delavskih pravic "v kratkem začel spopad s kapitalom in državo". Prvi bodo stavkali delavci v kovinski in elektroindustriji, in sicer 13.

januarja. Stavkali bodo do izpolnitve zahtev, ki so dvig najnižjih plač na vsaj 600 evrov mesečno ter izplačilo 150 evrov dodatka za člane sindikata kovinske in elektroindustrije Slovenije. Na razmere in odnose v državi v letošnjem letu bo očitno zelo vplival tudi predsednik SDS, največje opozicijske stranke in nekdanji premier Janez Janša, ki je ljudi pozval na javna protestna zborovanja. Le-ta naj bi bila spomladi. Pravi, "da je Zbor za republiko takšno zborovanje z udeležbo vseh pomladnih strank organiziral leta 2004 na Kongresnem trgu v Ljubljani. Pa je bilo tedaj stanje manj resno, kot je danes". Janez Janša nadalje razlaga, "da bo zaradi velikega padca gospodarske rasti, največjega v zgodovini samostojne Slovenije, v prihodnjih letih v veliki meri ogrožena blaginja Slovenije. Imamo rekordno brezposelnost in veliko povečanje zadolževanja. S tem je ogrožena tudi blaginja prihodnjih generacij Slovencev. Zaradi podpisa arbitražnega sporazuma s Hrvaško je ogrožen pomorski status slovenske države. Spričo številnih dejanj, ki so dobila vrhunec s podelitvijo državnega odlikovanja za nekdanjega notranjega ministra Tomaža Ertla, pa so ogrožene temeljne vrednote, na katerih je samostojna in demokratična Slovenija nastala. Ena od teh vrednot je tudi ustavna pravica do svobodnega zbiranja in združevanja. Tudi ta pravica je ogrožena".

Na vprašanje, ali bo leto 2010 tudi leto socialnih nemirov in politične krize, je Janez Janša odvrnil: "V novem letu bo marsikaj na tehtnici, tudi socialni mir. Če se bodo nekatere napovedi predsednika vlade uresničile, bo verjetno prišlo do socialnih nemirov. Vladna koalicija ima v rokah zelo veliko inštrumentov. Pravzaprav ima na voljo ključne vzvode, s katerimi je možno politično krizo preprečiti. Še preden bo vladna koalicija spustila oblast iz rok, bo pripravljena tudi na zamenjavo te vlade in njenega predsednika". Svoje poglede in mnenja o splošnih razmerah v Sloveniji, v tem okviru pa tudi o stanju duha, pojasnjuje tudi nekatere druge znane osebnosti v državi. Dr. France Bučar, oče slovenske ustave in prvi predsednik našega parlamenta, zatrjuje, "da smo Slovenci sicer dosegli svojo državnost, kulturno pa z njo še daleč zaostajamo". Novi ljubljanski nadškof in metropolit dr. Anton Stres pa je v novoletni številki

bodo začeli zastavljati vprašanje smisla: čemu naj sploh še živim? Vlogo Cerkve vidim v tem, da ljudem povemo, da obstajajo vrednote, za katere se plača živeti in so osrečujoče". Teolog in publicist dr. Janez Juhant pa je v tedniku Družina opozoril, "da je globoko razočaran ob spoznanju, da se ob dvajseti obletnici osamosvojitve tako vztrajno vračamo v obdobje, ki ga je Slovenija z osamosvojitvijo hotela zapustiti".

Dr. Erik Brečelj po izbiri časnika Delo Slovenec leta 2009
V Sloveniji so razne organizacije, društva in ustanove po tradicionalni navadi razglasile osebnosti, ki so s svojim delom in uspehi zaznamovale leto 2009. Včasih so bile takšne umestitve določene zgolj za politike in funkcionarje tedanjega režima oz. oblasti. Uredništvo revije Reporter je objavilo svoj izbor najbolj vplivnih ljudi v državi, ki bodo zaznamovali tudi leto 2010. Na prvo mesto so uvrstili Boruta Pahorja, premierja in predsednika stranke Socialnih dmeokratov. Sledijo pa dr. Danilo Türk, predsednik države, Milan Kučan, nekdanji državni poglavar in predsednik Foruma 21, Janez Janša, predsednik Slovenske demokratske stranke, ter Matej Lahovnik, minister za gospodarstvo.

Časopis Delo pa je za Slovenca leta 2009 razglasil dr. Erika Brečlja, kirurga na Onkološkem inštitutu v Ljubljani. Postal je znan in vpliven zaradi vztrajnega prizadevanja za ureditev razmer in izboljšanje odnosov v tej važni zdravstveni ustanovi. Dr. Erik Brečelj, doma iz Ajdovščine, je tudi po izbiri drugega programa, znanega Vala 202, postal Slovenec leta 2009.

Dr. Erik Brečelj

Marijan Drobež

stvene, a dokaj učinkovite scenske elemente. Pri tem je posebno simpatičen premični zastor, izza katerega pokukata neustrašna detektiva. Premišljeno je zaslone odel v črne barve, uokviril pa s pisanimi detajli. To se lepo ujema z barvitostjo domiselnih kostumov (čudovita sta v njih Naočnik in Očalnik!), ki si jih je omislila mlada Eva Tomašević, kot vselej spretna pa so jih izdelale zlate roke Nevenke Tomašević, vodje šiviljske delavnice SNG Nova Gorica. Glasbeno spremljavo, ki se s primernimi poudarki ubrano sklada z vsebinskim potekom pripovedi, je tudi tokrat zložil Matej Petejan. Nanjo pa je, včasih prav segavo, naravnala plesne korake Jelka Bogatec, Tržačanka, ki je tokrat prvič sodelovala z Gledališčem na vrhvi. Še posebno učinkoviti so gibi orokavičenih rok, ki v popolni temi čarobno ustvarjajo videz poplesavajočih fluorescentnih dlani in prstov, medtem ko strahovi, »ki same sebe še nikoli niso srečali«, pojejo song. Da je bil kontrast luč-tema čim bolj učinkovit, je po režiserjevih navodilih poskrbel Renato Strgulc. Polonca in strah je prijetna igrice, ki bo lahka našla pot do otroških src in se ob ponovitvah še bolj homogeno in utečeno vila od začetka do konca ter prinesla zadoščenje nastopajočim dekletom, ki se ob zavzetem mentorju Aberšku rade predajajo gledališki umetnosti.

nim steklom v rokah, z dolgi mi koraki prihitita na pomoč. V drugo se jima res posreči pregnati Polončin strah, ki je "znotraj prazen, zunaj pa ga nič ni", pa vseeno ustrahuje ne samo cele generacije otrok, ampak tudi odraslih: v temi se človek zboji vsakega še tako nedolžnega šuma... in strah je že na preži. Otroci, ki so v torek, 15. decembra 2009, napolnili dvorano Slovenskega narodnega gledališča Nova Gorica, so vsaj malce odpisali svoje strahove, saj jih je privlačen gledališki splet navajal prav k temu. Dolgoletno delo z mladimi in odrasle izkušnje se zmeraj bolj zrcalijo v Aberškovih razpoznavnih gledaliških priredbah literarnih del, iz katerih črpa snov za svoje režijske stvaritve, ki jih ob mladih izvajalcih namenja otrokom. Malčki te domiselno, z glasbo in gibom preprejene zgodbe vselej lepo sprejemajo in se ob njih tudi marsikaj naučijo. Tokrat jih je z igralkami Anuško Kodolja, Kajo Dragoljevič, Vaneso Cvijanović-Benak in Nastjo Konič - med katerimi se skriva obetaven igralski temperament - s hudomušnim pristopom vodil k razkrinkovanju nočnih strahov, ki otrokom ne pustijo, da bi jih spanec sladko popeljal v deželo sanj. Aberšek je poleg režije, ki razkriva poznavanje otroškega sveta, podpisal tudi scensko podobo, pri kateri se je kot vselej odločil za bi-

Kratke

V Idriji razstava o inž. Stanku Bloudku

V gradu Gewerkenegg v Idriji sta tamkajšnji Mestni muzej in Tehniški muzej Slovenije pripravil razstavo o domačinu in velikem Slovencu, inž. Stanku Bloudku. Bil je eden od največjih slovenskih izumiteljev, konstruktor letal in smučarskih skakalnic, športni organizator in

vsestranski športnik. Izhajal je iz narodnostno mešane družine: oče je bil Čeh, mati pa Slovenka. Rojen v Idriji 11. februarja leta 1890, je najprej študiral slikarstvo, potem pa se je odločil za strojništvo. Zelo zgodaj se je začel ukvarjati s konstrukcijo letal. Že od leta 1906 je začel snovati modele letal. V Pragi je leta 1910 naredil najprej jadralno letalo, nato pa enokraklo motorno letalo, ki ga je imenoval Racek (po naše Galeb). V letih 1911-1916 je bil prvi letalski inštruktor na Slovenskem. Leta 1934 so v Bloudkovih delavnicah Avtomontaži izdelali prvi Slovenski avtomobil z imenom Triglav. Leta 1928 se je udeležil olimpijskih iger v St. Moritzu. Znameniti idrijski rojak je znan tudi po tem, da je leta 1909 iz Prage v Ljubljano prinesel prve prave nogometne čevlje in žogo za nogomet. Inž. Stanko Bloudek je zgradil tudi prvo smučarsko skakalnico, velikanko v Planici, in zasnoval načrte za nadaljnjih 120 smučarskih skakalnic. Po njem so poimenovana tudi priznanja, ki jih v Sloveniji vsako leto podeljujejo najbolj zaslužnim športnikom oz. športnim organizatorjem. Bloudek je umrl v Ljubljani 26. novembra 1959. Razstava o velikem Slovencu in enem največjih izumiteljev v gradu Gewerkenegg v Idriji bo na ogled do 31. januarja leta 2010.

V centru za usposabljanje slovenske vojske v Vipavi je pridobivalo temeljno vojaško znanje že več kot sedem tisoč pripadnikov

V centru za usposabljanje slovenske vojske v Vipavi že sedem let uspešno usposablja posameznike, ki se odločajo bodisi za poklicno pot v vojski ali pa v njej delujejo kot prostovoljci. V omenjenem obdobju se je v centru usposabljalo že več kot 7 tisoč pripadnikov različnih kategorij oboroženih sil, ki so si v Vipavi pridobivali temeljno vojaško znanje. V reviji Slovenska vojska so zapisali, "da je letos prišlo do velikih sprememb pri zaposlovanju v vojski, kar je povzročilo povečanje števila kandidatov na usposabljanju. Ti se usposabljaajo v enotah centra za usposabljanje, ki pa ne delujejo le v vojašnici Janka Premrla-Vojka v Vipavi, temveč tudi v vojašnicah drugod po Sloveniji. Kakovost vojaškega usposabljanja v Vipavi je povezana z odličnimi pogoji za streljanje na bližnjem strelišču Mlake. Tam deluje odlična vojaška ekipa, ki zagotavlja najvišjo raven storitev.

Ogroženi obstoj ambulate za odvisnosti od iger na srečo v Novi Gorici

Direktor zdravstvenega doma v Novi Gorici Marjan Pintar je v pogovoru za naš časnik opozoril na možnost, da bi v začetku leta 2010 zaprl ambulanto za zdravljenje odvisnosti od iger na srečo in drugih odvisnosti, ki deluje v okviru zdravstvenega doma. Gre za edino tako ustanovo v Sloveniji, ki jo zato obiskujejo tudi pacienti iz drugih krajev v državi. V letošnjem letu so v ambulanti sprejeli 68 odvisnikov od iger na srečo. Za njeno delovanje potrebujejo okoli 120.000 evrov na leto, sredstva pa sta doslej zagotavljala Mestna občina Nova Gorica in Zdravstveni dom. V tej ustanovi v prihodnje ne bodo mogli več zagotoviti svojega finančnega prispevka, ker bi v tem primeru morali zmanjšati sredstva za delovanje zdravstvene dejavnosti. Težave naj bi premagali s prispevkom, ki bi ga za delovanje omenjene ambulate odobrilo Ministrstvo za zdravje. Forum za Goriško je premierja Boruta Pahorja, ki je tudi poslanec, izvoljen v Novi Gorici, pozval, naj posreduje za premaganje finančnih težav, kar bi omogočilo nadaljnji obstoj omenjene ambulate. V tej ambulanti občasno dela tudi psihiater dr. Bernard Špacapan iz Gorice.

Slovenski očetje želijo biti zraven pri rojstvu otrok

Mnogi očetje v Sloveniji želijo biti zraven pri rojstvu svojih otrok. Po mnenju strokovnjakov se to dogaja, ker ne želijo zamuditi rojstva. Na Primorskem želijo biti prisotni pri porodu skoraj vsi očetje, drugod v Sloveniji pa naj bi imela tako željo dobra polovica očetov. Dr. Milena Igličar, ginekologinja v Škofji Loki, meni, "da je zelo dobro, če je tudi oče pri porodu, da lahko skupaj doživita rojstvo otroka. To dobro vpliva na njun odnos, hkrati je to zelo dobro za navezavo tesnejšega stika med očetom in otrokom. Nekateri očetje sicer ne čutijo potrebe, da bi bili zraven. S tem ni nič narobe. To sploh ni znak, da odnos med zakoncema ni dober, ali da možki ne bo dober oče.. Nesmiselno je vsako siljenje". Urednica Naše družine, mesečne priloge tednika Družina, Barbara Kastelec, je v uvodniku nove številke omenjene priloge, namenjene očetovstvu v Sloveniji, zapisala, "da mnogi očetje ob novorojenčku kipijo od radovednosti in kažejo veliko zavzetost, pozneje pa se zgodi neverjeten preobrat. Kako sicer pojasniti in razumeti, da se očetje v Sloveniji z otroki ukvarjajo povprečno le 12 minut na dan? Zavedati bi se morali, da je oče tisti, ki daje otrokom oporo in jih ščiti, se jih ne oklepa, temveč jih pošlje v svet".

KD Gledališče na vrhvi

Mala Polonca in prebrisani strah

Ob 30-letnici smrti Leopolda Suhodolčana (10. 8. 1928, Žiri, 8. 2. 1980, Golnik), znanega predvsem kot mladinskega pisatelja, se je mentor in umetniški vodja mladinske dramske skupine Gledališče na vrhvi iz Nove Gorice, režiser Emil Aberšek, odločil, da tradicionalno otroško predstavo Gledališča na vrhvi, ki že nekaj let doživlja premierno uprizoritev v decembru, posveti prav temu sodobnemu slovenskemu avtorju, ki ga imajo otroci tako radi, saj je zanje ustvaril ničkoliko zgodbic, povesti in iger. Med drugim si je zamislil dva detektiva, Naočnika in Očalnika, ki znata razrešiti še tako zamotane zanke. In prav njegova črtica Polonca iz zbirke Naočnik in Očalnik je navdihnila Aberška, da je za svoje gledališke varovance iz nje zasnoval privlačno gledališko igrice, katere protagonist je Polonca, ki zvečer, kot mnogi drugi otroci, ne more zaspati, saj jo v temni

sobici zalezuje premeteni strah. Le-ta se venomer preoblikuje in skriva po vseh kotih, celo v njenem zimskem plašču. Da bi babica pregnala Polončin strah, po telefonu pokliče znana, sicer malce nerod-

na, smeh vzbujajoča detektiva Naočnika in Očalnika, ki z očali na nosu, pa še s povečeval-

Cerkev sv. Justa v Podgori

Božični dobrodelni koncert v spomin na M. Špacapana

Božični dobrodelni koncert v spomin na dr. Mirka Špacapana je minuli petek, 8. januarja, v cerkev sv. Justa v Podgori privabil veliko ljudi, bilo je tudi več predstavnikov političnega življenja, med njimi tudi goriška prefektnja Maria Augusta Marrosu, deželni svetovalec Igor Gabrovac in pokrajinska

cert sta obogatila z recitacijami Balantičeve poezije v prevodu Mirka Špacapana mlada Mairim Cheber in Matija Kralj iz gledališke Šole Studio Art, ki sta podala še Pavčkovu pesem Voščilo in Božično pesem Ljubke Šorli. Vseljaki iz Doberdoba, ki ga vodi zborovodkinja Lucija Lavrenčič, so začeli koncert, spremljali so

gočajo, da smo skupnost, da, narodna skupnost!, v tej razdrobljeni družbi... Morda je najlepši razlog v tem nesebičnem dajanju, tisti "ljubezni za vedno", ki jo je imenitni ruski pisatelj Fjodor Mihajlovič Dostojevski poimenoval "ljubezen za nič". Paljk se je v svojem govoru dotaknil dela za skupnost in pokojnega Mirka,

Mešani pevski zbor Podgora (foto DPD)

odbornica Mara Černic. Stranka Slovenska skupnost, krožek Anton Gregorčič, Prosvetno društvo Podgora, Športno združenje Olympia, Združenje cerkvenih pevskih zborov in Zveza slovenske katoliške prosvete so bili pridatelji in v njihovem imenu je spregovoril deželni tajnik Slovenske skupnosti Damijan Terpin, ki je povedal, da so se za Podgoro odločili zato, ker je v Podgori Mirko dolga leta vodil dva zbora. Zbrana sredstva so namenili neprofitnemu društvu Mirko Špacapan - Amore per sempre / Ljubezen za vedno, ki ga vodi Mirkova žena dr. Manuela Quaranta Špacapan in je namenjeno pomoči pri paliativni negi za onkološke bolnike. Božični kon-

jih: Aleš Lavrenčič in Simon Cotič na violino, violončelo je igral Jurij Lavrenčič, na orgle pa Zulejka Devetak. Župnik Karlo Bolčina je izrekel božično duhovno misel, nato je nastopila moška pevka skupina Akord pod vodstvom zborovodje Daria Bertinazzija. Akord je zapel dve pesmi, ki ju je uglasbil Mirko Špacapan. Priložnostni nagovor je imel naš odgovorni urednik Jurij Paljk, ki je dejal, da mu je vseh dobrodelni namen božičnega koncerta: "Če smo namreč še sposobni dati, pomeni, da imamo še vedno smisel za sočloveka in sami zase, da smo še sposobni poiskati v nas tista nagnjenja in čustva, ki nas delajo lepe in lepše, ki nam dejansko omo-

o katerem je dejal, da je "dobro delal zato, ker ni poznal pogubne neobveznosti, ampak obvezo, saj je bil zavezan nam in naši stvari"! Mešani pevski zbor Podgora je pod vodstvom Petra Piriha zapel dve pesmi, nato je nastopil prenovljen in pomlajen mešani pevski zbor Frančišek Borgija Sedej iz Števerjana, ki ga je ob spremljavi na orgle Martine Hlede vodila Aleksandra Pertot. Dr. Manuela Quaranta Špacapan se je prisotnim zahvalila za večer in opisala delovanje neprofitnega društva Mirko Špacapan - Amore per sempre / Ljubezen za vedno, katerega namen je nuditi pomoč, oskrbo terminalnim bolnikom, kot je tudi napovedala ustanovitev hospica v Vidmu.

Božičnica malčkov iz goriškega vrtca Max Fabiani

V torek, 22. decembra 2009, je v zavodu Contavalle v Gorici potekala tradicionalna božičnica otroškega vrtca Max Fabiani iz Gorice. Ob prisotnosti ravnateljice Elisabette Kovic in številnih staršev ter sorodnikov so malčki uprizorili doživeto božično zgodbo. Ob pesmih - za spremljavo je poskrbel prof. Michela De Castro - so otroci pred lepo izdelano sceno in v kostumih prikazali prihod Jožefa in Marije v Betlehem, Jezusovo rojstvo, prihod pastirjev, angelov in zvezde repatice, ki je vodila Svete tri kralje. Novoletnemu voščilu je sledil bučen aplavz, nato pa še pozdrav ravnateljice in zahvala predstavnice staršev ge. Panike Klanjšček.

ŠTANDREŽ Srečanje Frančiškovega svetnega reda iz Gorice in s Kapele

"Bodimo jaslice vsak dan, vse leto, vse življenje"!

Otroška zbora v štandreški cerkvi

Sv. Frančišek Asiški se gotovo srčno veseli, ko opazuje, kako se v zadnjih letih verniki z obeh strani državne meje na Goriškem bratsko srečujejo v njegovem imenu. Goriška skupnost Frančiškovega svetnega reda Concetta Bertoli je v sodelovanju z bratsko skupnostjo s Kapele (Kostanjevice) in z župnijo sv. Andreja ap. v Štandrežu v nedeljo, 10. januarja, organizirala prav posebno srečanje: preprosto, kot se za Frančiškove otroke spodobi, in vendar na simbolični ravni zelo bogato in dragoceno. V dneh, ko se božični prazniki iztekajo, so se želeli skupaj ustaviti pred jaslicami, da bi podživel to, kar se je zgodilo pred skoraj 800 leti v Grecciu na željo sv. Frančiška.

lahko tudi drugi občutili srečo, veselje in mir, ki jih je sam zaznal pred betlehemo votlino. Dal je prinesiti jasli s slamo, vola in osla. Številni bratje in sestre iz različnih koncev so prihiteli s svečami in baklami in razsvetlili noč. Prav tako je v nedeljo velika množica zbranih v Štandrežu - ob petju in s svečami v rokah - s trga pobožno stopila v cerkev, kjer so nato prebrali Lukov evangelijski odlomek o angelu, ki je oznanil pastirjem Gospodovo rojstvo. Asistent goriške skupnosti FSR p. Aurelio Blasotti je v homiliji poudaril lepoto srečanja, ki iz leta v leto združuje v bratstvu vedno več Frančiškovih

"ker je v nas notranji mir". S hvaležnostjo do kapucinov je spomnil, da se štandreška župnija pripravlja na misijon, ki bo pod njihovim vodstvom potekal od 2. do 14. februarja. Sv. Frančišek je s svojimi prvimi jaslicami torej dokazal, da sta Betlehem in Jeruzalem lahko povsod, "predvsem pa v srcu vsakega izmed nas", smo še slišali. Po prošnjah in oče našu je Stanko Šorli v imenu pokrajinskega bratstva FSR koprsko škofije poudaril, da jaslice so dramatizacija Božje ljubezni: niso le kulturni dogodek in etnološka navada, temveč znamenje tega, kar moramo postati tudi mi. "Božič je lahko vsak dan, mi smo lahko vsak dan jaslice". Zato: "Bodimo jaslice vsak dan, vse leto, vse življenje"! Članica vodstva goriške in deželne skupnosti Morena Battauz je prisotne pozvala, naj ponesejo v svoje življenje sporočilo miru in pričevanje ljubezni, ki prinaša mir. Goriški nadškof msgr. Dino De Antoni je povedal: "Lepo mi je, da sem danes tukaj z vami". Angele - otroke dveh zborov - in pastirje - vernike, ki so do zadnjega kotička napolnili prostrano cerkev - je prosil, naj molijo za nadpastirja, duhovnike in redovnike. Vsem je podelil svoj blagoslov, nato pa se je v spodnjih prostorih župnijskega doma rad usedel k mizi s številnimi ljudmi, ki so jih s toplim čajem in sladicami prijazno pogostili štandreški verniki. V miru in bratstvu. / DD

Po uvodnih besedah prirediteljev, nekaj pesmih, ki sta jih zapela otroška pevka zbora iz Štandreža in s Kapele, in znamenju križa so - v italijanščini in slovenščini - prebrali odlomek, ki ga je napisal svetnikov življenjepisec in priča zgodovinskega dogodka Tommaso iz Celana. Ko se je sv. Frančišek vrnil iz Sv. dežele, je decembra 1223 želel praznovati Božič "na nov način". Prijatelja Giovannija Vellito, plemiča iz Greccia, je prosil za pomoč, da bi na njegovem posestvu, sredi gozdov in votlin, podživel Gospodovo rojstvo, da bi

otrok z obeh strani meje. "Jaslice iz Greccia so danes štandreške jaslice". V svetu grozijo vojne in nestrpnost do drugačnih, mi pa sanjamo o miru in bratstvu, je rekel. Končuje se božični čas, ne sme se pa končati naš Božič. Obiščimo brate, bolne, jetnike, ljudi v tiski. To so preproste geste bratstva, iz katerih se bodo rodili dnevi luči in miru. Župnik Karel Bolčina je povedal, da nas pogled nazaj sili v prihodnost, v nadaljnje uresničevanje Frančiškovih želja. Asiški svetnik je na ta dan združil ljudi različnih župnij, škofij, celo držav,

Goriški upokojenci silvestrovali na Dobrovem

Tudi letos je Društvo goriških upokojencev priredilo silvestrovanje z namenom, da bi se člani srečali ob pričakovanju novega leta. V večernih urah 29. decembra se je lepa skupina 95 upokojencev in prijateljev pripeljala z dvema avtobusoma na Dobrovo in stopila v veliko dvorano vinske kleti. Na srečanje je bil povabljen župan Občine Brda Franc Mužič. Gost je v pozdravnem nagovoru orisal življenje delavnih Bricev in gospodarsko stanje ter uspehe Brd. Potem ko so udeleženci skupaj z županom nazdravili novemu letu in ko je predsednik društva na kratko obrazložil obračun društvenega delovanja, se je nadaljeval družabni del srečanja ob petju, glasbi in plesu. Sledila sta podelitev rdečih vrtnic 18 jubilarom in bogat srečelov. Pozneje so še enkrat nazdravili novemu letu, si voščili in se veselo poslovlili. (Foto: Jubilanti z rdečo vrtnico v rokah) / epd

NOVI
GLAS

GLAVNI UREDNIK Andrej Bratuž - ODGOVORNI UREDNIK Jurij Paljk
Izdajatelj Zadruga Goriška Mohorjeva - Predsednik dr. Damjan Paulin
Registriran na sodišču v Gorici 28.1.1949 pod zaporedno številko 5

Uredništvo v Gorici: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 550330, faks 0481 548808, e-mail gorica@noviglas.it
Uredništvo v Trstu: Ulica Donizetti 3, 34133 Trst, tel. 040 365473, faks 040 775419, e-mail trst@noviglas.it
Uprava: Piazza Vittoria-Travnik 25, 34170 Gorica, tel. 0481 533177, faks 0481 548276, e-mail uprava@noviglas.it
www.noviglas.it

TISK: Centro Stampa delle Venezie Soc. Coop. a.r.l., Via Austria, 19/B - 35129 Padova PD,
tel. 049 8700713 - faks 049 8073868; e-mail cdascv@libero.it

LETNA NAROČNINA: Italija 45 evrov, Slovenija 48 evrov, inozemstvo 85 evrov - Poštni tekoči račun 10647493

OGLAŠEVANJE: Oglaševalska agencija Tmedia, ul. Malta 6 - Gorica, ul. Montecchi 6 - Trst.
Brezplačna tel. št. 800 129452, iz Slovenije in tujine 0039 0481 32879. E-mail advertising@tmedia.it

Jamčenje zasebnih podatkov: v smislu zakonskega odloka št. 196/03 (varstvo osebnih podatkov) jamčimo največjo zasebnost in tajnost za osebne podatke, ki so jih bralci posredovali Novemu glasu. Bralci lahko brezplačno zaprosijo za spremembo ali izbris podatkov, ki jih zadevajo, kakor tudi izrazijo svoje nasprotovanje rabi le-teh.

Novi glas je član Združenja periodičnega tiska v Italiji USPI in Zveze katoliških tednikov v Italiji FISC

Izdajanje našega tednika Novi glas podpira tudi Urad Vlade Republike Slovenije za Slovencev v zamejstvu in po svetu
Tednik Novi glas prejema neposredni državni prispevek v skladu z zakonom 7.8.1990 št. 250

To številko smo poslali v tisk v torek, 12. januarja, ob 14. uri.

Vsi smo željni sprememb Belo sivo nebo novega leta

Ze kar nekaj dni je mimo, odkar smo lahko prvič napisali datum 2010 in odkar smo z olajšanjem spoznali, da je pokanja in nakupovalne mrzlice, ki sta okužila marsikatero našega znanca in sosedo, končno konec. In zdaj, v mirnem januarskem jutru, zamišljeno zrem v belo sivo nebo in se sprašujem, ali bo sneg vendarle pobelil naš vsakdan. Sneg je namreč novost za Primorsko in novosti, sprememb si želimo vsi, predvsem tisti, ki smo naveličani vsakdanje rutine. Z novim letom zamenjamo koledarje, pa voščimo vsem, ki jih imamo radi. Samo to, ostalo ostane vse tako, kot je bilo, samo težje in bolj zoprno je začeti na novo, po dolgih prazničnih dneh. No, če pogledam okoli sebe, čisto vse tako, kot je bilo, ravno ni. Na zadnji dan leta nas je zapustil sosed. Vsi smo ga imeli radi, ker je bil dober človek, vendar smo zadnje mesece vedeli, da nas ne bo dolgo pozdravljaj in vedno redkeje smo ga srečevali v vasi. Na drugi dan novega leta pa smo se zbrali, da smo ga pospremili na zadnjo pot. In bili smo skupaj, brez petard in brez novoletnega kiča, mladi in starejši. Mokri in premrazeni, smo se tiščali v veži, pod lopo, ter pod gankom in čakali, da se bo dolgi sprevod podal proti cerkvi in pokopališču. V objemu minljivosti in z zavestjo, da nič ni večnega in da čas neizbežno hiti, smo si bili blizu kot še nikoli. Ne da bi se vprašali, če se to na pogrebu sploh spodobi, smo drug

drugemu segali v roko in si voščili zdravja, predvsem dragocenega zdravja in prijateljstva v novem letu. Zdravja, kajti vse drugo je nekako nadomestljivo, brez zdravja pa človek ne more. Zdravje je vse in nekateri to spoznajo šele tedaj, ko ga že izgubijo. Mrav, ki je proti večeru pritiskal bolj in bolj, nam ni preprečil, da smo Pepitu podarili zadnji rdeč nagelj in nato skupaj odšli proti domu. Skupaj, kajti noben

ognjemet in noben silvestrski hrup nas ni tako zbližal in povezal, kot občutek neizbežne minljivosti, ki nas je spremljal domov grede. Smrt je gluha za naša praznovanja, ni videla ognjemetov in ni bila povabljen na gostije. Pa je vseeno prišla, kot bi nas hotela za trenutek odvrti od nakupovalne mrzlice in vsakodnevnega hitenja, ter nas spomniti, zakaj smo tu. Sicer so bili dnevi, ki so za mano, lepi. Ne zaradi nakupovanja, niti zaradi novih oblačil, pri prijateljih sem pričakala novo leto v zguljenih kavbojkah. Lepi so bili, ker sem jih preživela s sorodniki, s prijatelji, s tistimi, ki jih

imam zares rada. V teh dneh smo se nekako izluščili iz vsakdanje naglice in našli čas drug za drugega. In prijetni so bili objemi, prijetno je bilo, ko je zazvonil telefon ali ko je pes z lajanjem zaznanil, da nekdo prihaja na obisk. In bili smo skupaj vsaj za trenutek, za uro ali dve, z občutkom, da nič na tem svetu ni tako dragocenega, kot je človeška bližina, kot je prijateljstvo. In ni ga lepšega darila, kot je objem.

V teh dneh je bilo lepo, tudi ker je bilo manj časopisja, manj poročil, manj teh zoprnih novic, ki so vsak dan enake, pa čeprav drugačne in za katerimi je tako malo resnice in toliko zavajanja. In za teden ali več smo bili doma, ob peči, za zasneženimi okni in se nismo ukvarjali s tem, kako huda je prašičja gripa, ali koliko potroši predsednik Obama, ko plačuje picopeka, ki se z letalom pripelje na njegov dom, da mu uteši željo po pici. Dan pred tem pa je svetovni javnosti seveda govoril o prekomernem onesnaževanju, o nepotrebnih potratnostih in o podnebnih spremembah. Vem, prepričana sem, da vsi ti voditelji, ki nam vsak dan govorijo o varčnosti, sami pa se kopajo v bogastvu in venčajo s potratnostjo,

ne bodo nikoli spremenili sveta na bolje. Če ga bo že kdo, ga bomo mi, preprosti ljudje, tisti, ki smo se ob Novem letu tesno objemali in si stiskali roke, pa čeprav so nam rekli, naj tega ne delamo, ker so objemi in poljubi lahko nevarni za zdravje. In čeprav smo si na božično noč zaželeli miru zunaj cerkve, kajti v njej je bilo rokovanje prepovedano zaradi nevarnosti okužb. Kot bi človek lahko živel brez človeškega objema. Kot bi bili ljubezen, toplina in prijateljstvo nevarni. Pa niso, verjemite mi, niso. Samo dobro denejo duši in telesu ter krepijo imunski sistem.

Suzana Pertot

GORICA V telovadnici AŠZ Olympia 10. telovadna božičnica

V petek, 18. decembra, se je v telovadnici AŠZ Olympia v Gorici potekala 10. telovadna božičnica, na kateri je v enournem programu nastopilo okrog 120 pripadnikov društva. Prisotne je v imenu društva pozdravil podpredsednik Simon Komjanc, vsem nastopajočim ter njihovim dragim pa je izrazil dobre in mirne praznike duhovnik Marijan Markežič. Večer so začeli najmlajši skupine Gymplay (vadba predšolskih otrok) in prisotnim pod vodstvom trenerk Damijane Češćut, Eve in Valentine Kristančič, Marije Jussa ter pomožnih vaditeljic Gioie ter Maje prikazali krajši poligon. Trenerki Mija Ušaj Češćut in Maja Devetak sta z mlajšo skupino deklic športne ritmične gimnastike za ta večer pripravili vajo

z obroči, s starejšo skupino ritmičark pa vajo z žogami. Mlajši dečki in deklice športne gimnastike so starešem pokazali kratek prikaz dela, starejša-tekmovna ekipa pa je prikazala

vaje na bradlji, na parterju in pa preskoke na kanvasu. Program sta jim pripravila trener Miha Vogrinčič in pomožna vaditeljica Eva Kristančič.

Sledil je kratek prikaz dela oz. igre odbojke deklet under 14 ter fantov minivolleyja in under 12 s trenerko Meto Okroglič. Dekleta športno plesnih skupin Olympia pa so se predstavila s točkama "Doggy Dog's" (starejša skupina) in Candyman (mlajša skupina). Program se je končal z nastopom vseh plesno gimnastičnih skupin, ki so s svojimi trenerji v glavnih vlogah

pripravile še kratek musical z naslovom "Pinokkio" ter seveda sladko božično slaščico in zakusko za vse prisotne.

Damijana Češćut

Olympia U 14 osvojila deželni pokal

Dne 10. januarja so potekale tekme finalnega dela Deželnega pokala U 14 za fante v kraju Pasian di Prato. Olympia je gladko zmagala polfinalno tekmo z Gemono in si zagotovila nastop v velikem finalu proti ekipi Coselli iz Trsta, ki je prav tako premagala domačo ekipo. Finalna tekma je bila izenačena le v prvem setu, ko so se Tržačani upirali Olympiji. V nadaljevanju so naši z

lepo igro (igrali so s sistemom 5-1 in napadali tudi prek centra s hitrimi žogami) povsem nadigrali nasprotnike in zasluženo osvojili deželni pokal. Za pristop in borbenost zaslužijo pohvalo vsi igralci. Ob koncu je predstavnik deželne Fipav nagradil ekipe s pokalom, posebno priznanje za najboljšega igralca prireditve je prejel kapetan Olympie Jernej Terpin.

Lepo čezmejno druženje prehaja že v tradicijo Pohod z baklami

V Mirnu so se v petek, 18. decembra, zbrali občani Mirna in sosednjih zamejskih vasi, ki spadajo pod občino Sovodnje ob Soči, ter se odpravili na tretji, že tradicionalni pohod z baklami. Letos so dogodek podprli in organizirali Občina Miren Kostanjevica, Občina Sovodnje ob Soči, Krajevna skupnost Miren, Kulturno društvo Stanko Vuk Miren Orehovlje in Prosvetno društvo Rupa - Peč.

V večernih urah se je, kljub pravemu zimskemu mrazu, na štartni točki pri Grabcu, zbralo lepo število ljudi z obeh strani meje, da bi se odpravili na šestkilometrski pohod skozi Miren in Rupo, po poteh, ki so bile nekoč glavne povezave med vasm in so vodile dalje proti Trstu. Nekateri deli teh makadamskih, danes precej zapuščenih cest, je bilo treba očistiti in urediti. Za to je poskrbel Albert Kovic iz Rupe, ki si vsako leto prizadeva za gladko izpeljavo dogodka. Med potjo so se pohodniki ustavili v mirenki Okrepčevalnici Adria, kjer sta jim prijazna lastnika ponudila topel čaj, ki je vse prijetno pogrel. Letos je Okrepčevalnica prvič sodelovala in

obogatila družabni dogodek. Skupina je nato nadaljevala po stari makadamski cesti, ki ob Vipavi vodi v Rupo. Sprehodili so se skozi vas do glavne ceste in po

krajsji gozdni poti prispeli spet do Grabca. Z gorečimi baklami so prižgali kres, ki je svetlo zagorel v tem zimskem večeru. Pohod je ustvaril čarobno vzdušje, čas se je nekoliko ustavil, ker se nikomur ni nikamor mudilo. Zadovoljni pohodniki so se na koncu okrepčali z domačo hrano in pijačo, ki so jo v Rupi prejšnji dan skupaj pripravile žene iz Mirna in Rupe v prostorih prosvetnega društva in tako začele z druženjem že pred samim do-

godkom. Ljudje so se radi zadržali ob kresu ter prijetni družbi. Dogodek je vsako leto priložnost srečanja s prijatelji, sovaščani, ljudmi iz sosednjih krajev, ki se v vsakdanjem življenju redko vidijo.

Pohod z baklami je zamisel Kulturnega društva Stanko Vuk Miren Orehovlje in so ga prvič organizirali pred tremi leti, da bi pro-

slavili padec meje med Slovenijo in Italijo ter spomnili na to, da so bili kraji, ki so danes del občine Sovodnje ob Soči, nekoč združeni pod občino Miren. Obe občini, ki sta sodelovali pri organizaciji, si prizadevata, da bi se pohod spremenil v vsakoletno srečanje. Dogodek, ki je vsem prinesel veliko zadovoljstva, je sad vsakoletnega truda organizatorjev in velike želje ljudi po druženju. Tako se rojevajo tradicije.

Katarina Brešan

JURIJ PALJK

KAJ SPLOH POČNEM TUKAJ?

19

Kolikokrat sem že obupal, a vdal se za zdaj še nisem, ko sem svoje otroke nagovarjal, naj berejo knjige, ki sem jih sam prebral v njihovih letih. Najbrž bi bilo preveč časa potrebnega, da bi naštel vse tiste avtorje, ki so meni pomenili ogromno, a mojih otrok niso osvojili ne s svojim likom in ne s svojimi deli. Še najbolj mi je žal, da današnji mladostniki, vsaj večina, ne berejo več Franca Saleškega Finžgarja in ne njegovega romana Pod svobodnim soncem, ki je meni tako buril domišljijo, da je moral nekoč oče poseči vmes, ko smo na dan, še danes ne vem od kod, privlekli fantje prave sablje in se z njimi začeli igrati. Pa smo kar hitro končali, saj je oče nevarna orožja vzel, vem, da je nekam tiste sablje skril, kasneje smo jih sicer našli, a smo potem kar čez noč odrasli in še danes ne vem, kam so izginile. Pa ni šlo samo za bajonete, ki smo jih imeli skritih pod vrkami, trtami in murvami kar precej, ampak za prave sablje, ena je bila tako lepa, da smo se odločili, da je bila gotovo Iztokova, a saj pravim: končalo se je z očetovim posegom, najbrž je priletela še kakšna klobuta, kričanja je bilo gotovo dovolj, da se vsaj en popoldan nismo več ogrevali za sablje. Spominjam pa se, da smo dolgo časa sumili naše sestre in jih zmerjali z vzdevek

špijonke, prepričani smo bili, da so gotovo one povedale očetu, kako je sosedovemu Marjanu spodletelo in se je grdo usekal v nogo. Mama je potem zavijala Marjanovo nogo in na zavoj polila domače žganje, močno je zadišalo, Marjan je malo zajokal, a skrbno pazil, da doma rane ni pokazal, sicer bi jih v naboljšem slučaju spet slišal, če že ne spet dobil kako okrog ušes! In smo se igrali naprej, skupaj ugotavljali, kako bi lahko edino Amerikanci posneli film o Iztoku in Ireni, "toda takega, kot je film Deset Božjih zapovedi"! In je eden strokovno dodal, da se filma o Bizancu in mladem Slovanu v njem sploh ne da posneti, ker bi obleka in orožje za vsakega Bizantinca stala več, kot je vredna naša hiša. In podobne zgodbe smo si pripovedovali. In sem seveda pri svojih otrocih polzkusil tudi s Karlom Mayem, a ni šlo. Sicer v zamejstvu, vsaj tu v Italiji, Karl May ni bil deležen takega huronskega odobravanja kot v takratni Jugoslaviji, a upam, da moji bralci vsaj vedo, da je bil to nemški pisatelj, ki je v zaporu pisal o Divjem zahodu, celo goro knjig je napisal o Winnetouju in Old Shatterhandu, neverjetne zgodbe so to bile in

smo zato mulci vsi postali mali indijanski vinetuji in mali kavboji in smo seveda spet rabili - orožje. Tako smo spet vlekli na dan bajonete, sablje, tudi kaka pištola se je našla. Spominjam se zarjavelega kolta, ki smo ga od nekdaj privlekli na dan, očistili smo ga tako, da se je svetil, in z njim tekali za grme, spet do tistega trenutka, ko nas z bajonetom v roki ni ujel kak oče... In se je zgodba ponovila, včasih je padla tudi kaka batina, včasih pa smo ušli in največji junak je bil tisti, ki mu je uspelo skriti meče in sablje; kolt pa smo lahko imeli, po strokovnem pregledu nam ga je oče pustil. Četudi sem slišal, kako je sosedu povedal, da je "zemlja

Alojz Rebula

pošteno razžrla kolt, da ni več nevaren", je za nas bil - kolt. Govorim o časih, ko se je še vedelo, kdo je kdo, in je bil John Wayne s svojim koltom zakon. In pika! In so Indijanci lahko tekali gor in dol, John je bil zakon! Njegov kolt se je svetil v soncu, klobuk je bil pravšnji, Apači so vedeli, da morajo teči! Da ne govorimo o raznih banditih! Da so Indijanci bili že takrat ogrožena vrsta, sem izvedel šele, ko sem prišel sem, v zamejstvo, med drugo ogroženo vrsto...

S pisateljem Alojzom Rebulo se osebno poznavam od mojega prihoda v Trst pred 32 leti, vzljubil pa sem ga že kot dijaka. Pokojni dr. Požar je preprosto odložil na mojo šolsko klop debelo knjigo, ki je imela naslov V Sibilinem vetru. Roman tržaškega avtorja sem prebral na dušek, še danes sem prepričan, da je to največji, pardon, eden največjih slovenskih romanov. Tisti pardon sem napisal v znak spoštovanja do pokojnega prof. Črnlogarja, ki nas je pri latinščini učil, da slovenščina ne prenaša presežnikov! Spominjam se še, da je bil izjemno vesel, ko sem mu jo nesel podpisat, ko sem pred leti končno v Trubarjevem antikvariatu le prišel do nje. To pa je zgodba za novelo, če že ne za roman! Ah, ja, priznam, toži se mi po Karlu Mayu in po Johnu Waynu.

Toži se mi po časih, ko si še vedel, kdo je kdo!

Avče nad Kanalom

Črpalna hidroelektrarna je dokončana

Vodstvo Soških elektrarn Nova Gorica (SENG) je minuli teden pripravilo predstavitev prve Črpalne hidroelektrarne na slovenskih tleh, ČHE Avče, ki je od ministrstva za okolje in prostor pred kratkim pridobila odločbo o enoletnem poskusnem delovanju. Župane goriških občin, predstavnike medijev in Holdinga slovenskih elektrarn (HSE) so predstavniki investitorja najprej povabili na 600 metrov visoki Kanalski vrh, kjer so v kotanji zgradili impozanten akumulacijski bazen, v katerem je prostora za 2,2 milijona kubičnih metrov vode. Ta je za delovanje črpalne hidroelektrarne nujno potreben, saj je filozofija oziroma posebnost ČHE v tem, da v času nizkih cen električne energije (ponoči, vikendi) to porabljajo za črpanje vode v akumulacijski bazen, v času visokih cen električne energije (konice ob delavnikih) pa tako akumulirano vodo porabljajo za proizvodnjo električne energije. Temeljni kamen za ČHE Avče, ki črpa vodo iz Soče pri Avčah in jo vleče do akumulacijskega jezera na Kanalskem vrhu, od tam pa jo, ko se izplača, vrača nazaj v dolino, kjer je v strojnici nekaj deset metrov pod zemljo turbina in vsa potrebna masinerija za pridobivanje električne energije, so postavili

pred desetimi leti, gradbena dela pa so začeli julija 2005. Investicija je znašala 120 milijonov evrov, po izračunih pa naj bi se vložek ob optimalnem delovanju povrnil v 12 letih. Kljub zaključku vse prej kot enostavnega projekta pa v vodstvu SENG ob predstavitvi niso bili tako zadovoljni, kot bi lahko bili, saj zaradi nedograjenega daljnovoda na relaciji Divača –

Nova Gorica – Doblar, ČHE Avče še ne more obratovati s 100-odstotno zmogljivostjo. Gre za znani spor med kraji Renč in družbe Elektro Slovenije (ELES), ki se vleče že dalj časa. Kraji namreč nasprotujejo obnovi daljnovoda skozi naselje in zahtevajo vkop kablov v zemljo. Podobna zgodba

se dogaja tudi v Grgarju, zato obnova daljnovoda stoji. "Problem v Renčah je samo indirektno naš, saj gradi daljnovode ELES. Mišlim, da bo ELES-u s kablovodom vendarlo uspelo, vprašanje je le kdaj", je ob predstavitvi ČHE Avče to temnejšo plat zgodbe pokomentaliral direktor SENG Vladimir Gabrijelčič in dodal, da se z ELES-om dogovarjajo o tem, kako bi

lahko elektrarna najugodnejše delovala na obstoječem omrežju, oziroma o ojačitvi obstoječe mreže z novimi tipi vodnikov. "Predvidevamo, da bo ELES do marca vzpostavil vse pogoje za začetek komercialnega obratovanja. Po najslabšem scenariju, če ne bi mogli obratovati, pa bi to

pomenilo mesečno izgubo dohodka v višini milijona evrov", je še povedal Gabrijelčič in dodal, da se pri zgornjem jezeru trenutno izvajajo meritve za postavitev vetrne elektrarne, na brežinah akumulacijskega bazena pa nameravajo postaviti še sončno elektrarno, tako da bi objekt na Kanalskem vrhu postal neke vrste šolski center za elektrarne iz obnovljivih virov energije. V zvezi s projekti na reki Soči pa je pojasnil, da trenutno poteka projekt obnove 70 let stare hidroelektrarne Doblar I., za tem pa bo sledil še remont HE Plave I. V vmesnem času pa računajo še na koncesijo za eno manjšo hidroelektrarno iz HE Učerja na Bovškem. "Večkrat se sliši, da to sploh ne bo elektrarna, ampak porabnik, saj bo ČHE Avče porabila več energije, kot je bo vrnila v omrežje, dejstvo pa je tudi, da je elektrika ena redkih dobrin, ki se je ne da shranjevati drugače kot v akumulacijskih jezerih", je o novi pridobitvi z instalirano močjo turbine 185 MW in močjo črpanja 180 MW, ki bo na letni ravni proizvedla 426 GWh električne energije povedal predsednik nadzornega sveta SENG, Tomaž Štokelj, ki je skupaj z direktorjem HSE Borutom Mehom, župani in novinarji po ogledu akumulacijskega bazena obiskal tudi strojnico v bližini Avč. Spust 80 metrov globoko pod zemljo do turbine v strojnici našku je bil za omenjeno skupino svojevrstna izkušnja, za japonske strokovnjake, ki nekaj deset metrov pod Sočo že več mesecev skrbijo za montažo nujno potrebne opreme in smo jih srečali med spuščanjem pod zemljo, pa je bil še en navaden delovni dan.

NN

Film La terra nel sangue posnet v naših krajih Odlikuje ga čarobna narava

Film, ki je bil pred kratkim predstavljen in ki ga bodo v teh dneh prvič predvajali v italijanskih kinodvoranah z naslovom La terra nel sangue, so v celoti snemali v naši deželi. Film predstavlja zgodbo v štirih poglavjih in se odigrava v štirih krajih in v štirih letnih časih. Najprej se predstavi gradeška laguna v zimskem času. Govor je o nekem mladoletniku, ki se čuti utesnjenega v tem kraju in bi hotel bežati drugam, a morje ga še kliče, naj ostane. V drugem delu se predstavi goriški del Soške doline in reka Soča v spomladnih cvetovih (zelo pravilnice so scene, ki so jih snemali v Pevmskem parku v Gorici). Zgodba se potem preseli v romantična Brda in v Števerjan, nato pa na slovenski Kras v okolico Doberdobskega jezera. Film sta financirala društvo Sine Sole Cinéma in Cassa di Risparmio. Film je v glavnem predstavitev domačih krajev, ki se pomešajo s spomini, poezijo in hrepenenjem. Kot je povedal režiser Giovanni Ziberna na predstavitvi, je v filmu bilo veliko nepoklicnih igralcev, ki

pa so zelo lepo igrali in dali vse od sebe tako da, čeprav niso imeli veliko denarja na razpolago, so ustvarili zelo kakovosten film. Poseben čar mu dajejo tudi glasbeni odtenki, ki jih je ustvaril in snemal mladi skladatelj Roberto Cappella. Giovanni Ziberna, čigar starši so Goričani, je več časa prebival v Milanu in Bologni ter več let delal v ekipi znanega italijanskega režiserja Ermanna Olmija. Leta 2005 se je vrnil v Gorico, kjer je ostal in si ustvaril družino. Skupaj z Valerijo Baldan in Mattijo Vecchi je tu ustanovil

tudi novo kinematografsko društvo Sine Sole Cinéma. "Mnogo tega, kar sem skušal povedati v filmu, so naši ljudje doživljali in še doživljajo", je povedal režiser. "In moj film se dotika vseh možnih življenjskih dimenzij. Največ sem se ustavljal ob občutkih človeka, ki se hoče poglobiti v svoje korenine in v kraj, kjer se je rodil. Večkrat pozabimo, da moči in energij ne dobimo le v samem sebi, ampak tudi v naravi in okolici, kjer živimo".

KN

V hvaležen spomin na športnega organizatorja

Ob 50-letnici ŠZ Bor posvetili balon na 1. maju prof. Pavletiču

O srednji športni dogodek med minulimi božičnimi in novoletnimi počitnicami pri nas je bilo nedvomno pomenovanje velike dvorane na Stadionu 1. maja pri Svetem Ivanu v Trstu po Bojanu Pavletiču. V nedeljo, 27. decembra lani, se je res lepo število nekdanjih dijakov, varovancev in sodelavcev očeta našega športa iskreno poklonilo spominu na profesorja. Bojan Pavletič je umrl poleti 2009 star 81 let, če sodimo po udeležbi na prireditvi in izrečenih laskavih besedah, je bil med našimi ljudmi izjemno cenjen, vsi so ga spoštovali in mu

Bojan Pavletič (foto IG)

dion 1. maja, 130-letnici ustanovitve Južnega Sokola in 30-letnici pobratenja Bora z ljubljanskim društvom Slovan dolžnostno spomnilo z odmevnim slovesnostjo in pomembnim dejanjem, po katerem bodo odslej naši športniki in šolarji vadili in tekmovali v dvorani Bojana Pavletiča, kar jim je lahko v ponos. Spominsko tablo je odkrila Pavletičeva vnukinja Živa, slovesnosti pa sta se udeležili tudi profe-

sledili. Športno združenje Bor se ga je ob svoji 50-letnici, ob 60-letnici Sta-

sorjeva soproga Olga in hčerka Tjaša. Prof. Bojan Pavletič je poučeval telesno vzgojo na slovenskih šolah v Italiji, v športu je bil tudi trener, organizator in novinar (Primorski dnevnik, Radio Trst A). Dejansko je odločilno pripomogel, da se je naš šport po vojni spet pognal in nato lepo razvil, bil je pobudnik Slovenskih športnih iger, Spominskega teka ob dvajsetletnici Osvoboditve STEDO, samega športnega združenja Bor, Športne šole Trst, Dijškega obmejnega srečanja Primorske DOSP in še marsikaterih drugih pobud. V zamejstvo je uvozil filozofijo gibalne dejavnosti za vso življenjsko dobo, bil pa je veliko več kot zgolj športni mislec, bil je namreč prodoren vsestranski intelektualec, napisal je veliko knjig, zgodovinskih in pa vezanih na šport ter na preteklost slovenske narodne skupnosti v Italiji. Na praznično nedeljo so se ga v legendarnem balonu na Prvem maju s hvaležnimi posegi spomnili novinarja

Dušan Kalc in Mario Šušteršič, vzgojiteljica Loredana Kralj (njen govor so prebrali), novi predsednik Športnega združenja Bor Igor Kocijančič pa je umestil Pavletičevo osebnost v sklop obhajanja visokega jubileja osrednjega mestnega športnega društva. ŠZ Bor se je v zadnjem letu ubadalo s težkimi trenutki, saj je prejšnja uprava odstopila, novi odbor pa se je moral zagristi v številne izzive in težave. Petdesetletnico so tako proslavili prav ob koncu leta, oplemenitili so jo tudi z odbojarskim turnirjem, publikacija ob pomembnem jubileju pa bo predvidoma izšla v prvih me-

sech novega leta 2010. Poglavitna skrb zagnane nove Borove uprave ostaja v vsakem primeru težavno upravljanje mogočnega športnega središča, kakršen je Stadion 1. maj. Prav ob koncu leta je ŠZ Bor podpisalo novo posojilo, spriču katerega bo lahko takoj začelo z najbolj nujnimi vzdrževalnimi posegi. Na dlani pa je, da se morajo za obstoj takega objekta še odločiti zavzeti tudi zamejska politika in civilna družba, sploh pa vsi, ki jim je pri srcu aktivna slovenska prisotnost tudi v tržaškem mestnem središču.

HC

Vesti iz šolskega sveta

Vedno več dijakov ne dokonča šolanja

V zahodnem svetu je vedno več mladih, ki imajo težave v šoli in doma. V teh dneh je izšla novica, da je za letošnje šolsko leto dežela Furlanija Juljska krajina nakazala 30.000 evrov šolam na Goriškem (slovenski nižji in višji srednji šolam skupno približno 4.500 evrov, kar je veliko premalo) za reševanje šolskega osipa. Z osipniki mislimo mlade, ki so šolanje predčasno prekinili in jim ni uspelo zaključiti mature ali končnih izpitov. K šolskemu osipu se pridružijo obnašanja, kot so

izostajanje od pouka, ponavljanje razreda, prevelika odsotnost zaradi "boleznj" ali pa tudi nezadostno učenje. Prekinitev šole lahko postane tako le zadnji člen neke "verige", ki se je začela pred mnogimi leti. Je lahko tudi nevaren signal, ki pripelje do osebnih stiske ali celo v kriminal, če se ne ukrene v pravo smer. V skupnem zasedanju v Lizboni so si evropske države dale kot cilj za leto 2010, da bi šolski osip zmanjšale vsaj za 10%. Treba je povedati, da je položaj v Italiji še slabši kot v drugih evropskih državah, saj

predstavljajo osipniki (early school leavers) 21,9% vseh šolnikov, medtem kot v Nemčiji le 12,1%, v Franciji 12,6% in v Angliji 14%. V naši deželi je osip tudi precej večji v primerjavi z drugimi deželami severne Italije. Vzrokov za osip je več. Odvisno je od nizke motivacije učencev in nezainteresiranosti za učenje, odvisno je lahko tudi od načina podajanja učne snovi, sprotnega preverjanja in utrjevanja znanja, šolskega odnosa do učencev, od slabih predhodnih izkušenj učenca z izobraževanjem, od slabega socialnega položaja učencev in njihovih staršev in s tem od povezane nizke samopodobe. Večkrat je vzrok za osip lahko tudi bulizem, nesporazum s profesorji ali nesporazum v družini. Vedno več je tudi staršev, ki se premalo zavedajo,

da je pri njihovih otrocih kaj narobe in jim ne morejo priti na pomoč. Raziskave kažejo, da dijaki, ki zapustijo šolo zaradi družinskih razmer, padejo lažje v prestopništvo kot pa dijaki, ki zapustijo šolo zaradi drugih vzrokov. Šole bi se morale bolj približati takim dijakom in nuditi več pomoči. Po mnenju psihologov je vsaj 25% otrok in mladine do osemnajstega leta starosti, ki zaidejo v tem času v hudo stisko. Zelo pomembno je, da se starši pomenijo in od blizu pogovorijo z

otrokom, ki kaže na kako težavo. Pomembno je tudi, da starši ohranijo veliko potrpljenja in da si ne pričakujejo, da bodo takoj rešili težave. Večkrat po-

stane prav odnos in pridobitev zaupanja "čarobna palica", ki spremeni lahko težavo mladostnika v pozitivno rešitev.

Karlo Nanut

